

ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียน
วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING EXERCISES BASED ON CARL ORFF'S APPROACH TO DEVELOP
RHYTHMIC UNDERSTANDING IN ELEMENTARY SCHOOL BAND STUDENTS

Mr. Charndanoo Laithong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Music Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อ
พัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต
ระดับประถมศึกษา

โดย

นายมานดนู ไล่ทอง

สาขาวิชา

ดนตรีศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนีนญา อุทัยสุข

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชิต สุธาธรรม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนีนญา อุทัยสุข)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เต๋น อยู่ประเสริฐ)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผานตุนุ ไล้ทอง : ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ
ทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา (EFFECTS OF USING
EXERCISES BASED ON CARL ORFF'S APPROACH TO DEVELOP RHYTHMIC
UNDERSTANDING IN ELEMENTARY SCHOOL BAND STUDENTS) อ.ที่ปรีกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. ดนีนญา อุทัยสุข, 161 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อนำเสนอชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อ
พัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาผลของ
การใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวง
โยธวาทิตระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ได้แก่ นักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้น
ประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 25 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่
ในระดับชั้นประถมศึกษา 4-6 เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล
ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา จำนวน 5 ชุด
2) แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา 3) แบบ
ประเมินความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา การดำเนินการวิจัย
ประกอบด้วยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาเป็นชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล
ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา จากนั้นนำไป
ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติเชิงบรรยาย คือ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที (t-test)

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ
ทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วยแบบ
ฝึกย่อย 5 แบบฝึก นำเสนอในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต 2) ผล
ของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียน
วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา พบว่าคะแนนรวมด้านความรู้ความเข้าใจหลังการใช้ชุดแบบฝึก สูง
กว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกของนักเรียนแต่ละคน ($M = 23.32$, $SD = 2.49$), ($M = 18.12$, SD
 $= 3.49$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้
ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -10.007$, $sig = .000$)

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรีกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2560

5783320527 : MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORDS: ORFF / RHYTHMIC UNDERSTANDING / ELEMENTARY SCHOOL MARCHING BAND

CHARNDANOO LAITHONG: EFFECTS OF USING EXERCISES BASED ON CARL ORFF'S APPROACH TO DEVELOP RHYTHMIC UNDERSTANDING IN ELEMENTARY SCHOOL BAND STUDENTS. ADVISOR: ASST. PROF. DNEYA UDTAISUK, Ph.D., 161 pp.

This research served the following purposes: 1) to propose exercises based on Carl Orff's approach to develop rhythmic understanding in elementary school marching band students 2) to study the results of the effect of the exercises developing rhythmic understanding in elementary school marching band students. The participant group comprises of 25 marching band students from Chulalongkorn University Demonstration Elementary School which studying in grade 4-6. The tools used in this research were 1) five exercises based on Carl Orff's approach to develop rhythmic understanding in elementary school marching band students; 2) a test of rhythmic understanding in elementary school marching band students; 3) an evaluation form of rhythmic understanding in elementary school marching band students. The process of research included the reviewing literature, developing exercises, collecting data, and analyzing data using content analysis, percentage, mean score, standard deviation and T-Test.

The research results were as follows 1) five exercises based on Carl Orff's approach to develop rhythmic understanding in elementary school marching band students which presented in electronic book on tablet computer; 2) the score of the rhythmic understanding after using exercises was significantly higher than before using the exercises ($M = 23.32$, $SD = 2.49$), ($M = 18.12$, $SD = 3.49$) and t-test score revealed significantly difference between pretest and posttest by .05 level. ($t = -10.007$, $sig = .000$)

Department: Art Music and Dance Student's Signature .....

Education Advisor's Signature .....

Field of Study: Music Education

Academic Year: 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาและความกรุณาอย่างสูงยิ่ง จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนัญญา อุทัยสุข ที่ได้ให้ความรู้อันทรงคุณค่า และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ทั้งยังได้ดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือ คอยติดตามความก้าวหน้า แก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ รวมถึงคอยให้กำลังใจและความห่วงใยแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เตน อยู่ประเสริฐ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำที่ดียิ่งในการแก้ไขและปรับปรุงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาดนตรีศึกษา และครุดนตรีทุกท่านที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งปวงให้แก่ผู้วิจัย อันเป็นประโยชน์อย่างสูงในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ ผู้บริหาร และคณาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ทุกท่านที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนวงโยธวาทิต ปีการศึกษา 2559 ที่น่ารักทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเป็นตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง ทุกคนที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องชาย ที่คอยสนับสนุนในทุกๆ ด้าน อีกทั้งเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยผ่านพ้นอุปสรรคและประสบความสำเร็จในทุกวันนี้ และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องและคอยเติมเต็มกำลังใจให้ผู้วิจัยในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
สมมติฐานการวิจัย	3
คำถามวิจัย	3
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
ตอนที่ 1 วงโยธวาทิต	6
1.1 ประวัติความเป็นมาและลักษณะโดยทั่วไปของวงโยธวาทิต.....	6
1.2 รูปแบบของวงโยธวาทิต	7
1.2.1 เครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต.....	7
1.2.2. รูปแบบการบรรเลงของวงโยธวาทิต.....	8
1.3. วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา.....	8
1.3.1 ลักษณะของวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา.....	10
1.4.1 บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา	11
1.4 แบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงของวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา.....	13

1.4.1	ลักษณะของแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา	13
1.4.2	ข้อสังเกตในการใช้แบบฝึกหัดสำหรับวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา	14
1.4.2.1	ข้อจำกัดด้านการสอนวงโยธวาทิตที่เน้นทักษะมากกว่าความเข้าใจ	14
1.4.2.2	ข้อจำกัดด้านการประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดที่ไม่ได้มีแนวทางในการจัดกิจกรรม ที่ชัดเจนและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	15
ตอนที่ 2	กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ	16
2.1	เป้าหมายของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ	16
2.1.1	ทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ (Sense of community)	16
2.1.2	ความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี (Understanding of the organization of music)	16
2.1.3	ความซาบซึ้งกับดนตรีในเชิงศิลปะ (Comprehension of music as an art).....	17
2.1.4	ความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ (Musical independence)	17
2.1.5	พัฒนาการทางทักษะดนตรีส่วนบุคคล (Personal musical growth)	17
2.1.6	ความสามารถในการแสดงออก (Performance ability)	18
2.1.7	ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem).....	18
2.2	กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ	19
2.2.1	การใช้คำพูด.....	19
2.2.2	การร้อง.....	20
2.2.3	การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	21
2.2.4	การเคลื่อนไหว.....	22
2.2.5	การเล่นเครื่องดนตรี.....	23
2.3	ความคิดสร้างสรรค์	24
2.4	การเรียบเรียงเสียงประสานแบบออสตินาโตและโดรน.....	25
2.4.1	ออสตินาโต	25

2.4.2 โตรน.....	26
ตอนที่ 3 ความเข้าใจทางด้านจิ้งหะ	28
3.1 องค์ประกอบที่สำคัญของจิ้งหะที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา	28
3.1.1 จิ้งหะตบและความเร็วจิ้งหะ.....	28
3.1.2 อัตราจิ้งหะ (Meter).....	29
3.1.3 ความยาวจิ้งหะ	31
3.2 แนวทางการสอนด้านจิ้งหะ	33
3.2.1 แนวทางการสอนจิ้งหะตบและความเร็วจิ้งหะ	33
3.2.2 แนวทางการสอนอัตราจิ้งหะ	34
3.2.3 แนวทางการสอนความยาวจิ้งหะ.....	34
3.3 แนวทางการประเมินความเข้าใจทางด้านจิ้งหะ	35
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดวิจัย.....	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	43
ขั้นตอนที่ 3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปภาพรวมของข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 รายละเอียดของชุดแบบฝึกตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้าน จิ้งหะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา	50
1.1 ตัวอย่างส่วนประกอบของแบบฝึก.....	51
1.2 ตารางแจกแจงรายละเอียดของเนื้อหา	60

1.3 ขั้นตอนการใช้แบบฝึกแต่ละแบบฝึก.....	66
ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้าน จังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา	71
2.1 เปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียน วงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษาและแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับ ประถมศึกษา ก่อนการใช้แบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก	71
2.1.1 เปรียบเทียบจากคะแนนของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียน วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึก (ด้านความรู้ความ เข้าใจ).....	72
2.1.2 เปรียบเทียบจากคะแนนของแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธ วาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึก (ด้านทักษะ).....	73
2.2 บันทึกระหว่างการที่ใช้แบบฝึก.....	76
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	78
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผลการวิจัย.....	81
ด้านความรู้ความเข้าใจ	81
ด้านทักษะทางจังหวะ	81
ข้อเสนอแนะ.....	82
ข้อเสนอแนะในการใช้ผลวิจัย.....	82
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	83
รายการอ้างอิง	84
ภาคผนวก.....	88
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	161

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างการกำหนดความเร็วจังหวะในภาษาอิตาลีเยน	29
ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดของชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ ทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา	44
ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดการประเมินผลความเข้าใจทางด้านจังหวะ ด้านความรู้ความเข้าใจ	46
ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดการประเมินผลความเข้าใจทางด้านจังหวะ ด้านทักษะ	47
ตารางที่ 5 ตารางแสดงรายละเอียดของชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความ เข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา	61
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความซับซ้อนของเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละแบบฝึก	65
ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียน วง โยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึก (ด้านความรู้ความ เข้าใจ).....	72
ตารางที่ 8 เปรียบเทียบจากคะแนนของแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึก (ด้านทักษะ)	73
ตารางที่ 9 ตัวอย่างบันทึกกระหว่างการใช้แบบฝึก	76

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

กิจกรรมวงโยธวาทิตเป็นกิจกรรมดนตรีประเภทหนึ่งที่มีภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความสามารถ และศักยภาพด้านดนตรีแก่นักเรียน อีกทั้งยังส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียนให้เป็นประโยชน์ และมีไว้เพื่อบริการสังคมในงานต่างๆทั้งภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว กิจกรรมวงโยธวาทิตจะเป็นที่นิยมในโรงเรียนมัธยมมากกว่าโรงเรียนประถม เนื่องจากเด็กในระดับชั้นมัธยมมีความสามารถ และมีสรีระร่างกายเหมาะสมกับการเล่นและการฝึกซ้อมเครื่องดนตรีต่างๆในวงโยธวาทิต แต่ในปัจจุบัน โรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาหลายแห่งก็เริ่มมีการจัดกิจกรรมวงโยธวาทิตขึ้นมาเช่นเดียวกัน ซึ่งนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ค่อนข้างมีความพร้อมในระดับหนึ่ง

ธรรมชาติของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หรือในช่วงวัย 9-11 ปี เริ่มมีการพัฒนาการทางดนตรีแตกต่างจากวัยที่ผ่านมา เด็กในวัยนี้เริ่มมีความเข้าใจกับแนวคิดในด้านจังหวะ ทำนอง และรูปแบบของเพลงที่ลึกซึ้งมากขึ้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) จึงเหมาะที่จะเริ่มให้เล่นดนตรีที่มีความซับซ้อนมากขึ้นอย่างเช่นวงโยธวาทิต เป็นต้น

ซึ่งในการบรรเลงเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิตนั้น นอกจากทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีแล้ว ผู้เล่นควรจะต้องศึกษาเพื่อทำความรู้จักและเข้าใจกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรี ได้แก่ จังหวะ (Rhythm), ทำนอง, (Melody), เสียงประสาน (Harmony), รูปแบบ (Form), สีสัน (Tone Color/Timbre) และ ลักษณะของเสียง (Characteristic of Sound) (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) ซึ่งถ้าหากผู้เล่นเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้เป็นอย่างดีก็จะทำให้สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีออกมาได้อย่างมีคุณภาพและไพเราะ

จะให้ได้ว่าในองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรีนั้น องค์ประกอบด้านจังหวะ (Rhythm) นั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียงที่เกี่ยวข้องและเคลื่อนที่ไปพร้อมกับเวลา (Kamien, 2010; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) จังหวะเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเวลา ที่มีการจัดระบบเป็นรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความละเอียดอ่อนและซับซ้อน จึงทำให้ดนตรีนั้นแตกต่างจากเสียงทั่ว ๆ ไป และในการเรียนการสอนดนตรี การสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทางด้านจังหวะเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งที่จะต้องสอนให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตตั้งแต่เริ่มต้นเรียนดนตรี ตั้งแต่พื้นฐานง่าย ๆ ของจังหวะ ไปจนถึงรูปแบบจังหวะที่สลับซับซ้อนในการเล่นดนตรีขั้นสูงต่อไป

การเริ่มเล่นเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต โดยเฉพาะเครื่องเป่านั้น ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนทักษะพื้นฐานต่างๆพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นการใช้ลม การออกเสียง การเป่า ฯลฯ ซึ่งตามปกติแล้วทักษะเหล่านี้จะต้องฝึกซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เป็นระยะเวลาหนึ่ง จนร่างกายและกล้ามเนื้อทำความคุ้นเคย และสามารถทำได้เป็นอัตโนมัติ ซึ่งการฝึกเหล่านี้โดยปกติจะใช้แบบฝึกหัดเป่าที่เน้นการพัฒนากล้ามเนื้อให้มีความแข็งแรงและจดจำวิธีการที่ถูกต้อง คล้าย ๆ กับการออกกำลังกาย เช่นแบบฝึกหัดลากเสียงยาว (Long-Tone) แบบฝึกหัดการตัดลิ้น (Tonguing) และแบบฝึกหัดด้านอื่น ๆ (Lautzenheiser et al., 2000) ลักษณะการฝึกจะเป็นการฝึกรายบุคคล ผู้เรียนจะต้องฝึกซ้อมซ้ำ ๆ และหมั่นสังเกตการปฏิบัติของตนเอง ผู้เรียนจึงต้องใช้ความอดทนและความมีวินัยในการฝึกฝนเป็นอย่างสูง ซึ่งในบางครั้ง ผู้เรียนถูกปล่อยให้ฝึกอยู่กับแบบฝึกหัดโดยไม่มีผู้สอนคอยดูแล ผู้สอนเพียงแต่มอบหมายให้ผู้เรียนฝึกซ้อมแบบฝึกหัด ให้ผู้เรียนบรรเลงให้ได้ตามที่ผู้สอนกำหนด ถ้าหากยังบรรเลงไม่ได้จะถือว่ายังไม่ผ่าน ผู้เรียนจึงทำได้เพียงแต่หาตัวอย่าง เช่นเพื่อน หรือรุ่นพี่ และทำตาม แต่ไม่ได้เข้าใจในเนื้อหาหรือสาระดนตรีในแบบฝึกหัดนั้น ๆ อย่างแท้จริง

ประกอบกับธรรมชาติของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หรือในช่วงวัย 9-11 ปี ที่มีความสนใจในสิ่งใหม่ ๆ ชอบผจญภัย มีความอยากรู้อยากเห็น (ธวัชชัย นาควงษ์, 2543) ผู้เรียนในวัยนี้จึงมักจะไม่ค่อยมีความอดทนในการฝึกอะไรที่ซ้ำซาก จำเจ แบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่ไม่ได้มีความไพเราะ จึงเป็นเรื่องที่น่าเบื่อสำหรับผู้เรียนในวัยนี้ ทำให้ผู้เรียนในวัยนี้มักจะค้นหาวิธีการเล่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ด้วยตัวเอง โดยการทดลอง ลองผิดลองถูก ซึ่งในบางครั้งจะเกิดผลเสีย คือผู้เรียนจะมีพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรีที่ไม่ถูกต้อง หรือผู้เรียนอาจจะมีความคิดที่ไม่ดีเกี่ยวกับดนตรี และหมดความสนใจในดนตรีไปในที่สุด

ในปัจจุบัน การเรียนการสอนดนตรีทั่วโลกให้ความสำคัญกับวิธีการสอนดนตรีสามรูปแบบ ได้แก่ การสอนดนตรีแบบ ดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาเย ซึ่งแต่ละวิธีการมีจุดเน้นและจุดเด่นที่แตกต่างกันออกไป (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) ซึ่งการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ เป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยสนใจและเลือกที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะพื้นฐานการบรรเลงเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากจุดเด่นของการเรียนการสอนดนตรีแบบนี้คือการนำเอาธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวเด็กออกมาใช้ ซึ่งธรรมชาติของเด็ก ๆ นั้น รักและสนุกที่ได้ฟังเพลง ตบมือไปกับจังหวะเพลง และร้องเพลง ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นบทเริ่มแรกของการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กได้ (ธวัชชัย นาควงษ์, 2542)

คาร์ล ออร์ฟ (1895-1982) คีตกวีและนักดนตรีศึกษาชาวเยอรมันได้คิดค้นวิธีการสอนดนตรีตามแบบฉบับของตัวเอง โดยใช้ชื่อว่า ออร์ฟ ชูลเวิร์ค (Orff Schulwerk) ขึ้น จากหลักความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ดนตรี หรือสิ่งใด ๆ ก็ตามนั้น จะเกิดขึ้นจากการได้ลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) มี

การจัดลำดับการเรียนรู้จากกิจกรรมง่าย ๆ ในระดับที่เด็กสามารถทำได้ และค่อยๆเพิ่มความซับซ้อนของบทเรียนขึ้นผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนานและท้าทาย ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองและแสดงความคิดสร้างสรรค์ ได้เห็นความคิดสร้างสรรค์จากเพื่อน ๆ และได้ค้นพบความสามารถของตนเอง ได้สนุกสนานจากการได้เล่นดนตรีกับกลุ่มเพื่อน เกิดความพึงพอใจที่ได้ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เกิดความรู้สึกว่าดนตรีเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ได้ด้วยความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นความรู้สึกที่ถ่ายทอดออกมาจากภายในจิตใจของผู้เรียนเอง ด้วยวิธีการเล่นดนตรีจากความจำ จากการเลียนแบบ ไปจนถึงการแต่งทำนองเพลงง่าย ๆ ด้วยตัวเอง เมื่อถึงเวลาที่สมควร ผู้เรียนก็พร้อมที่จะอ่านและเขียนโน้ตดนตรีซึ่งเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และเป็นสื่อในการเรียนดนตรีต่อไป ความสำเร็จและความสนุกสนานจากกระบวนการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในตนเอง และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนดนตรี (ธวัชชัย นาควงษ์, 2542; วิทยา ไล้ทอง, 2557)

ผู้วิจัยเลือกที่จะนำหลักการสอนดนตรีตามแนวคิดออร์ฟมาประยุกต์เข้ากับการสอนเนื้อหาในด้านจังหวะ โดยใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่ออร์ฟนำมาใช้ในการเรียนการสอนดนตรี ได้แก่ 1) การใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี 2) การร้อง 3) การสร้างจังหวะจากร่างกาย (Body Percussion) 4) การเคลื่อนไหว และ 5) การเล่นเครื่องดนตรี รวมถึงการเรียบเรียงเสียงประสานแบบโดรน และ ออสตินาโต (Drone & Ostinato) เพื่อเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในด้านจังหวะ และสร้างเป็นชุดแบบฝึกที่ให้มีการเรียนรู้ผ่านบทเพลงและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นเพลงร้องเล่นของเด็กที่ผู้เรียนคุ้นเคย ตลอดจนเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ให้นักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจทางด้านจังหวะ ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของดนตรีต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟสามารถพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

คำถามวิจัย

1. ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา มีลักษณะเป็นอย่างไร
2. ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟสามารถพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกิดแนวทางการพัฒนาชุดแบบฝึกเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนในวัย 9-11 ปี

นิยามศัพท์

ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของออร์ฟ คือชุดแบบฝึกที่พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดการสอนดนตรีตามแนวคิดออร์ฟ ที่ใช้กลวิธีในการสอนต่าง ๆ ได้แก่ 1) การใช้คำพูด 2) การร้อง 3) การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ 4) การเคลื่อนไหว และ 5) การเล่นเครื่องดนตรี มาเชื่อมโยงกับบทเพลงที่มีการเรียบเรียงเสียงประสานแบบออสตินาโตและโดรน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ความเข้าใจทางด้านจังหวะ คือความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อสาระดนตรีด้านจังหวะ ประกอบไปด้วย 1) จังหวะตบและความเร็วจังหวะ 2) อัตราจังหวะ และ 3) ความยาวจังหวะ ซึ่งแสดงออกมาเป็น 2 ทาง ได้แก่ 1) การแสดงออกทางความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระ และ 2) การแสดงออกทางทักษะปฏิบัติ

วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา คือวงดนตรีที่ประกอบไปด้วยกลุ่มเครื่องดนตรี 3 กลุ่ม ได้แก่ เครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง และเครื่องกระทบ มีผู้เล่นอยู่ในช่วงอายุ 9-11 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและทบทวนข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการผนวกรายละเอียดที่สอดคล้องกันจากทั้งข้อมูลเชิงหลักการและทฤษฎีที่ได้จากตำรา และข้อมูลเชิงการนำไปใช้ได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 วงโยธวาทิต

- 1.1 ประวัติ ความเป็นมาของวงโยธวาทิต
- 1.2 รูปแบบของวงโยธวาทิต
- 1.3 วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา
- 1.4 แบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงของวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

- 2.1 เป้าหมายของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ
- 2.2 กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ
- 2.3 การใช้ความคิดสร้างสรรค์
- 2.4 การเรียบเรียงเสียงประสานแบบไดรอนและออสตินาโต

ตอนที่ 3 ความเข้าใจทางด้านจังหวะ

- 3.1 องค์ประกอบทางด้านจังหวะที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา
- 3.2 แนวทางการสอนด้านจังหวะ
- 3.3 แนวทางการประเมินความเข้าใจทางด้านจังหวะ

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดวิจัย

ตอนที่ 1 วงโยธวาทิต

1.1 ประวัติความเป็นมาและลักษณะโดยทั่วไปของวงโยธวาทิต

คำว่า โยธวาทิต เป็นคำสมาส มาจากคำว่า โยธา ที่แปลว่า ทหาร กับ วาทิต ที่แปลว่าดนตรี พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่าวงโยธวาทิตไว้ว่า “วงดนตรีซึ่งประกอบด้วยเครื่องเป่าและเครื่องกระทบเป็นหลัก เดิมใช้เรียกเฉพาะวงของทหาร ซึ่งมีหน้าที่บรรเลงประกอบการเดินแถวหรือยืนแถวประกอบพิธีการต่าง ๆ อย่างพิธีสาบานตนต่อธงชัยเฉลิมพล ต่อมาใช้เรียกทั่วไปในลักษณะเดียวกันนี้ด้วย” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ในภาษาอังกฤษ วงโยธวาทิต จะหมายถึง Military Band ซึ่ง The New Grove Dictionary of Music & Musician (Sadie, 1910) ได้ให้ความหมายของคำว่า Military Band สรุปได้ว่า Military Band เป็นคำที่ใช้เรียกวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องลมไม้ เครื่องทองเหลือง และเครื่องประกอบจังหวะ สมัยก่อนเป็นวงดนตรีที่ถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหาร เช่น การเดินแถว การแสดงความเคารพ เป็นต้น ส่วน The New Harvard Dictionary of Music (Randel, 2003) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า Military Band แต่เดิมแล้วในประเทศอังกฤษหมายถึงวงดนตรีทหาร ซึ่งมีความหมายเดียวกันกับคำว่า Concert หรือ Symphonic Band ในสหรัฐอเมริกา เครื่องดนตรีของวงดนตรีประเภทนี้มีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ จำนวนผู้เล่นขึ้นอยู่กับขนาดของวง

วงโยธวาทิต แรกเริ่มเดิมทีนั้นปรากฏว่ามีมาตั้งแต่ในสมัยกรีกโรมัน ใช้ในการนำแถวทหารเพื่อปลุกใจ สร้างขวัญกำลังใจในการรบ เริ่มจากการใช้เครื่องดนตรีประเภทเป่า แตร และกลอง จำนวนไม่มาก ต่อมาจึงมีการขยายจำนวนเครื่องดนตรีและนักดนตรีมาเรื่อย ๆ หลังจากนั้นพบหลักฐานการจัดวงโยธวาทิตอีกในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 ในสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส ในการเป็นวงดนตรีส่วนพระองค์ และเป็นวงประจำกองทัพเพื่อใช้ในพิธีการต่าง ๆ ต่อมาก็มีการใช้วงดนตรีประเภทนี้อย่างแพร่หลายทั้งในอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา (Sadie, 1910; ไชแสง สุขะวัฒนะ, 2554)

ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 และต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 วงโยธวาทิตและบทเพลงประเภทมาร์ชได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดการแสดงในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการเดินขบวนพาเรด และการแสดงในลักษณะคอนเสิร์ตในหอแสดงดนตรี และเกิดคีตกวีที่มีชื่อเสียงในด้านการประพันธ์เพลงมาร์ชขึ้นมามากมาย เช่น จอห์น ฟิลลิป ซูซา (John Philip Sousa) (1854 – 1932) คีตกวีชาวอเมริกัน, ยูเลียส ฟุซิค (Julius Fučík) (1872 – 1916) คีตกวีชาวเชค และ เคนเนธ เจ. อัลฟอร์ด (Kenneth J. Alford) (1881 – 1945) คีตกวีชาวอังกฤษ เป็นต้น และนอกจากนี้ ยังเกิดการพัฒนาเครื่องดนตรีขึ้นมาใหม่นำมาใช้ในวงโยธวาทิต เพื่อให้เหมาะสมกับ

สภาพการบรรเลงในลักษณะกลางแจ้ง และเติมช่วงเสียงให้ครบถ้วน เช่น คอร์เน็ต ทูบา แซกโซโฟน และ ซูซาโฟน เป็นต้น (Summers & O'Rourke-Jones, 2013)

ในประเทศไทย พบว่ามีการจัดตั้งวงโยธวาทิตตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 4 ในปีพ.ศ. 2421 กองทัพเรือได้รับการฝึกการเป่าแตรเดี่ยวจากนายทหารจากต่างชาติ ทำให้เกิดแตรวงขึ้นเป็นครั้งแรก เรียกว่า “กรมแตรมะริน” (กองดุริยางค์ทหารเรือ, มปป.) ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการติดต่อเจริญสัมพันธไมตรีกับชาติตะวันตก หลายครั้งที่พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินยังต่างชาติ และพบว่ามี การนำวงดนตรีมาตั้งขบวนเกียรติยศเพื่อรับเสด็จ แต่ในขณะนั้นประเทศไทยยังไม่มี จึงมีพระราชดำริให้มีการจัดตั้งแตรวงทหารหน้าขึ้น โดยมีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นอดิศรอุดมเดชเป็นผู้บังคับการ ซึ่งต่อมาแตรวงทหารหน้านี้ได้พัฒนาเป็นกองดุริยางค์ทหารบกในปัจจุบัน (กรมดุริยางค์ทหารบก, มปป.; ถวัลย์ชัย สวนมณฑล, 2552) และในเวลาต่อมา วงโยธวาทิตเริ่มแพร่หลาย นอกจากหน่วยงานทหารแล้ว หน่วยงานราชการ และโรงเรียนต่าง ๆ ก็เริ่มจัดตั้งวงโยธวาทิตเพื่อใช้ในพิธีการ และกิจการภายในหน่วยงาน และแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน

1.2 รูปแบบของวงโยธวาทิต

1.2.1 เครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต

วงโยธวาทิตประกอบไปด้วยกลุ่มเครื่องดนตรี 3 กลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ กลุ่มเครื่องลมไม้ (Woodwind Instruments), กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง (Brass Instruments), กลุ่มเครื่องกระทบ (Percussion Instruments) ซึ่งในแต่ละกลุ่มประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีหลัก ๆ ต่าง ๆ ได้แก่

- 1) เครื่องลมไม้ คือเครื่องดนตรีจำพวกปี่ และขลุ่ย ส่วนมากเป็นเครื่องดนตรีที่ทำจากไม้ หรือเคยทำจากไม้มาก่อน ปัจจุบันอาจใช้วัสดุอื่นในการทำ ได้แก่ ปิกโกโล (Piccolo), ฟลูต (Flute), โอโบ (Oboe), คลาริเน็ต (Clarinet), อัลโต แซกโซโฟน (Alto Saxophone), เทเนอร์ แซกโซโฟน (Tenor Saxophone), บาริโตน แซกโซโฟน (Baritone Saxophone)
- 2) เครื่องลมทองเหลือง คือเครื่องดนตรีประเภทแตร ทำจากทองเหลือง มีลักษณะเป็นท่อยาวขดกันเป็นรูปทรง ช่วงต้นจะแคบและค่อย ๆ กว้างขึ้น ช่วงท้ายมีปากแตรบานออก ได้แก่ ทรัมเปต (Trumpet), เฟรนช์ฮอร์น (French Horn), ทรอมโบน (Trombone), ยูโฟเนียม (Euphonium), ทูบา (Tuba), ซูซาโฟน (Sousaphone) และ
- 3) เครื่องกระทบ คือเครื่องดนตรีที่เกิดเสียงจากการกระทบกันของวัตถุ ได้แก่ กลองประเภทต่าง ๆ เช่น กลองใหญ่ (Bass Drum), กลองสนแนร์ (Snare Drum), กลองเทเนอร์ (Tenor Drum), กลองทิมปานี (Timpani Drum) ฯลฯ ระนาดประเภทต่าง ๆ เช่น มาริมบา (Marimba), ไวบราโฟน (Vibraphone), ไชโลโฟน (Xylophone), กล็อกเคนสปีล (Glockenspiel) ฯลฯ และเครื่องประเภท

โลหะ เช่นฉาบ (Cymbal) เป็นต้น (Sadie, 1910; ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, 2555; ไชแสง ศุขะวัฒนะ, 2554; ถวัลย์ชัย สวณมณฑา, 2552)

ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดเป็นเพียงเครื่องดนตรีที่ใช้เป็นหลัก ๆ ในวงโยธวาทิต ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามลักษณะของการบรรเลงและความต้องการของผู้ประพันธ์เพลง

1.2.2. รูปแบบการบรรเลงของวงโยธวาทิต

เนื่องจากวงโยธวาทิตนั้นเป็นวงดนตรีที่มีจำนวนเครื่องดนตรีครบทุกย่านเสียง และเครื่องดนตรีที่ใช้ก็เป็นเครื่องดนตรีที่คล่องตัว มีเสียงที่ดัง วงโยธวาทิตจึงสามารถจัดการบรรเลงได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเดินแถวกลางแจ้ง ไปจนถึงการนั่งบรรเลงในหอแสดงดนตรี ซึ่งในปัจจุบัน วงโยธวาทิตสามารถแบ่งรูปแบบการบรรเลงได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การบรรเลงเดินแถว (Marching) คือการจัดรูปขบวนเป็นแถวตอน จำนวนแถวขึ้นอยู่กับจำนวนของนักดนตรี มักใช้ในการบรรเลงนำขบวนต่าง ๆ เช่นขบวนนักกีฬา ขบวนเฉลิมฉลองต่าง ๆ มีดรัมเมเยอร์ (Drum Major) เดินนำและเป็นผู้ให้จังหวะของวง 2) การนั่งบรรเลง (Concert) คือการนำวงโยธวาทิตมาบรรเลงในลักษณะนั่งบรรเลง จะจัดวงในลักษณะครึ่งวงกลมเช่นเดียวกับวงออเคสตรา มีวาทยกร (Conductor) เป็นผู้อำนวยเพลง มักใช้บรรเลงในงานแสดงต่าง ๆ ทั่วไป วงดนตรีลักษณะนี้เรียกได้อีกอย่างว่า ซิมโฟนิคแบนด์ (Symphonic Band) หรือ คอนเสิร์ตแบนด์ (Concert Band) และ 3) การแปรขบวน (Display) เป็นลักษณะคล้ายกับการบรรเลงเดินแถว แต่จะไม่ได้เดินเป็นแถวตอน วงจะทำการแสดงในสนามหญ้า ในขณะที่บรรเลง ผู้บรรเลงจะเดินแปรขบวนเป็นรูปภาพต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยมีวาทยกรเป็นผู้อำนวยเพลง (Sadie, 1910; ไชแสง ศุขะวัฒนะ, 2554; ถวัลย์ชัย สวณมณฑา, 2552)

สำหรับรูปแบบการบรรเลงที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญในงานวิจัยในครั้งนี้ คือรูปแบบการนั่งบรรเลง หรือ ซิมโฟนิคแบนด์ เนื่องจากเป็นการพัฒนาความไพเราะในการบรรเลงหมู่ ซึ่งวงดนตรีในรูปแบบนี้ ผู้เรียนจะไม่ต้องใช้ทักษะด้านการเดินแถว หรือการแปรขบวน ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดและรวบรวมสมาธิอยู่กับการบรรเลงดนตรีเท่านั้น ไม่ต้องกังวลกับการเดินแถวหรือแปรขบวนซึ่งเป็นทักษะในด้านอื่น ที่ไม่ใช่ทักษะทางด้านดนตรี รูปแบบของบทเพลงที่ใช้จะมีหลากหลายรูปแบบ แต่จะเน้นความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นเพลงที่มีทำนองชัดเจน จำง่าย และคุ้นหูเด็ก เช่น บทเพลงร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้าน นำมาเรียบเรียงให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต โดยวิธีการเรียบเรียงเสียงประสานแบบออร์ฟ ที่ใช้โคโรนและออสตินาโต เป็นหลักในการเรียบเรียงเสียงประสาน

1.3. วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ในปัจจุบัน จะพบเห็นวงโยธวาทิตเป็นวงประจำสถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะโรงเรียน ซึ่งโดยส่วนมากแล้วมักจะพบวงโยธวาทิตในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามากกว่า เนื่องจากสรีระร่างกายของ

นักเรียนมีความพร้อมเพียงพอที่จะบรรเลงเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต ทั้งในด้านร่างกาย ที่สามารถหยิบจับ ถือเครื่องดนตรีได้อย่างถูกวิธีและคล่องแคล่ว ในด้านกล้ามเนื้อกระบังลมและปอด ที่สามารถกักเก็บลม และควบคุมลมได้อย่างเหมาะสม และกล้ามเนื้อรูปปากที่สามารถสร้างรูปปากที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชนิดได้เป็นอย่างดี แต่ก็พบว่ามิได้มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวนไม่น้อยที่มีกิจกรรมวงโยธวาทิต และผ่านการประกวดต่าง ๆ เช่น โรงเรียนอนุบาลนิรมล จังหวัดชุมพร, โรงเรียนเทศบาล 1 (ภูผาภักดี) จังหวัดนราธิวาส, โรงเรียนวรรัตน์ศึกษา กรุงเทพมหานคร, โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) จังหวัดสงขลา, โรงเรียนช่างตาครูสศึกษา กรุงเทพมหานคร, โรงเรียนจินดารัตน์ จังหวัดลพบุรี, โรงเรียนอนุบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี, โรงเรียนนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา (สถาบันดนตรียามาฮา, 2552) ซึ่งในปี 2559 ได้มีวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ที่เข้าประกวดในรายการประกวดวงโยธวาทิต นักเรียน นักศึกษา ซึ่งด้วยพระราชทานฯ และนานาชาติ ครั้งที่ 35 และนานาชาติ ประจำปี 2559 ในประเภท ง ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี จัดขึ้นโดยกรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งจำกัดผู้เล่นในวงที่กำลังศึกษาอยู่ไม่เกินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ ตากสิน บ้านค่าย (วัดห้วยกรอง) จังหวัดระยอง, โรงเรียนบ้านมาบตาพุด จังหวัดระยอง, และโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร (กรมพลศึกษา, 2559)

จากที่พบว่ามีการจัดประกวดวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา และมีหลายโรงเรียนเข้าร่วม แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาว่าสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิตได้ ถึงแม้จะไม่มากเท่ากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แต่ก็สามารถพัฒนาและฝึกฝนฝีมือได้ตั้งแต่ในช่วงประถมศึกษา ซึ่งในการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมตัวสำหรับการประกวดนั้น ญัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ (ญัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ, 2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการฝึกซ้อมวงซิมโฟนิคแบนด์ ระดับมัธยมศึกษา เพื่อการประกวด พบว่าในการบรรเลงวงโยธวาทิตเพื่อการประกวดนั้น ผู้เล่นจะต้องฝึกซ้อมทักษะและเทคนิคในการบรรเลงเพลงที่จะใช้ประกวดเป็นอย่างดี สามารถผลิตเสียงที่มีคุณภาพ (Tone Quality) ด้วยการฝึกการหายใจ ฝึกรูปปาก ฝึกการใช้ลมให้ถูกต้องและเหมาะสมกับเครื่องดนตรี มีการฝึกเรื่องความเป็นดนตรี (Musicality) โดยการให้ผู้เล่นได้ฟังเพลงที่หลากหลาย มีการอธิบายถึงความหมายและความรู้สึกของเพลงเปรียบเทียบกับจินตนาการ การฝึกการบรรเลงร่วมกัน (Ensemble) เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียงในการบรรเลง การฝึกซ้อมเรื่องของความสมดุลและความกลมกลืน (Balance & Blend) เพื่อให้เกิดความกลมกลืนของวง ไม่มีเครื่องดนตรีใดที่เสียงดังและโดดเด่นเกินไป โดยการใช้แบบฝึกหัดต่าง ๆ และฝึกฟังเสียงจากเครื่องดนตรีกลุ่มที่เป็นเครื่องคีย์บอร์ด

(Keyboard) และกลุ่มเครื่องกระทบ เพื่อให้ได้ยินเสียงหลัก และบรรเลงออกมาอยู่ภายใต้เสียงหลักที่
ได้ยิน และมีการใช้แบบฝึกหัดต่าง ๆ ในการฝึกซ้อมควบคู่ไปด้วย

สำหรับวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา สามารถนำหลักการของการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตระดับ
มัธยมศึกษาามาประยุกต์ใช้ได้ เนื่องจากหลักการการฝึกซ้อมนั้นไม่แตกต่างกัน เพียงแต่รายละเอียด
และความเข้มงวดของการฝึกซ้อมนั้นแตกต่างกัน ซึ่งในระดับมัธยมศึกษาจะมีความเข้มงวด มีการเก็บ
รายละเอียดมากกว่า ส่วนในระดับประถมศึกษา อาจฝึกเพื่อให้ผู้เล่นได้เข้าใจและซึมซับหลักการ
เบื้องต้นต่าง ๆ เหล่านั้นในเบื้องต้น ก่อน แต่ยังไม่จำเป็นต้องเข้มงวดในความถูกต้อง หรือรายละเอียด
ในเชิงลึกเท่าใดนัก เนื่องจากผู้เล่นยังอยู่ในระดับเริ่มต้นเท่านั้น

1.3.1 ลักษณะของวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษานั้นมีรูปแบบเช่นเดียวกับวงโยธวาทิตทั่วไป กล่าวคือ
ประกอบไปด้วยกลุ่มเครื่องดนตรี 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเครื่องลมไม้ (Woodwind Instruments), กลุ่ม
เครื่องลมทองเหลือง (Brass Instruments), กลุ่มเครื่องกระทบ (Percussion Instruments) (Sadie,
1910; ไชแสง ศุขะวัฒนะ, 2554; ถวัลย์ชัย สวณมณฑา, 2552) สามารถบรรเลงได้ทั้งรูปแบบการเดิน
แถว การนั่งบรรเลง และการแปรขบวน ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการฝึกซ้อมของผู้เรียน ซึ่งผู้
ควบคุมวงสามารถจัดได้ตามความเหมาะสม แต่สิ่งที่วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาแตกต่างจากวง
โยธวาทิตทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด คืออายุของผู้เล่น จะเป็นเด็กที่อยู่ในวัย 9 – 12 ปี ที่ยังศึกษาอยู่ใน
ระดับชั้นประถมศึกษา และมีสรีระร่างกายที่สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิตได้ และอาจจะ
ไม่ใช่ประเภทเครื่องดนตรีบางประเภท ที่ต้องการใช้ทักษะในการบรรเลงสูง ยังไม่เหมาะกับเด็ก
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เช่น เครื่องดนตรีประเภทลิ่มคู้ย่องโอโบและบาสซูน ที่มีรายละเอียด
ในการดูแลรักษา และการเตรียมลิ่มที่ค่อนข้างละเอียดซับซ้อน หรือสไลด์ทรอมโบน อาจถูกแทนที่
ด้วยมาร์ชชิ่งทรอมโบน ที่ผู้เล่นใช้การเปลี่ยนเสียงด้วยการกดลูกสูบแทนการใช้สไลด์ เพื่อให้ผู้เล่นที่
เป็นเด็กสามารถบรรเลงได้ง่ายขึ้น เป็นต้น ส่วนจำนวนผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนของนักเรียนใน
โรงเรียน และความสนใจของนักเรียนในแต่ละโรงเรียน ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วในหนึ่งวงจะมีนักเรียน
ประมาณ 20 – 40 คน (กรมพลศึกษา, 2559)

จากการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาผ่านมุมมองของ
นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารของเลอบลังก์ (Leblanc, 1990) พบว่า นักเรียนระดับประถม
ศึกษาปีที่ 5 มีความชอบในเครื่องดนตรี พวกเขาชอบเครื่องดนตรีที่สามารถเล่นเสียงดัง และเล่นได้เร็ว
นักเรียนได้รับคุณค่า (รู้สึกมีคุณค่า) จากการเข้าร่วมวง ที่ไม่จำเป็นจะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถทาง
ดนตรี คุณค่าเหล่านั้นรวมถึงการถือเครื่องดนตรี การเข้าร่วมการเรียนการสอนในวง การสวมใส่เสื้อ

ที่มีสัญลักษณ์ของวง ส่วนในมุมมองของผู้ใหญ่ คุณค่าเป็นสิ่งนามธรรมและประโยชน์ที่ได้รับเป็นผลมาจากการเข้าร่วมวง พวกเขาเชื่อว่าการเรียนรู้ที่จะเล่นเครื่องดนตรีจะช่วยส่งเสริมนักเรียนในการพัฒนาการด้านดนตรี ความคิด และทักษะสังคม และคุณค่านี้อาจคงอยู่ตลอดชีวิต

1.4.1 บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาจะเป็นเพลงสำหรับวงโยธวาทิตทั่วไป ที่อยู่ในระดับง่าย สำหรับผู้เล่นที่อยู่ในระดับเริ่มต้น หรือระดับปานกลาง โดยส่วนมากจะเป็นบทเพลงที่อยู่ในแบบฝึกหัดสำหรับการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตที่ใช้กันทั่วไป เช่น Hal Leonard's Essential Element 2000 Book 1 – 2 (Lautzenheiser, et al., 2000) และ Bruce Pearson's Best in Class Book 1 – 2 ซึ่งในแต่ละแบบฝึกหัดก็จะมีบทเพลงหลากหลายประเภท เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงร้องเล่นต่าง ๆ ไปจนถึงบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับวงโยธวาทิตที่มีชื่อเสียง บทเพลงเหล่านี้จะถูกเรียบเรียงให้อยู่ในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต และออกแบบให้มีความง่าย ไม่ซับซ้อน เหมาะกับทักษะของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เพิ่งเริ่มต้นเล่นเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต นอกจากนี้ ผู้ฝึกสอนหรือผู้ควบคุมวงสามารถเลือกบทเพลงต่าง ๆ นอกเหนือจากในแบบฝึกหัด ที่มีความยาก-ง่าย เหมาะสมกับทักษะของผู้เล่นในวง หรือสามารถเรียบเรียงให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เล่นได้ตามความเหมาะสม สำหรับบทเพลงในพิธีการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้บรรเลง เช่น เพลงชาติไทย เพลงสรรเสริญพระบารมี ฯลฯ โดยส่วนมากจะมีผู้เรียบเรียงไว้หลายรูปแบบที่มีความยาก-ง่าย และมีความซับซ้อนแตกต่างกันออกไป ผู้ฝึกสอนหรือผู้ควบคุมวงสามารถเลือกใช้ หรือเรียบเรียงใหม่ได้ตามความเหมาะสมเช่นกัน (ภาคผนวก ก)

วงโยธวาทิตนั้นมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 จนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่เพียงแต่ในกิจการทหารเท่านั้น แต่ยังแพร่หลายไปยังสถาบันองค์กรต่าง ๆ ไปจนถึงโรงเรียน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและลงมาระดับประถมศึกษา ซึ่งกิจกรรมวงโยธวาทิตในโรงเรียนนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของนักดนตรีส่วนใหญ่ที่ได้เริ่มเรียนรู้ดนตรีและเล่นดนตรี และไปต่อยอดในการศึกษาดนตรีในสายต่าง ๆ ในระดับสูงต่อไป ดังนั้นแล้ว วงโยธวาทิตถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการผลิตบุคลากรทางดนตรีเป็นอย่างมาก กิจกรรมต่าง ๆ การจัดการประกวดวงโยธวาทิตที่เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้น ทำให้หลาย ๆ โรงเรียนเริ่มหันมาสนใจสนับสนุนและพัฒนากิจกรรมวงโยธวาทิตมากขึ้น แต่ก็ยังคงพบปัญหาในที่ทำให้การจัดการกิจกรรมวงโยธวาทิตไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์และการบริหารจัดการ 2) ด้านวิธีการสอน และ 3) ด้านวิธีการฝึกซ้อม

1) ด้านวิสัยทัศน์และการบริหารจัดการ

บางโรงเรียนเน้นในการพัฒนางโยธาวิทเพื่อประกวด แข่งขัน เป้าหมายคือการให้ผู้เรียนสามารถเล่นดนตรีให้ได้ตามเป้าหมาย ตามข้อกำหนดของการแข่งขัน และเพื่อชิงรางวัลจากการประกวด เน้นผลสัมฤทธิ์ของผลงานที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้เน้นพัฒนาศักยภาพในด้านความเข้าใจและความซาบซึ้งในด้านดนตรีเท่าใดนัก

2) ด้านวิธีการสอน

เนื่องด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องจำนวนผู้เรียนที่มีเยอะ แต่มีครูผู้สอนในวงคนเดียว ทำให้ไม่สามารถสอนได้ทั่วถึง ผู้สอนจึงมักจะปล่อยให้ผู้เรียนฝึกซ้อมกับแบบฝึกหัด โดยอาจจะมอบหมายให้ผู้เรียนที่เป็นรุ่นพี่คอยควบคุม ฝึกซ้อมซ้ำ ๆ จนกว่าจะเล่นได้ ถ้าเล่นไม่ได้ถือว่ายังไม่ผ่าน ทั้ง ๆ ที่บางครั้งผู้เรียนยังไม่เข้าใจในเนื้อหาหรือจุดประสงค์ของแบบฝึกหัดนั้น ๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถเข้าใจสาระดนตรีหรือองค์ประกอบของดนตรีที่อยู่ในแบบฝึกหัดนั้น การสอนของผู้สอนจึงมักจะเป็นในด้านของการปรับวง หรือการปรับสมดุลเสียงของวงในขณะที่ซ้อมรวมวง ผู้เรียนจึงได้เรียนรู้แต่วิธีการเล่นรวมวงเพียงเท่านั้น

3) ด้านวิธีการฝึกซ้อม

จากการที่ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกกับแบบฝึกหัด จนกว่าจะเล่นได้ ทำให้ผู้เรียนได้แต่ฝึกซ้อมซ้ำ ๆ หรือใช้วิธีเล่นโดยเลียนแบบเพื่อน หรือรุ่นพี่ จนเล่นได้จากความจำ ซึ่งในบางครั้งการเลียนแบบเพื่อนหรือรุ่นพี่ที่เป็นตัวอย่างที่ไม่ถูกต้อง ก็ทำให้ผู้เรียนจำ และเล่นแบบที่ผิดต่อไป โดยที่ไม่ได้เข้าใจจริง ๆ ถึงสาระดนตรีที่แบบฝึกหัดนั้นต้องการที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

ด้วยปัญหาดังกล่าว จึงเป็นที่น่าเสียดายที่ผู้เล่นหลายคนไม่สามารถพัฒนาความสามารถทางดนตรีไปได้อย่างสูงสุด ดังนั้นแล้วในการดำเนินกิจกรรมวงโยธาวิทควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านการฟัง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฟัง ได้ทำความรู้จักกับบทเพลงประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพลงพื้นบ้าน ทั้งในท้องถิ่นของตัวเองหรือถิ่นอื่น ๆ ที่น่าสนใจไปจนถึงเพลงสมัยนิยม ด้านการอ่าน การอ่านโน้ตดนตรีเป็นอีกทักษะที่สำคัญ นักดนตรีที่อ่านโน้ตไม่ได้ก็เปรียบเหมือนกับคนที่อ่านหนังสือไม่ออก ผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับการให้ผู้เรียนได้อ่านโน้ตและให้ความรู้ในด้านทฤษฎีดนตรี และที่สำคัญคือการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยพบในการเรียนการสอนในวงโยธาวิทเท่าไรนัก ดังนั้นแล้วการจัดกิจกรรมวงโยธาวิทที่ดี ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางดนตรีอย่างครบทุกด้าน

1.4 แบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงของวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

แบบฝึกหัดสำหรับพัฒนาทักษะการบรรเลงนั้นมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่แบบฝึกหัดที่ใช้พัฒนาทักษะโดยทั่ว ๆ ไป ไปจนถึงแบบฝึกหัดเพื่อใช้พัฒนาเทคนิคในการบรรเลงระดับสูง ในการพัฒนาทักษะการบรรเลงของวงโยธวาทิต จะใช้แบบฝึกหัดหรือตำราต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวงโยธวาทิต ให้ผู้เรียนได้ใช้ฝึกทักษะในการบรรเลงเครื่องดนตรี ตั้งแต่ทักษะพื้นฐานต่าง ๆ ในการบรรเลงเครื่องดนตรี เช่นการหายใจ การเป่าลากเสียง การตัดลิ้น ไปจนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางด้านทฤษฎี ด้านเสียง และด้านจังหวะ

1.4.1 ลักษณะของแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

วัตคินส์ (Watkins, 2011) ได้ทำการศึกษาถึงเนื้อหาแบบฝึกหัดของวงโยธวาทิตจำนวน 12 เล่มถึงความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของแบบฝึกหัดกับกรอบมาตรฐานดนตรีศึกษาแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (The National Standards for Music Education, Grade 5-8) พบว่าแบบฝึกหัดทั้ง 12 เล่มนั้น มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานอย่างน้อย 2 ข้อ ซึ่งในแต่ละเล่มก็มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานในแต่ละข้อที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งแบบฝึกหัดทั้ง 12 เล่ม ได้แก่

- 1) Accent on Achievement (O'Reilly & Williams, 1997)
- 2) Band Expressions (Smith et al., 2003)
- 3) Belwin 21st Century Band Method (Bullock & Maiello, 1996)
- 4) Do It! Play In Band (Clarinet) (Froseth, 1997)
- 5) Essential Elements 2000 (Lautzenheiser et al., 1999)
- 6) Jump Right In! (Grunow, Gordon, & Azzara, 2000)
- 7) Measures of Success (D. Sheldon, Balmages, Loest, Sheldon, & Collier, 2010)
- 8) Now Go Home and Practice! (Probasco, Grable, Meeks, & Swearingen, 1994)
- 9) Premier Performance (Sueta, 1999)
- 10) Sound Innovations (R. Sheldon, Boonshaft, Black, & Phillips, 2010)
- 11) Standard of Excellence (Pearson, 2003)
- 12) The Yamaha Advantage (Feldstein & Clark, 2001)

แบบฝึกหัดเหล่านี้มีความเหมาะสม และมักจะใช้ในการเรียนการสอนและฝึกซ้อมในวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ลักษณะของแบบฝึกหัดจะเป็นแบบฝึกหัดที่รวบรวมการพัฒนาทักษะพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ 1) การหายใจและการใช้ลม 2) การเป่าลมเสียง 3) การออกเสียง 4) การอ่านโน้ตดนตรีสากล และ 5) การบรรเลงหมู่ ซึ่งได้เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก มีการแบ่งแบบฝึกหัดออกเป็นข้อสั้น ๆ ในแต่ละข้อจะเป็นแบบฝึกหัดที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ในแต่ละด้าน อาจจะเป็นประโยคเพลงสั้น ๆ เช่น เพลงพื้นบ้าน หรือเพลงสำหรับเด็ก ไปจนถึงบทเพลงจากคีตกวีที่มีชื่อเสียง ในระหว่างแบบฝึกหัดข้อต่าง ๆ จะสอดแทรกเนื้อหาทางทฤษฎีดนตรี และเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกหัดข้อนั้น ๆ เข้าไป ลักษณะในการบรรเลงของแบบฝึกหัดแต่ละข้อนั้นมีทั้งรูปแบบของแบบฝึกหัดที่ออกแบบมาสำหรับการบรรเลงคนเดียว บรรเลงสองคน (Duet) บรรเลงสามคน (Trio) บรรเลงสี่คน (Quartet) และแบบฝึกหัดที่เรียบเรียงสำหรับบรรเลงเป็นวง ซึ่งในช่วงแรกของแบบฝึกหัดส่วนมากจะเป็นแบบฝึกหัดสำหรับการบรรเลงคนเดียว อาจจะมีบรรเลงสองคนบ้าง แต่ในช่วงท้ายจะเป็นแบบฝึกหัดที่เรียบเรียงสำหรับการบรรเลงเป็นวง เพื่อฝึกทักษะในการบรรเลงรวมวงของผู้เรียน

1.4.2 ข้อสังเกตในการใช้แบบฝึกหัดสำหรับวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ในการเรียนการสอนและการฝึกซ้อมของนักเรียนวงโยธวาทิตโดยทั่วไปนั้น มีการใช้แบบฝึกหัดต่าง ๆ ซึ่งพบว่าในวงโยธวาทิตในประเทศไทยส่วนใหญ่ มักจะใช้แบบฝึกหัด Essential Elements 2000 เป็นหลัก ด้วยเหตุผลที่แบบฝึกหัดนี้มีเนื้อหาสาระที่จำเป็นกับการพัฒนาทักษะในการบรรเลงของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาอย่างครบถ้วน รูปแบบบทเพลงมีความหลากหลายและไม่ยากเกินไป จึงทำให้แบบฝึกหัดชุดนี้เป็นที่นิยมใช้ในการเรียนการสอนและการฝึกซ้อม ซึ่งในการใช้แบบฝึกหัดในการฝึกซ้อมในวงโยธวาทิต พบข้อสังเกตที่เป็นข้อจำกัดของการใช้แบบฝึกหัดในการเรียนการสอนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาดังนี้

1.4.2.1 ข้อจำกัดด้านการสอนวงโยธวาทิตที่เน้นทักษะมากกว่าความเข้าใจ

แบบฝึกหัดเหล่านี้เน้นในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นกับการบรรเลงเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต ซึ่งในการพัฒนาทักษะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการฝึกหัด และอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเนื้อหาและสาระดนตรีที่อยู่ในแบบฝึกหัดต่าง ๆ ซึ่งในการสอนสาระเหล่านี้ ผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการสอนและอธิบายค่อนข้างมาก และจะเกิดประสิทธิภาพมากกว่าเมื่อสอนนักเรียนตัวต่อตัว หรือสอนเป็นกลุ่มย่อย แต่เนื่องด้วยจำนวนนักเรียนในวงที่มีจำนวนมาก ประกอบกับภาระหน้าที่ของครูผู้สอน ครูผู้สอนจึงไม่สามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจสาระต่าง ๆ ในแบบฝึกหัดได้เท่าที่ควร การฝึกซ้อมแบบฝึกหัดของผู้เรียนจึงเป็นในลักษณะของการที่

ครูผู้สอนมอบหมายแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนซ่อม และปล่อยให้ผู้เรียนได้ซ่อมกันเองโดยอาจจะมีรุ่นพี่คอยดูแล เนื่องจากครูผู้สอนไม่สามารถสอนผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงทุก ๆ คน ทำให้ในบางครั้งที่ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาของแบบฝึกหัด ผู้เรียนจึงไม่สามารถเล่นแบบฝึกหัดนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง และไม่มีใครมาสอน หรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเนื้อหาของแบบฝึกหัดนั้น แต่ด้วยข้อกำหนดที่ผู้เรียนจะต้องเล่นแบบฝึกหัดนั้นให้ได้ ทำให้ผู้เรียนหาวิธีในการเล่นด้วยตัวเอง เช่นการเล่นแบบเพื่อน หรือเลียนแบบรุ่นพี่ ซึ่งในบางครั้งสิ่งที่เลียนแบบอาจจะไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง หรือถ้าหากถูกต้อง ก็อาจจะทำให้ผู้เรียนผ่านแบบฝึกหัดนั้นไปได้ แต่ไม่ได้ผ่านเพราะเข้าใจถึงเนื้อหาสาระดนตรีที่แบบฝึกหัดนั้นต้องการจะให้ผู้เรียนฝึก แต่ผ่านเพราะใช้ความจำ ทำให้ผู้เรียนไม่มีความรู้ในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อบรรเลงบทเพลงหรือแบบฝึกหัดอื่น ๆ

1.4.2.2 ข้อจำกัดด้านการประยุกต์ใช้แบบฝึกหัดที่ไม่ได้มีแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ลักษณะของแบบฝึกหัดจะเป็นโน้ตเพลงสั้น ๆ แบ่งเป็นข้อ ๆ หลาย ๆ ข้อ ซึ่งในการฝึกซ้อมแบบฝึกหัด ผู้เรียนจะต้องฝึกซ้อมแบบฝึกหัดแต่ละข้อซ้ำ ๆ เพื่อให้ร่างกายและกล้ามเนื้อจดจำวิธีการเล่นที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการฝึกซ้อมโดยที่ไม่มีแนวทางการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ประกอบการฝึกซ้อม และไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ การฝึกซ้อมแบบฝึกหัดจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างน่าเบื่อสำหรับผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ทำให้ผู้เรียนไม่ชอบที่จะฝึกซ้อม และเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการฝึกซ้อมแบบฝึกหัด ผู้เรียนจึงมักจะหลีกเลี่ยงการซ้อมแบบฝึกหัด จึงไม่เกิดการพัฒนาทักษะในตัวผู้เรียน

จากข้อสังเกตในการใช้แบบฝึกหัดข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะสร้างชุดแบบฝึกหัดที่สอนเนื้อหาสาระดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา โดยเน้นพัฒนาสาระดนตรีด้านจังหวะ เนื่องจากสาระด้านจังหวะเป็นสาระที่สำคัญ และผู้เรียนมักจะมีปัญหากับความไม่เข้าใจในด้านจังหวะ ทำให้ไม่สามารถเล่นดนตรีออกมาได้อย่างมีคุณภาพมากพอ ซึ่งชุดแบบฝึกหัดนี้จะต้องใช้ควบคู่กับการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกรู้สีกเบื่อหน่าย และสามารถพัฒนาทักษะ พัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะได้โดยครูผู้สอนสามารถสอน และดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกที่จะใช้แนวการสอนดนตรีของออร์พามาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบฝึกหัดในครั้งนี้

ตอนที่ 2 กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

2.1 เป้าหมายของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

ออร์ฟมีแนวคิดในการสอนดนตรีที่ไม่ได้ต้องการให้ผู้เรียนทุกคนเป็นนักดนตรีที่เก่งกาจ หรือผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทำกิจกรรมดนตรีตามแนวออร์ฟจะต้องกลายเป็นนักดนตรีเอกของโลก แต่ออร์ฟต้องการที่จะใช้ดนตรีเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะทางดนตรีด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ มีความซาบซึ้ง และเกิดทัศนคติที่ดีกับดนตรี และยังพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของผู้เรียนไปพร้อมกัน ดังนั้นแล้ว ในการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป้าหมายต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เรียนได้รับจากการจัดกิจกรรม ไม่เพียงแต่ทักษะทางดนตรีเท่านั้น แต่ยังมีทักษะในด้านอื่น ๆ ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการทำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ซึ่ง ช็อคซีและคณะ (Choksy, Abramson, Gillespie, Woods & York, 2001) ได้นำเสนอเป้าหมายของกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟไว้ทั้งหมด 7 ข้อ ดังนี้

2.1.1 ทักษะในการทำงานรวมกันเป็นหมู่คณะ (Sense of community)

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่จะอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ ในด้านดนตรีก็เช่นกัน การบรรเลงร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออร์ฟใช้ในการจัดการจัดการเรียนการสอนดนตรีนั้น ได้เน้นให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์และจิตสำนึกในการทำงานเป็นหมู่คณะ ไม่ว่าจะเป็นการรู้จักบทบาทของตนเอง ทั้งในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การรู้จักการฟังและการรอคอย (วิทยา ไล่ทอง , 2545) ซึ่งในการบรรเลงหมู่ของวงดนตรี ผู้เล่นก็จะมีส่วนที่เป็นผู้บรรเลงหลัก ผู้บรรเลงตาม ซึ่งผู้เล่นต้องรู้หน้าที่และบทบาทของตัวเอง รู้จักฟังผู้เล่นคนอื่นเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นแล้ว การให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในลักษณะกลุ่ม ที่จะต้องมีการแสดงความคิดเห็น มีการแบ่งหน้าที่ แบ่งบทบาทของแต่ละคน มีการร่วมมือปราย และร่วมกันสร้างสรรค์ดนตรี นอกจากจะทำให้ผู้เรียนได้ทักษะทางการเข้าสังคมแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังพื้นฐานของการบรรเลงหมู่ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ค่อย ๆ ซึมซับไปในระหว่างการทำกิจกรรม ซึ่งยุน และ คิม (Yun & Kim, 2013) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิธีการแบบออร์ฟกับเด็กในครอบครัวที่มีรายได้ต่ำในประเทศเกาหลีใต้ พบว่าการใช้วิธีการแบบออร์ฟสามารถทำให้ผู้เรียนมีอารมณ์ที่ดี และมีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพื่อนที่ดีขึ้น

2.1.2 ความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี (Understanding of the organization of music)

เนื่องจากการจัดกิจกรรมดนตรี สิ่งที่เขาได้คือเนื้อหาสาระทางด้านดนตรี ผู้เรียนจะได้เข้าใจถึงองค์ประกอบของดนตรีอย่างเป็นระบบ เช่น ระดับเสียง (Pitch) ความดัง – เบา (Dynamic) จังหวะ (Rhythm) รูปแบบการประพันธ์ (Form) เป็นต้น ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

ที่หลากหลาย และน่าสนใจ ซึ่งการเรียนรู้อองค์ประกอบของดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการเริ่มเล่นดนตรี นักดนตรีที่ดีจะต้องเข้าใจถึงองค์ประกอบของดนตรีอย่างลึกซึ้ง และสามารถถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นออกมาได้เป็นอย่างดีและมีคุณภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานของความไพเราะของดนตรี เพราะฉะนั้นแล้ว ในการจัดกิจกรรมดนตรี หรือการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี และเปิดโอกาสให้ถ่ายทอดออกมาตามที่ผู้เรียนเข้าใจ

2.1.3 ความซาบซึ้งกับดนตรีในเชิงศิลปะ (Comprehension of music as an art)

การเล่นดนตรีของผู้เรียน จะต้องออกมาในเชิงที่เข้าใจในความเป็นศิลปะของดนตรี มีความสวยงามและประณีต ทั้งในการผลิตเสียงที่มีคุณภาพ และการสื่ออารมณ์อย่างเข้าใจในความหมายของบทเพลง ซึ่งในการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ เน้นให้ผู้เรียนได้เริ่มต้นการรับรู้ดนตรีจากการฟัง ไม่ว่าจะเป็นบทเพลงต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม หรือเพลงตัวอย่างที่ผู้สอนบรรเลง หรือเปิดให้ผู้เรียนฟัง ซึ่งผู้เรียนจะได้รู้จักการฟังดนตรี และซึมซับถึงดนตรีที่มีความไพเราะเป็นแบบอย่างในการเล่นดนตรี ดังนั้นแล้ว เมื่อถึงขั้นที่ผู้เรียนจะได้เล่นดนตรี ผู้เรียนก็จะสามารถเล่นดนตรีออกมาได้อย่างไพเราะและน่าฟัง มีความเป็นศิลปะ และประกอบไปด้วยความสมบูรณ์ขององค์ประกอบของโสตศิลป์ ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน ระบบเสียง รูปพรรณรูปแบบ สีสันทัน และลักษณะของเสียง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) เนื่องจากผู้เรียนได้ซึมซับความเป็นศิลปะของดนตรีในทุก ๆ กระบวนการการเรียนรู้มาตั้งแต่เริ่มต้น

2.1.4 ความสร้างสรรค์อย่างอิสระ (Musical independence)

ความสร้างสรรค์ถือว่าเป็นจุดเด่นจุดหนึ่งในการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ นอกเหนือจากการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจในองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรีและซาบซึ้งกับดนตรีในเชิงศิลปะแล้ว ออร์ฟยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ดนตรี หรือส่วนหนึ่งของบทเพลงที่เป็นของตนเองขึ้นมาตามที่ผู้เรียนเข้าใจ จากแนวคิดที่ผู้สอนได้กำหนดไว้เป็นกรอบกว้าง ๆ ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์และถ่ายทอดความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกด้วยความเป็นตัวของตัวเองออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการแต่งทำนองเพลงอย่างง่าย ๆ การคิดทำทางประกอบบทเพลงต่าง ๆ ไปจนถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีแบบฉับพลัน (Improvisation) ซึ่งการสร้างสรรค์จะทำให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจ ความมั่นใจ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการที่ได้สร้างสรรค์ดนตรีที่เป็นของตัวเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรี และการเล่นดนตรีต่อไป

2.1.5 พัฒนาการทางทักษะดนตรีส่วนบุคคล (Personal musical growth)

นอกจากทักษะที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ และความซาบซึ้งในดนตรีแล้ว การเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ได้มีการพัฒนาทักษะทางดนตรีในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น

การฟัง การร้อง การปรบจังหวะ การเล่นเครื่องดนตรี ตลอดจนการเคลื่อนไหว (วิทยา ไล้ทอง, 2545) เนื่องจากระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ใช้ทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่สนุกสนาน มีความท้าทาย รวมไปถึงใช้ทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ จากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาอยู่เสมอ ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ทักษะเหล่านี้อยู่เสมอ ๆ ก็จะสามารถพัฒนาทักษะเหล่านี้ในตัวผู้เรียนให้มีความสามารถเพิ่มขึ้นต่อไป ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนอาจจะมี ความสามารถและพัฒนาการในทักษะด้านต่าง ๆ ที่ไม่เท่ากัน ผู้สอนจะต้องคอยสังเกตและประเมิน ทักษะเหล่านี้จากพัฒนาการเป็นรายบุคคล และมอบหมายกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของ ผู้เรียน

2.1.6 ความสามารถในการแสดงออก (Performance ability)

การแสดง เป็นส่วนหนึ่งของดนตรี เมื่อมีผู้เล่น ก็ต้องมีผู้ฟัง ผู้ชม ในกิจกรรมดนตรี ตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะในการแสดงออกและความกล้าแสดงออก โดยเริ่มตั้งแต่ การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในชั้นเรียน ที่ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หรือ ร่วมอภิปรายต่าง ๆ ในชั้นเรียนอยู่เสมอ ตลอดจนการใช้ความพยายามในการสร้างสรรค์ผลงานของ ตัวเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดงานที่สมบูรณ์แบบและเป็นที่น่าสนใจของตัวเอง จนสามารถ แสดงให้ผู้อื่นได้ชมได้ (วิทยา ไล้ทอง, 2545) ซึ่งการแสดงในที่นี้อาจจะไม่จำเป็นต้องเป็นการแสดงต่อ หน้าสาธารณชน หรือบนเวทีใหญ่ ๆ แต่อาจจะเป็นการแสดงกันเองในห้องเรียน โดยมีเพื่อนร่วมชั้น และผู้สอนเป็นผู้ชมก็ได้

2.1.7 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-esteem)

ผู้เรียนควรที่จะต้องมีความรู้สึกจากการที่ได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมดนตรีตาม แนวคิดคาร์ล ออร์ฟมีการเรียงลำดับขั้นตอนของกิจกรรมโดยเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ และค่อย ๆ ซับซ้อนขึ้น ผู้เรียนจะค่อย ๆ ได้ซึมซับทักษะต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมที่ละเล็กทีละน้อย โดยไม่รู้สึกว่ายาก จนในที่สุด ผู้เรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหาที่ผู้สอนต้องการที่จะสอน และสามารถทำกิจกรรมได้ ผู้เรียนจะมีความรู้สึกมั่นใจ และภูมิใจในตัวเอง จากการทำกิจกรรมที่อาจจะไม่เคยคิดมาก่อนว่าตัวเองก็สามารถ ทำได้ ผู้เรียนจะมีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตัวเอง จึงก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและการ เล่นดนตรี

จะเห็นได้ว่านอกจากสาระทางดนตรี และทักษะทางดนตรีต่าง ๆ แล้ว กิจกรรมดนตรีตาม แนวคิดคาร์ล ออร์ฟยังพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทางด้านร่างกาย ความคิด อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน อีกเช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟมาประยุกต์ใช้กับการสอน วงโยธวาทิตเพื่อสร้างแบบฝึกหัดตามแนวคิดของออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของ

นักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ จากแนวคิดของออร์ฟ มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างเป็นแบบฝึกหัดในการนำไปใช้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ดังต่อไปนี้

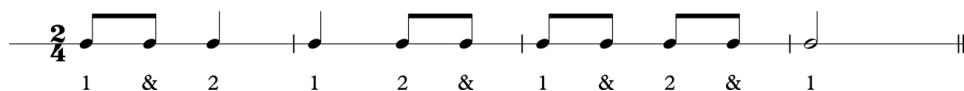
2.2 กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

ในการพัฒนาชุดแบบฝึกตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักการ และแนวคิดต่าง ๆ ที่ออร์ฟนำมาใช้ในการสร้างแผนการสอนดนตรี และสรุปออกมา พบว่าในการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ได้มีการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อหาดนตรี ได้แก่ 1) การใช้คำพูด 2) การร้อง 3) การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ 4) การเคลื่อนไหว และ 5) การเล่นเครื่องดนตรี

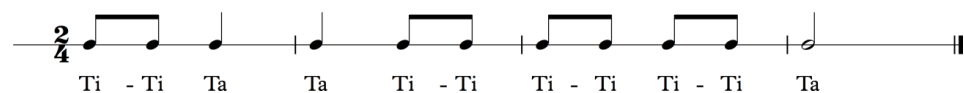
2.2.1 การใช้คำพูด

การใช้คำพูด เป็นการใช้ภาษาพูดถ่ายทอดไปยังจังหวะดนตรี กล่าวคือ การใช้บทพูดหรือบทกลอนสั้น ๆ ท่อง หรือร้องให้เป็นกระสวนจังหวะต่าง ๆ เพื่อเป็นการสอนกระสวนจังหวะเนื่องจากภาษาและการพูด เป็นสิ่งที่มนุษย์เราใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว และยังมีน้ำหนัก สั้น – ยาว เช่นเดียวกับจังหวะดนตรี (Harding, 2013) ซึ่งเราสามารถเลือกใช้ประโยคสั้น ๆ ที่เป็นบทกลอน บทพูด หรือแม้แต่ชื่อของเด็ก ๆ มาเชื่อมโยงกับกระสวนจังหวะของดนตรี (Goodkin, 2008) ผู้เรียนจึงสามารถเข้าใจกระสวนจังหวะต่าง ๆ ที่เรียบง่ายขึ้นจนถึงระดับที่ซับซ้อนขึ้นได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ผลจากการวิจัยของปีโบ (Bebeau, 1982) พบว่านักเรียนที่อ่านจังหวะโดยใช้ภาษามาเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจังหวะที่ดีกว่านักเรียนที่อ่านจังหวะด้วยการอ่านโน้ตและคำนวณค่าจังหวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะใช้ทั้งบทกลอน บทร้องเล่น หรือประโยคสั้น ๆ หรือใช้คำง่าย ๆ ในการสอนประโยคจังหวะต่าง ๆ ในบทเพลง เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจและเข้าใจโครงสร้างของกระสวนจังหวะต่าง ๆ ดังนี้

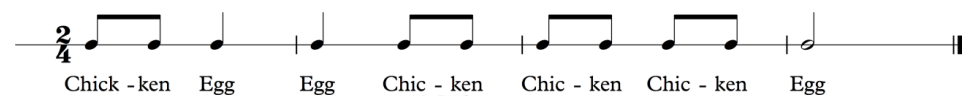

ภาพที่ 1 การอ่านจังหวะโดยการนับตามปกติ (Lynn, 1988)

ภาพที่ 2 การอ่านจังหวะโดยใช้หลักการอ่านแบบทาทิ

(ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2534; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555)

ภาพที่ 3 การอ่านจังหวะโดยใช้คำพูด (วิทยา ไล้ทอง, 2545)

จากตัวอย่าง เป็นการเปรียบเทียบวิธีการสอนการอ่านจังหวะในวิธีต่าง ๆ แบบแรกคือการใช้วิธีนับจังหวะ ต่อมาเป็นวิธีการที่โคดาใช้ในการสอนการอ่านจังหวะ โดยใช้คำในระบบทาทิในการแทนโน้ตแต่ละแบบ ส่วนสุดท้ายคือวิธีการอ่านใช้คำพูด เป็นการใช้อย่างง่าย ๆ แทนตัวโน้ตแต่ละประเภท ซึ่งเป็นวิธีการที่ออร์ฟใช้ในการนำเข้าสู่การสอนการอ่านจังหวะ

2.2.2 การร้อง

การเปล่งเสียงร้องเป็นวิธีหนึ่งที่ยากที่สุดในการสร้างเสียงดนตรีของมนุษย์โดยไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์หรือเครื่องดนตรีในการสร้างเสียงดนตรี เสียงร้องเปรียบเสมือนกับเครื่องดนตรีชิ้นหลักของมนุษย์ (Goodkin, 2002) ดังนั้นการสอนดนตรีควรเริ่มจากการให้ผู้เรียนได้หัดเปล่งเสียงร้องเพลงเพื่อทำความเข้าใจกับทำนอง และจังหวะ ก่อนที่จะไปเล่นเครื่องดนตรี เนื่องจากการร้องเป็นการแสดงออกทางดนตรีที่ออกมาจากร่างกาย และจิตวิญญาณของผู้เรียนเอง การที่ผู้เรียนสามารถร้องเพลงได้แปลว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในลักษณะของทำนอง และจังหวะเพลงพอสมควร และสามารถนำความเข้าใจนั้นมาต่อยอด และถ่ายทอดผ่านการเล่นเครื่องดนตรีได้ต่อไป จากการศึกษาของสกอตต์ (Scott, 2010) พบว่า การร้องเพลงเป็นสื่อหนึ่งของออร์ฟ และเป็นสิ่งที่สำคัญในแนวทางการเรียนดนตรีแบบออร์ฟ อย่างไรก็ตามการร้องเพลงนี้จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนออร์ฟที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของนักเรียน แม้ว่าผู้เข้าร่วมงานวิจัยบางคนจะเชื่อว่าตนเองมีเสียงที่ไม่ดีมากนักในการร้องเพลง แต่พวกเขาสามารถข้ามผ่านความรู้สึกเหล่านั้นได้ เพราะความเชื่อในปรัชญาของการสอนที่กล่าวว่าทุกคนควรมีส่วนร่วมในการร้องเพลง และความเชื่อของผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับอิทธิพลอย่างมากมาจากครอบครัว ประสบการณ์ที่มีการร้องเพลงในวัยเด็ก

ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้เรียนจะต้องสามารถร้องเพลงในบทเรียนก่อนที่จะบรรเลงบนเครื่องดนตรี ในทุก ๆ บทเรียนดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

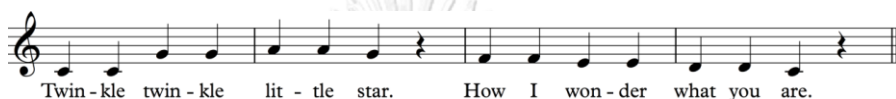
ภาพที่ 4 ตัวอย่างเพลงจากแบบฝึกหัดวงโยธวาทิต (Lautzenheiser et al., 1999)

ภาพที่ 5 การร้องแบบ Neutral

ภาพที่ 6 การร้องแบบ Solfege

ภาพที่ 7 การร้องแบบมีเนื้อร้อง

จากตัวอย่างจะเห็นว่าทเพลงในแบบฝึกหัดวงโยธวาทิตทั่วไปนั้นออกแบบมาให้ใช้บรรเลงเครื่องดนตรี แต่สำหรับในงานวิจัยในครั้งนี้ ก่อนที่ผู้เรียนจะบรรเลงเครื่องดนตรีในแต่ละเพลง ผู้เรียนจะได้ร้องก่อนเป็นอันดับแรก ทั้งในรูปแบบ Neutral ที่ออกเสียงเป็นคำว่า La ไปตามโน้ต ร้องในระบบ Solfege และร้องเนื้อเพลง ซึ่งในแต่ละเพลงผู้สอนจะพิจารณาว่าจะให้ผู้เรียนร้องในแบบไหน หรืออาจจะใช้ทุกแบบ ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเพลงและสามารถของผู้เรียน

2.2.3 การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ

การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Percussion) เป็นการแสดงออกทางดนตรีของมนุษย์อีกหนึ่งวิธีนอกเหนือจากการร้อง และสามารถทำไปพร้อมกับการร้องได้ มนุษย์มักจะเปล่งเสียงร้อง และปรบมือ หรือใช้ร่างกายส่วนอื่น ๆ ในการสร้างดนตรี ไม่ว่าจะเป็นเป่าพันทู๊ด อยู่แห่งใดบนโลก ไม่ว่าจะเป็นการปรบมือที่ไม่ลงจังหวะแต่เปี่ยมไปด้วยพลังของชนชาติแอฟริกัน – อเมริกัน การปรบมือที่ซับซ้อนละเอียดไปด้วยจังหวะขัดแบบ ฟลามenco การปรบมือแบบกาเมลันของชาวจาวา ในอินโดนีเซีย นอกจากการปรบมือแล้วยังมีการใช้ร่างกายส่วนอื่น เช่น การทุบหน้าอกแบบชนเผ่าเมารี การตีดนั้วของนักดนตรีแจ๊ส ฯลฯ (Goodkin, 2002) ออร์ฟได้เลือกการใช้ร่างกายสร้างจังหวะมาใช้พัฒนาการรับรู้ทางด้านจังหวะของผู้เรียน ผู้เรียนจะได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายส่วนต่าง ๆ ที่ใช้ทำเสียงกับรูปแบบจังหวะดนตรี และเข้าใจรูปแบบจังหวะได้ง่ายขึ้นจากการใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะ (Goodkin, 2002; วิทยา ไล้ทอง, 2545) ซึ่งจากการวิจัยของเมสัน (E. J. Mason, 2008) พบว่าเมื่อก้าวถึงการสอนดนตรีแบบออร์ฟครูผู้สอนส่วนใหญ่จะนึกถึงกิจกรรมที่ใช้คำพูด และใช้ร่างกายสร้างจังหวะเป็นจุดเด่นของการสอนดนตรีแบบออร์ฟ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระสวนจังหวะต่าง ๆ ในบทเพลง ผ่านร่างกายของผู้เรียนเอง ไม่ว่าจะเป็นการปรบมือ การตีดนิ้ว การตบหน้าอก ตบตัก ตบสะโพก การกระที่บเท้า ฯลฯ ซึ่งในบางครั้งจะเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ในการนำร่างกายมาสร้างรูปแบบกระสวนจังหวะของตัวเอง

Hickory Dickory Dock

The image shows the musical notation for the song 'Hickory Dickory Dock'. It consists of two staves. The first staff is for the vocal line, with lyrics 'Hick-o - ry Dick-o - ry Dock. The mouse ran up the clock. The'. Above the staff are rhythmic patterns: 'LR LR L R' and 'L'. The second staff is for the percussion line, with lyrics 'clock struck one the mouse ran down. Hick-o - ry Dick-o - ry Dock.'. Above the staff are rhythmic patterns: '5 R L R' and 'LR LR L R'. The percussion line starts with a '5' above the first note, indicating a five-measure rest.

ภาพที่ 8 ตัวอย่างการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ (วิทยา ไล่ทอง, 2545)

2.2.4 การเคลื่อนไหว

การเคลื่อนไหว เปรียบเสมือนกับดนตรีแห่งร่างกาย ในร่างกายมนุษย์มีการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับดนตรีอยู่ตลอดเวลา คือการเต้นของหัวใจ ที่เต้นเป็นจังหวะสม่ำเสมอ เมื่อได้ยินเสียงดนตรี ร่างกายก็มักจะมีการตอบสนองไปตามจังหวะดนตรี เช่นโยกตาม ผงกหัวตามจังหวะ ไปจนถึงการออกท่าทาง การเต้น จึงเถียงไม่ได้ว่า การเคลื่อนไหวก็เป็นสื่ออีกหนึ่งชนิดที่ใช้ถ่ายทอดดนตรีออกมาจากตัวมนุษย์ (Goodkin, 2002) การเคลื่อนไหวประกอบกับบทเพลงทำให้ผู้เรียนได้ใช้ร่างกายผสานไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเสียงดนตรี ทั้งด้านจังหวะ และ อารมณ์ ผู้เรียนจะได้สัมผัส ความเป็นดนตรี ความรู้สึก อารมณ์ของดนตรี ผ่านร่างกายของตัวเอง เพราะในการเล่นดนตรีที่ดี ผู้เล่นไม่ได้เพียงแค่เล่นดนตรีออกมาแค่เสียง แต่ผู้เล่นจะต้องสื่ออารมณ์ ความรู้สึกออกมาผ่านร่างกาย ตั้งแต่หัวจรดเท้า เพื่อให้เป็นดนตรีที่สมบูรณ์แบบ จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่พบในการใช้ การสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟในระดับประถมศึกษาของแชมเปียน (Champion, 2006) พบว่าผู้สอนทุกระดับชั้นใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การเล่นเครื่องดนตรี

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวในดนตรี โดยใช้อองค์ประกอบของการเคลื่อนไหวพื้นฐานต่าง ๆ มาร่วมกับเสียงดนตรี เช่น การวิ่ง การเดิน การกระโดด และการทำท่าทางต่าง ๆ ประกอบกับเพลง เป็นต้น (หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, 2522)

2.2.5 การเล่นเครื่องดนตรี

เมื่อเป็นการสอนดนตรี นอกจากการเรียนรู้อุปกรณ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การใช้อุปกรณ์ การร้อง การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ และการเคลื่อนไหวแล้ว สิ่งที่สำคัญไม่ได้เน้นคือการเล่นเครื่องดนตรี ออร์ฟใช้เครื่องดนตรีเป็นสื่อในการสอนและให้ผู้เรียนได้ใช้มันในการสร้างสรรค์ดนตรีมากมาย เครื่องดนตรีที่ออร์ฟใช้จึงเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถเล่นได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ง่ายต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับร่างกายของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เครื่องดนตรีต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ (Percussion) นั้นเหมาะสมที่สุด เนื่องจากเกิดเสียงได้ไม่ยาก และมีความซับซ้อนในการบรรเลงเบื้องต้นน้อย จึงมีการใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ 3 รูปแบบ ในการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ได้แก่ 1) เครื่องประกอบจังหวะขนาดเล็ก (Small Percussion) 2) เครื่องตีประเภทระนาด (Mallet – played Instruments) และ 3) กลองทิมปานี (Timpani) (Goodkin, 2002; ธวัชชัย นาควงษ์ 2542; วิทยา ไล้ทอง, 2545)

1) เครื่องประกอบจังหวะขนาดเล็ก (Small Percussion) เป็นเครื่องดนตรีที่ไม่มีระดับเสียงแน่นอนจึงไม่สามารถเล่นเป็นทำนองได้ มีหน้าที่เล่นประกอบจังหวะ มีขนาดเล็ก สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก เช่น กิ่ง (Triangle) ฉาบ (Cymbal) ฆ้อง (Wood Block) ลูกเขย่า (Rattles) กลองรำมะนา (Hand Drum) ฯลฯ เป็นต้น

2) เครื่องตีประเภทระนาด (Mallet – played Instruments) เครื่องตีประเภทระนาดเป็นเครื่องที่มีระดับเสียงที่แน่นอน จึงสามารถบรรเลงเป็นทำนองได้ วิธีเล่นคือการใช้ไม้ตีลงไปบนลูกระนาดที่ถูกรวบรวมเรียงกันตามระดับเสียงที่เป็นสากล ออร์ฟได้พัฒนาเครื่องดนตรีลักษณะนี้ขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน โดยพัฒนาขึ้นมาให้สามารถเล่นได้ง่าย มีขนาดเล็กไม่ใหญ่เกินไป เหมาะกับเด็ก และสามารถถอดลูกระนาดที่ไม่ได้ใช้ออกได้ เพื่อลดโอกาสในการตีผิดพลาดของผู้เล่น ซึ่งระนาดที่ออร์ฟคิดค้นขึ้นมามีด้วยกันสามลักษณะ ได้แก่ 1) ไซโลโฟน (Xylophone) เป็นระนาดที่ลูกระนาดทำด้วยไม้ 2) เมทัลโลโฟน (Metallophone) เป็นระนาดที่ลูกระนาดทำด้วยโลหะ และ 3) กลอกเคนชเปิล (Glockenspiel) เป็นระนาดขนาดเล็กที่ลูกระนาดทำด้วยโลหะ แต่เล็กและบางกว่าเมทัลโลโฟน ซึ่งทั้งสามชนิดนี้ ต่างก็มีขนาดที่หลากหลาย เพื่อให้ระดับเสียงสูง และ ต่ำ ที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็น ขนาดโซปราโน (Soprano), อัลโต (Alto) และ เบส (Bass) (Goodkin, 2002; ธวัชชัย นาควงษ์ 2542; วิทยา ไล้ทอง, 2545)

3) กลองทิมปานี (Timpani) กลองทิมปานีเป็นกลองที่สามารถปรับระดับเสียงได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับกรอกแบบ ในการใช้งานมักใช้เป็นชุด ตั้งแต่ 2 ใบขึ้นไป เพื่อให้สามารถเล่นโน้ตที่แตกต่างกันได้ กลองทิมปานีมีเสียงที่หนักแน่น และช่วยเพิ่มน้ำหนักของเสียงเมื่อบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีประเภทระนาด

นอกจากเครื่องดนตรีที่กล่าวมาข้างต้น การเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนเลือกใช้เครื่องดนตรีอื่น ๆ ได้อย่างไม่จำกัด ไม่ว่าจะเป็นรีคอร์เดอร์ ไวโอลิน เซลโล แซกโซโฟน ฯลฯ ตามความเหมาะสม ดังเช่นในงานวิจัยในครั้งนี้ จะใช้เครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าเป็นส่วนใหญ่ เป็นหลัก และมีการใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบต่าง ๆ เป็นส่วนเสริม ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

ในการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ได้ใช้กลวิธีทั้ง 5 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำพูด การร้อง การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ การเคลื่อนไหว และการเล่นเครื่องดนตรี ในการบูรณาการเข้ากับบทเรียนและนำไปสู่เนื้อหาดนตรีต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และเน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมแนวออร์ฟที่บูรณาการการใช้คำพูด การร้อง การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ การเคลื่อนไหว และการเล่นเครื่องดนตรี คือกิจกรรม “Who has a penny?” (Harding, 2013) ที่เริ่มต้นด้วยสิ่งของ 3 อย่าง คือเหรียญเพนนี ลูกกัญญา และคลิปหนีบกระดาษ แต่ละของจะมีกระสวนจังหวะของตนเอง นำมาสร้างเป็นเกม และนำไปสู่การเคลื่อนไหว การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ จนไปถึงการเล่นเครื่องดนตรี และสร้างสรรค์แบบอิมโพรไวเซชัน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กันตั้งแต่เริ่มกิจกรรมจนจบกิจกรรม (ภาคผนวก ข)

2.3 ความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรมดนตรีของออร์ฟเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองเป็นหลัก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) ดังที่ คาร์ล ออร์ฟ (Orff, 1966 อ้างถึงใน ธวัชชัย นาควงษ์, 2542) ได้กล่าวไว้ว่า

“คนที่ติดกับรูปแบบและความเชื่อจะสามารถหาความเปลือยเปลี่ยวได้น้อยนิด แต่ผู้ที่เป็นศิลปินและเป็นนักสร้างสรรค์โดยธรรมชาติจะหาความเปลือยเปลี่ยวได้มากกว่า ทุกกระยะของ Schulwerk เอื้ออำนวยสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความเป็นอิสระเสมอ ดังนั้น Schulwerk โดยตัวมันเองจึงไม่มีวันจบ หรือหยุดนิ่ง แต่จะพัฒนา เติบโต และไหลอยู่เสมอ...แต่การพัฒนาไปในทิศทางที่ผิดก็เป็นอันตรายอย่างที่สุด ดังนั้นการพัฒนาอย่างเป็นอิสระจะเป็นไปได้โดยที่เด็กจะต้องถูกฝึกจากผู้เชี่ยวชาญที่รู้จักคุ้นเคยกับสไตล์ และเป้าหมายของ Schulwerk และรู้จักโอกาสเหมาะสมที่จะใช้มันด้วย”

ดังนั้นแล้ว ตลอดระยะเวลาของการจัดกิจกรรม ผู้เรียนจะต้องได้มีส่วนร่วมในการสร้างดนตรีอยู่เสมอ โดยผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดกรอบของการสร้างสรรค์ และวางแผนลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา และความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มต้นจากการสร้างสรรค์จากสิ่งง่าย ๆ ที่ไม่ซับซ้อน และให้เวลาในการคิดสร้างสรรค์ เช่นการคิดทำทางประกอบกับเพลง การ

สร้างบันไดเสียงในแบบของตัวเอง เช่น การแต่งทำนองอย่างง่าย ๆ จากกระสวนจังหวะ (Rhythmic Pattern) ที่กำหนดให้ ไปจนถึงการสร้างสรรคแบบฉับพลัน (Improvise) ซึ่งการสร้างสรรคจะเป็นแรงจูงใจ และเป็นแรงผลักดันให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีกับดนตรี รู้สึกว่าตัวเองสามารถสร้างดนตรีที่เป็นของตัวเองได้ สนุกกับการเล่นดนตรี และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา ซึ่งในงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แบ่งลักษณะการสร้างสรรคออกเป็น 2 ประเภท คือการสร้างสรรคโดยมีเวลาพอเพียงและการสร้างสรรคโดยทันที (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2534) และสร้างสรรคออกมาผ่านการเคลื่อนไหว เช่น การเคลื่อนไหวตามความรู้สึกขณะได้ยินบทเพลงหรือเรื่องราวต่าง ๆ การเคลื่อนไหวแบบมีผู้นำและผู้ตาม ในลักษณะต่าง ๆ การสร้างรูปแบบจังหวะ เช่น สร้างกระสวนจังหวะจากคำพูดหรือชื่อเพื่อนที่คิดขึ้นมา การจัดเรียงจังหวะต่าง ๆ ที่กำหนดให้ การคิดใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบบทเพลง และการสร้างทำนอง เช่น การสร้างบันไดเสียงใหม่ การแต่งทำนองง่าย ๆ ไปจนถึงการตันสวดในบทเพลง เป็นต้น ซึ่งมันเซน (Munsen, 1986) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการตันสวดของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3 มีความสามารถในการตันสวดจากการร้อง และการเล่น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถตันสวดจากการเล่น การฟัง และการสร้างสรรค ซึ่งนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถในการตันสวดแบบ ถาม-ตอบ เด่นชัดที่สุด ส่วนแฮร์ริงตัน (Harrington, 1970) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิธีการแบบออร์ฟในการสอนดนตรี พบว่ากิจกรรมที่มีพื้นฐานอยู่บนการสร้างสรรคสามารถทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการฟัง ทักษะเกี่ยวกับจังหวะ การเคลื่อนไหว การร้อง การตันสวด และการอ่านโน้ตดนตรี

2.4 การเรียบเรียงเสียงประสานแบบออสตินาโตและโดรน

หลักการประสานเสียงที่ออร์ฟใช้ในการประสานเสียงในวงดนตรีออร์ฟ คือการประสานเสียงแบบออสตินาโต (Ostinato) และ โดรน (Drone) ซึ่งเป็นการประสานเสียงที่ออร์ฟนำมาใช้ในลักษณะของการวนซ้ำของกระสวนทำนองสั้น ๆ ไปเรื่อยๆ ในขณะที่บทเพลงกำลังดำเนินไป

2.4.1 ออสตินาโต

ออสตินาโต (Ostinato) คือประโยค แนวทำนอง หรือจังหวะที่วนซ้ำไปมาในเพลง (Apel, 1981; ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2552) กู๊ดคิน (Goodkin, 2002) ได้ให้ความหมายของการใช้ออสตินาโตในแบบของออร์ฟไว้ว่า เป็นประโยคทำนองสั้น ๆ ง่ายๆ ที่เล่นวนซ้ำไปเรื่อย ๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้สำรวจลักษณะของทำนอง และรูปแบบจังหวะ ที่ไม่ยาวและซับซ้อนจนเกินไป จึงสามารถจดจำและบรรเลงได้ในระยะเวลารวดเร็ว และยังสามารคิดสร้างสรรค์ต่อยอดให้ยาวและซับซ้อนขึ้นในภายหลัง

ในงานวิจัยของเทลอร์ (Taylor, 2012) เกี่ยวกับการรวมวงแบบออร์ฟ พบว่าการเรียบเรียงโดยใช้ออสตินาโตที่เรียบง่ายทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว แต่ในบางครั้งด้วยความเรียบง่าย ทำให้ผู้เรียนมักจะเร่งจังหวะ และทำให้การรวมวงสูญเสียประสิทธิภาพ ผู้สอนควรที่จะคอยสังเกตและมีวิธีในการสอนและควบคุมวงให้บรรเลงออกมาได้ดีที่สุด

ภาพที่ 9 ออสตินาโตทั้งแบบ Rhythmic และ Melodic Ostinato (Orff & Keetman, 1958)

2.4.2 โดรน

โดรน หมายถึงเสียงทึบ หรือเสียงลากยาวของตัวโน้ตที่เป็นพื้นหลังของดนตรี (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2552; Apel, 1981) มีหลากหลายประเภท และพบในดนตรีในหลากหลายชาติมาเป็นเวลานาน เช่นเสียงลากยาวของปี่สก๊อต เสียงของทันทูราในดนตรีอินเดีย เสียงของดิดเจอร์ดูในดนตรีออสเตรเลีย เสียงลากยาวของออร์แกนโบสถ์ และเสียงลากยาวของแนวเบสในเกรโกเรียน แชนท์ ในยุคกลาง (Goodkin, 2002) ซึ่งโดรนเองนั้นก็มีความหลากหลายประเภท แต่สำหรับการนำโดรนมาใช้ในเรียบเรียงเสียงประสานของออร์ฟ มักจะใช้โน้ตตัวที่ 1 และ 5 ของบันไดเสียง (โด-ซอล) เป็นหลัก และให้เครื่องดนตรีที่มีเสียงต่ำบรรเลง (Goodkin, 2002)

การใช้โดรนจะช่วยให้ผู้เรียน ได้รู้สึกสนุกสนานกับการสร้างการประสานเสียงอย่างง่าย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ทำนองจากโดรนได้อย่างอิสระ (Goodkin, 2002) ในขณะที่การใช้การประสานเสียงในลักษณะที่เป็นทางคอร์ดแบบ I-IV-V ที่เป็นที่ยอมรับในดนตรีตะวันตก การสร้างสรรค์ทำนองจะต้องคำนึงถึงโครงสร้างคอร์ด และระมัดระวังการเลือกใช้น้ต เพื่อให้โน้ตที่บรรเลงออกมามีเสียงที่ถูกต้อง และไพเราะ เข้ากันกับเสียงประสาน (Goodkin, 2002)

ภาพที่ 10 ตัวอย่างของการใช้ไทรอนแบบต่าง ๆ (Orff & Keetman, 1958)

การใช้การประสานเสียงดังกล่าวทั้งสองรูปแบบ เป็นรูปแบบเฉพาะที่ออร์ฟนำมาใช้ในการสอนดนตรีสำหรับเด็กและการบรรเลงเป็นหมู่ในวงดนตรีแบบออร์ฟ (Orff Ensemble) แต่ในวงโยธวาทิต การประสานเสียงทั้งสองแบบนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยมนัก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเรียบเรียงเสียงประสาน โดยการออกแบบไทรอนและออสตินาโตให้เหมาะสมกับลักษณะการบรรเลงของวงโยธวาทิต เพื่อให้ผู้เล่นจะได้พัฒนาความเข้าใจในจังหวะ และยังสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น การเป่าลากเสียง หรือ การตัดลิ้น ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการบรรเลงเครื่องดนตรี ผ่านบทเพลงที่มีการเรียบเรียงเสียงประสาน มีทำนอง และมีความไพเราะมากกว่าการฝึกกับแบบฝึกหัดตามปกติ

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟนั้นจัดขึ้นโดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ 2) ความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี 3) ความซาบซึ้งกับดนตรีในเชิงศิลปะ 4) ความสร้างสรรค์อย่างอิสระ 5) พัฒนาการทางทักษะดนตรีส่วนบุคคล 6) ความสามารถในการแสดงออก และ 7) ความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีการใช้สื่อต่าง ๆ ทั้ง 5 สื่อ ได้แก่ 1) การใช้คำพูด 2) การร้อง 3) การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ 4) การเคลื่อนไหว และ 5) การเล่นเครื่องดนตรี ในการบูรณาการเข้ากับเนื้อหาทางดนตรี สร้างขึ้นมาเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างดนตรีของตนเองขึ้นมา ซึ่งบทเพลงที่ใช้ในเนื้อหาจะเป็นบทเพลงที่เรียบเรียงโดยใช้ไทรอน และ ออสตินาโต เป็นหลัก

ตอนที่ 3 ความเข้าใจทางด้านจังหวะ

จังหวะ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ระยะที่สม่ำเสมอ เช่นหัวใจเต้นเป็นจังหวะ, ระยะที่กำหนดไว้เป็นตอน ๆ เช่นเพลงจังหวะช้า จังหวะเร็ว พุดเป็นจังหวะ ...”(ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) สำหรับดนตรีแล้ว จังหวะ เป็นเรื่องที่ซับซ้อน มีหลายมิติ และถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ ที่ทำให้ดนตรีแตกต่างกับเสียงทั่ว ๆ ไป (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2556) เนื่องจากดนตรีเกิดขึ้นจากเสียงที่เคลื่อนที่ไปในช่วงเวลา (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) ซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเวลา ในทางดนตรีนั้นคือจังหวะ หรือ Rhythm นั่นเอง (Miller, 2005) ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของจังหวะที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ จังหวะตบและความเร็วจังหวะ, ความยาวของจังหวะ และอัตราจังหวะ

3.1 องค์ประกอบที่สำคัญของจังหวะที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ดังที่กล่าวไปข้างต้น ว่าจังหวะของดนตรี เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนลึกซึ้ง และมีหลายมิติ การศึกษาด้านจังหวะนั้นต้องใช้ประสบการณ์ทางด้านดนตรี ประกอบกับทฤษฎีดนตรี และความรู้ของผู้ศึกษาควบคู่กันไป แต่เนื่องจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษายังมีประสบการณ์ทางด้านดนตรีไม่มากนัก การสอนองค์ประกอบของจังหวะจึงควรจะสอนในส่วนที่เป็นองค์ประกอบหลัก ๆ พื้นฐาน ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ ได้แก่ จังหวะตบและความเร็วจังหวะ, อัตราจังหวะ และ ความยาวจังหวะ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะเป็นพื้นฐานที่สามารถให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการของจังหวะดนตรี สามารถเล่นดนตรีได้อย่างถูกต้องและไพเราะ และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาและทำความเข้าใจกับจังหวะในขั้นสูงต่อไป

3.1.1 จังหวะตบและความเร็วจังหวะ

จังหวะตบ (Beat) เป็นสิ่งพื้นฐานของจังหวะดนตรี คือจังหวะที่ดำเนินไปเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอ ดังเช่นจังหวะการเต้นของหัวใจ หรือการเดินของเข็มนาฬิกา เป็นต้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) ในบทเพลงทุก ๆ เพลงจะดำเนินจังหวะไปตามจังหวะตบ ซึ่งมีความเร็วที่แตกต่างกัน จึงเกิดการกำหนดความเร็วจังหวะ (Tempo) ขึ้น ซึ่งความเร็วจังหวะจะใช้หน่วยวัดเป็น “Beats per minute” (BPM) ซึ่งก็คือการกำหนดจำนวนครั้งของจังหวะตบในหนึ่งนาที (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) เช่น 60 BPM หมายถึงมีจังหวะตบ 60 ครั้ง ในหนึ่งนาที ซึ่งความเร็วต่าง ๆ ของจังหวะสามารถเขียนกำกับเป็นภาษาอิตาเลียนได้ ตามตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

ชื่อจังหวะ	ความหมาย
presto	เร็วมาก
vivace	มีชีวิตชีวา
allegro	เร็ว
allegretto	ค่อนข้างเร็ว
moderato	ความเร็วปานกลาง
andante	ช้า ก้าวสบาย ๆ
adagio	ช้า ๆ ไม่รีบร้อน
Largo	ช้า

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างการกำหนดความเร็วจังหวะในภาษาอิตาลี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557)

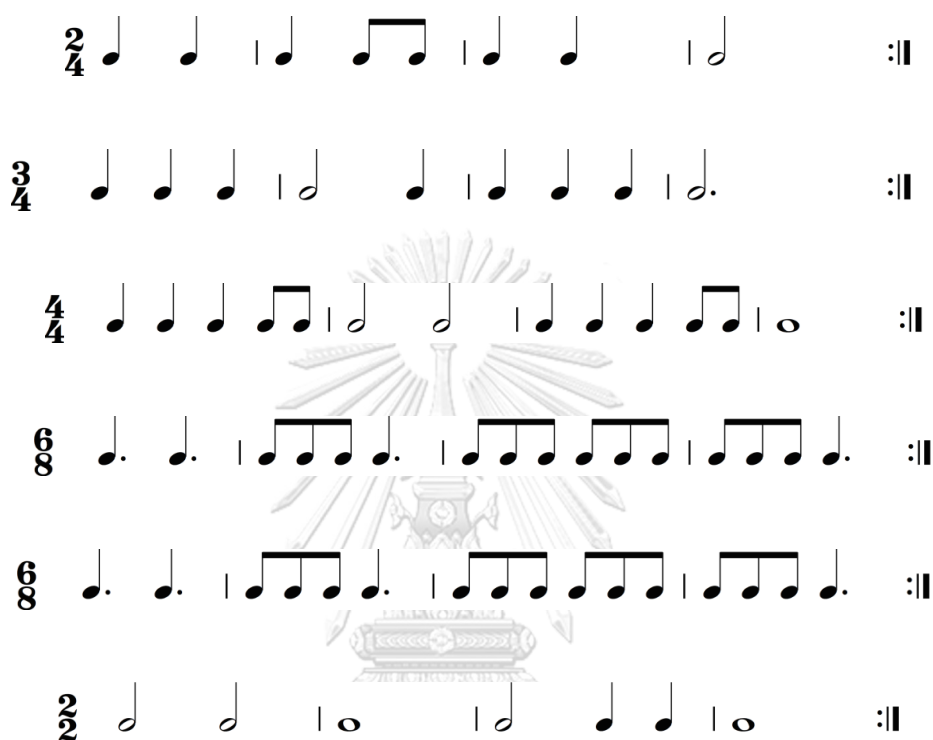
3.1.2 อัตราจังหวะ (Meter)

ในดนตรีมีการแบ่งกลุ่มของจังหวะตบ เพื่อให้เกิดการเน้นของจังหวะ ทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนที่ของจังหวะดนตรี กลุ่มของจังหวะตบสามารถแบ่งได้เป็นกลุ่ม 2 จังหวะ กลุ่ม 3 จังหวะ และกลุ่ม 4 จังหวะ ซึ่งในแต่ละกลุ่มจังหวะ จังหวะที่ 1 จะเป็นจังหวะที่เน้นที่สุด และมีน้ำหนักที่สุด โดยกลุ่ม 2 จังหวะ จะเน้นจังหวะดังนี้ 1-2-1-2 กลุ่ม 3 จังหวะ จะเน้นจังหวะดังนี้ 1-2-3-1-2-3 และกลุ่ม 4 จังหวะ จะเน้นจังหวะดังนี้ 1-2-3-4-1-2-3-4 (Read, 1979; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) ซึ่งที่กล่าวมานี้เป็นเพียงตัวอย่างการเน้นจังหวะของการแบ่งกลุ่มโดยทั่ว ๆ ไป แต่การเน้นจังหวะของดนตรีนั้นก็ขึ้นอยู่กับแนวดนตรีด้วย เพราะดนตรีในแนวต่าง ๆ ก็สามารถที่จะมีการเน้นจังหวะที่แตกต่างกันออกไป เช่นดนตรีแจ๊ส หรือดนตรีร็อกแอนด์โรลจะเน้นจังหวะหนักที่จังหวะที่ 2 และ 4 ของกลุ่ม เป็นต้น (Miller, 2005; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557)

กลุ่มของจังหวะตบสามารถเรียกได้ว่าเป็นอัตราจังหวะ (Meter) และโน้ตแต่ละกลุ่มจังหวะนั้นจะอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่าห้องดนตรี (Measure) และถูกแบ่งออกจากกันด้วยเส้นกันห้อง (Bar line) ในการบันทึกโน้ตดนตรี อัตราจังหวะจะกำหนดโดยใช้เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ (Time Signature)

อัตราจังหวะสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ อัตราจังหวะธรรมดา (Simple Time) อัตราจังหวะผสม (Compound Time) และอัตราจังหวะผสมพิเศษ หรืออัตราจังหวะซ้อน (Complex Time) (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557; ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2556)

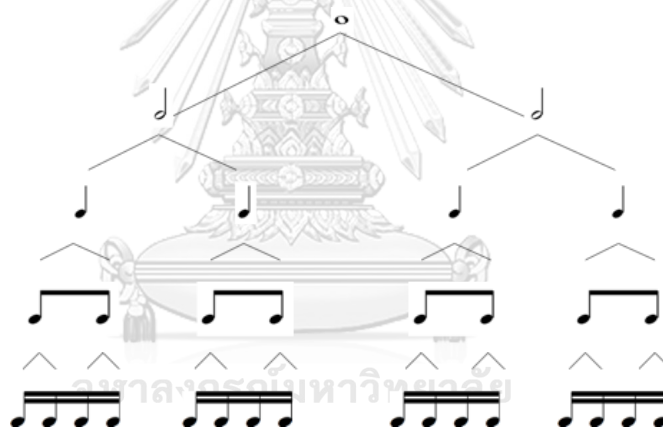
ภาพที่ 11 ตัวอย่างการแบ่งอัตราจังหวะแบบต่าง ๆ (Winslow, Dallin, & Wiest, 2001)

ดนตรีมีอัตราจังหวะที่หลากหลาย ทั้งเรียบง่าย และซับซ้อน ทำให้ดนตรีมีสีสัน ให้ความรู้สึกในการฟังที่แตกต่างกันออกไป อัตราจังหวะที่เรียบง่ายนั้นสามารถสังเกต ฟังและทำความเข้าใจได้ไม่ยากนัก ส่วนอัตราจังหวะที่มีความซับซ้อนขึ้น ผู้เล่นหรือผู้ฟังก็ต้องใช้ประสบการณ์และความรู้ในการทำความเข้าใจกับจังหวะค่อนข้างสูงขึ้นไป สำหรับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ที่ผู้เรียนยังเป็นเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์และความเข้าใจในดนตรียังไม่มากเท่าไรนัก ประกอบกับบทเพลงสำหรับวงโยธวาทิตในขั้นต้นส่วนมากจะเป็นเพลงมาร์ช หรือบทเพลงอื่น ๆ ที่อยู่ในประเภทอัตราจังหวะธรรมดา ซึ่งผู้เรียนควรจะเน้นศึกษาและทำความเข้าใจกับอัตราจังหวะธรรมดาให้กระจ่างก่อนที่จะทำความเข้าใจกับอัตราจังหวะประเภทอื่น ๆ ที่ซับซ้อนขึ้นต่อไป

3.1.3 ความยาวจังหวะ

นอกจากจังหวะตบที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอในเพลงแล้ว ดนตรียังเกิดจากการเกิดเสียงและความเงียบที่มีความสั้น ยาว ที่แตกต่างกัน และผสมผสานกันสลับกันออกไป (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2556) ซึ่งในการบันทึกความยาวของจังหวะ จะใช้ตัวโน้ตต่าง ๆ ได้แก่ ซึ่งตัวโน้ตแต่ละตัวก็จะมีค่าความยาวแตกต่างกันออกไปตามสัดส่วน การบันทึกตัวโน้ตพบตั้งแต่ในคริสต์ศตวรรษที่ 14 มีการใช้ตัวโน้ตหลากหลายลักษณะมาจนถึงปัจจุบัน ตัวโน้ตที่ยังเป็นที่นิยมใช้ และเหมาะสมกับการใช้งานในวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ได้แก่ โน้ตตัวกลม (Whole Note/Semibreve), โน้ตตัวขาว (Half Note/Minims), โน้ตตัวดำ (Quarter Note/Crotchet), โน้ตเข้บ็ตหนึ่งชั้น (Eighth Note/Quaver) และ โน้ตเข้บ็ตสองชั้น (Sixteenth Note/Semiquaver) (Read, 1979; Miller, 2005; ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2556)

เราสามารถนำตัวโน้ตต่าง ๆ ได้แก่ โน้ตตัวกลม โน้ตตัวขาว โน้ตตัวดำ โน้ตเข้บ็ตหนึ่งชั้น โน้ตเข้บ็ตสองชั้น มาเขียนเป็นแผนภาพที่แสดงสัดส่วนและความสัมพันธ์ของตัวโน้ตต่าง ๆ ได้ดังนี้

ภาพที่ 12 แผนภาพแสดงสัดส่วนของตัวโน้ตต่าง ๆ

จากภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตัวโน้ตต่าง ๆ นั้นสามารถแบ่งย่อยได้ตามลำดับอย่างเป็นสัดส่วน โดยเริ่มจากตัวโน้ตที่มีค่ายาวที่สุด คือโน้ตตัวกลม รองลงมาคือโน้ตตัวขาว ที่มีค่าครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวกลม โน้ตตัวดำ มีค่าครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวขาว โน้ตเข้บ็ตหนึ่งชั้น มีค่าครึ่งหนึ่งของโน้ตตัวดำ โน้ตเข้บ็ตสองชั้น มีค่าครึ่งหนึ่งของโน้ตเข้บ็ตหนึ่งชั้น เพราะฉะนั้นแล้ว ในโน้ตตัวกลม 1 ตัว จึงประกอบไปด้วยโน้ตตัวขาว 2 ตัว หรือโน้ตตัวดำ 4 ตัว หรือ โน้ตเข้บ็ตหนึ่งชั้น 8 ตัว หรือโน้ตเข้บ็ตสองชั้น 16 ตัว นั่นเอง

นอกจากตัวโน้ต ที่ใช้บันทึกความยาวของเสียงดนตรีที่บรรเลงไปแล้ว ยังมีการใช้ตัวหยุดในการบันทึกความเงียบของเสียง เนื่องจากดนตรีเกิดจากเสียงและความเงียบที่มีความสั้นยาว

ต่างกัน มาร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งตัวโน้ตแต่ละตัวก็จะมีตัวหยุดที่มีค่าเท่ากับตัวโน้ตนั้น ๆ แตกต่างกันไป (Miller, 2005; ณิชชา พันธุ์เจริญ, 2556)

ภาพที่ 13 แสดงตัวโน้ต และตัวหยุดต่าง ๆ ที่มีค่าเท่ากัน

เห็นได้ว่าตัวโน้ตและตัวหยุดมีค่าความยาวที่แตกต่างกัน และเมื่อนำตัวโน้ตต่าง ๆ และตัวหยุด ต่าง ๆ มาร้อยเรียงสลับกัน ทำให้เกิดเสียงที่มีความสั้น ยาว สลับกับช่วงที่เงียบ จึงเกิดเป็นรูปแบบจังหวะ (Rhythmic Pattern) ซึ่งรูปแบบจังหวะนี้เองที่เป็นจุดเด่นของเพลงที่ทำให้เพลงแต่ละเพลงแตกต่างกัน ผู้เล่นจะต้องทำความเข้าใจกับรูปแบบจังหวะ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการอ่านโน้ตที่ถูกต้อง บันทึกลง หรือด้วยวิธีการฟังและจดจำ จากนั้นจึงบรรเลงออกมาให้ได้ถูกต้อง

เมื่อนำองค์ประกอบในด้านจังหวะของดนตรี ได้แก่ จังหวะตบและความเร็วจังหวะ ความยาวของจังหวะ และอัตราจังหวะ มาประกอบกันจึงทำให้นดนตรีเกิดสีสัน เกิดรสชาติ และเกิดความไพเราะ องค์ประกอบทางด้านจังหวะจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ดนตรีมีความไพเราะ สง่างาม และแฝงไปด้วยสุนทรียรสทางโสตศิลป์อย่างครบถ้วน นักดนตรีที่มีความเข้าใจในด้านจังหวะจะสามารถถ่ายทอดดนตรีออกมาได้อย่างถูกต้อง มีการเน้นจังหวะหนัก เบา สั้น ยาว ที่ชัดเจน บรรเลงบนความเร็วที่เหมาะสมกับบทเพลง เกิดความไพเราะ เกิดเป็นดนตรีที่มีคุณค่า เพราะฉะนั้นแล้ว ใน การเรียนการสอนดนตรี ความเข้าใจทางด้านจังหวะถือเป็นส่วนสำคัญมากที่ผู้สอนจะต้องสอนให้ ผู้เรียนเข้าใจในองค์ประกอบต่าง ๆ ของจังหวะ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงดนตรีออกมาได้อย่าง ไพเราะและมีคุณภาพ

3.2 แนวทางการสอนด้านจังหวะ

องค์ประกอบด้านจังหวะเป็นสาระหนึ่งในวิชาทฤษฎีดนตรี (Music Theory) ซึ่งมีตำราและแบบฝึกหัดมากมายได้เขียนไว้ (Read, 1979; Lynn, 1988; Winslow, Dallin, & Wiest, 2001; Miller, 2005; Kamien, 2010; ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2556; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) ผู้สอนสามารถสอนโดยอิงจากตำราและแบบฝึกหัดเหล่านั้นได้ ซึ่งในตำราแต่ละเล่มก็จะอธิบายองค์ประกอบของจังหวะต่าง ๆ ไว้แตกต่างกัน ผู้สอนควรที่จะศึกษาความรู้จากตำราหลาย ๆ เล่ม และสรุปองค์ความรู้ออกมาเป็นของตนเอง เพื่อนำไปถ่ายทอดสู่ผู้เรียนต่อไป ซึ่งผู้สอนสามารถใช้กลวิธีหรือแนวทางการสอนดนตรีต่าง ๆ เข้ามาบูรณาการกับเนื้อหา เช่นการสอนดนตรีตามแนวคิดของ ออร์ฟ (Orff & Keetman, 1958; Choksy, Abramson, Gillespie, Woods, & York, 2001; Goodkin, 2002; ธวัชชัย นาควงษ์, 2542; วิทยา ไล่ทอง, 2545), โคคาย (Choksy, Abramson, Gillespie, Woods, และ York, 2001; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2535; ธวัชชัย นาควงษ์, 2544) และ ดาลโครซ (N. F. Mason, 2012) (Jaques-Dalcroze, 1918; Choksy, Abramson, Gillespie, Woods, & York, 2001; นิลวรรณ อึ้งอัมพร, 2551) เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ตาม หลักการสอนที่สำคัญที่ผู้สอนควรจะต้องคำนึงถึงคือการใช้เสียงก่อนสัญลักษณ์ (Sound Before Sign) เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ในการสอนจึงควรให้ผู้เรียนได้ฟังเสียง ได้ทำความเข้าใจในเสียง และจึงสอนสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงนั้น ๆ ในภายหลัง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555)

3.2.1 แนวทางการสอนจังหวะตบและความเร็วจังหวะ

จังหวะตบ เป็นเหมือนชีพจรของดนตรีที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ดนตรีมีการเคลื่อนที่ไปเรื่อย ๆ จังหวะตบที่ช้าหรือเร็วก็มีผลกับอารมณ์ของบทเพลงต่าง ๆ การสอนให้ผู้เรียนเข้าใจจังหวะตบจึงเป็นเรื่องพื้นฐานสำคัญของการทำความเข้าใจกับเรื่องจังหวะ จังหวะตบนั้นมีอยู่ในทุกเพลง แนวทางการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจในด้านจังหวะตบนั้นมีแนวทางจากกิจกรรมดังนี้

1) การฟังและตบมือตามจังหวะ ให้ผู้เรียนได้ฟังเพลงต่าง ๆ และสังเกตหาจังหวะตบของเพลงแต่ละเพลง จากนั้นจึงตบมือตามจังหวะเพลง ซึ่งการปรบมือตามจังหวะเพลงต่าง ๆ ที่มีความเร็วจังหวะแตกต่างกัน จะสามารถทำให้ผู้เรียนได้ฟังเพลง และทำความเข้าใจกับจังหวะไปในขณะเดียวกัน

2) การเคลื่อนไหว การสอนจังหวะตบและความเร็วจังหวะสามารถสอนผ่านกิจกรรมหรือเกมต่าง ๆ ที่ใช้การเคลื่อนไหว เช่น การเดินตามจังหวะกลอง การเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่าง ๆ ไปตามจังหวะ

การสอนโดยใช้กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนได้รู้จักฟัง จากนั้นจึงนำร่างกายของตัวเองไปเป็นส่วนหนึ่งของดนตรีที่ได้ฟัง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงจังหวะของเพลงต่าง ๆ ผ่านร่างกายของตัวเองอย่างเป็นธรรมชาติ (Goodkin, 2002; Harding, 2013; ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, 2522; ฌรุฑ์ สุทธจิตต์, 2534; ธวัชชัย นาควงษ์, 2543)

3.2.2 แนวทางการสอนอัตราจังหวะ

อัตราจังหวะ คือการแบ่งกลุ่มของจังหวะออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน ซึ่งเมื่อแบ่งกลุ่มจังหวะออกมาแล้ว จะทำให้เกิดการเน้นของจังหวะอย่างสม่ำเสมอ มีน้ำหนักของจังหวะ ทำให้รู้สึกถึงการเคลื่อนที่ของดนตรีที่ชัดเจน และเป็นเอกลักษณ์ ผู้เล่นที่สามารถเล่นดนตรีให้มีจังหวะหนักเบาตามอัตราจังหวะที่ถูกต้องจะสามารถบรรเลงเพลงออกมาได้อย่างไพเราะ และมีความเป็นดนตรี เพราะฉะนั้นแล้วการสอนอัตราจังหวะให้ผู้เรียนก็เป็นเรื่องสำคัญ โดยสามารถสอนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) การฟัง ให้ผู้เรียนฟังเพลงที่มีอัตราจังหวะต่าง ๆ กัน และสังเกตถึงความแตกต่างของอัตราจังหวะต่าง ๆ

2) การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ เมื่อผู้เรียนได้ฟังและสังเกตถึงอัตราจังหวะของเพลงแต่ละแบบแล้ว ให้ผู้เรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะตามอัตราจังหวะเพลงที่ได้ยิน เช่นการตบตักในจังหวะหนัก และตบมือในจังหวะเบา

3) การเคลื่อนไหว ให้ผู้เรียนเคลื่อนไหวประกอบกับเพลง โดยใช้การเคลื่อนไหวพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การเดิน การเขย่ง การกระโดด ฯลฯ ในน้ำหนักของจังหวะที่ต่างกันในอัตราจังหวะต่าง ๆ

การใช้กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความรู้สึกของอัตราจังหวะต่าง ๆ ผ่านร่างกายของตนเอง จากนั้นเมื่อผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกเหล่านี้แล้ว จึงสอนในรูปแบบของการสอนสัญลักษณ์ เช่นเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ และการแบ่งห้องของโน้ตดนตรีในขั้นต่อไป (Goodkin, 2002; Harding, 2013; ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, 2522; ฌรุฑ์ สุทธจิตต์, 2534; ธวัชชัย นาควงษ์, 2543;)

3.2.3 แนวทางการสอนความยาวจังหวะ

นอกจากมิติด้านความสม่ำเสมอของจังหวะ และความหนักเบาของจังหวะแล้วยังมีเรื่องความสั้น ความยาวของจังหวะ ทั้งการใช้เสียงและใช้ความเงียบที่มีความสั้น ความยาวไม่เท่ากัน มาร้อยเรียง ทำให้เกิดเป็นประโยคจังหวะ หรือกระสวนจังหวะ นำไปสู่การสร้างทำนองและเสียงประสานต่อไป ซึ่งความสั้นยาวของจังหวะจะมาในรูปแบบของค่าโน้ตต่าง ๆ การสอนเนื้อหา

คำโน้ตสามารถทำได้หลายวิธี แต่ควรใช้หลักการใช้เสียงก่อนสัญลักษณ์ คือให้ผู้เรียนได้ทำการรู้จักลักษณะของคำโน้ตต่าง ๆ หรือรูปแบบประโยคจังหวะต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) การใช้คำพูด ใช้คำพูดต่าง ๆ แทนกระสวนจังหวะต่าง ๆ ใช้วิธีการเสียงสะท้อน (Echo) คือให้ผู้สอนพูดกระสวนจังหวะนั้น และให้ผู้เรียนสังเกตและพูดตาม

2) การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ เมื่อผู้เรียนเริ่มเข้าใจกับกระสวนจังหวะต่าง ๆ ผ่านคำพูดแล้ว ให้ใช้ร่างกาย เช่นการตบมือ ตบตัก ตีดินนิ้ว กระตืบเท้า ฯลฯ สร้างกระสวนจังหวะเหล่านั้น แทนการใช้คำพูด โดยผู้สอนสามารถสอนโดยใช้วิธีการเสียงสะท้อนได้เช่นกัน

การใช้กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกและเข้าใจถึงความสั้น ยาว ของจังหวะที่แตกต่างกัน ผ่านร่างกายของตนเอง จากนั้นจึงนำมาเชื่อมโยงกับทฤษฎี และการอ่านโน้ตดนตรีตามลำดับ (Bebeau, 1982; Goodkin, 2002; Harding, 2013; ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, 2522; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2534; ธวัชชัย นาควงษ์, 2543;)

การสอนด้านจังหวะสามารถทำได้หลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับรูปแบบและวิธีการ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของผู้สอนแต่ละคน แต่สิ่งที่สำคัญในการสอนคือ ผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักการใช้เสียงก่อนสัญลักษณ์ ให้ผู้เรียนได้ฟัง ได้ทำความเข้าใจกับเสียงดนตรี รู้จักกับรูปแบบของอัตราจังหวะหรือคำโน้ตต่าง ๆ จากการฟัง และเรียนรู้ผ่านร่างกายของผู้เรียนเอง ก่อนที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สัญลักษณ์ หรือเรียนรู้โน้ตดนตรี เนื่องจากจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจสาระต่าง ๆ ได้ดีกว่าการเริ่มเรียนจากการอ่านโน้ตดนตรีทันที (Bebeau, 1982; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555)

3.3 แนวทางการประเมินความเข้าใจทางด้านจังหวะ

ในการประเมินความเข้าใจทางด้านจังหวะของผู้เรียน สามารถวัดได้ทั้งจากวิธีการสอบปฏิบัติ และสามารถใช้อ็อบสอบข้อเขียน ในการสอบปฏิบัติสามารถวัดความเข้าใจของผู้เรียนจากการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ตั้งแต่การตบมือ ไปจนถึงการเล่นเครื่องดนตรีตามโจทย์ต่าง ๆ ถ้าผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ก็ถือว่าผู้เรียนผ่านการประเมิน ส่วนในการสอบข้อเขียน ในปัจจุบันมีสถาบันทางดนตรีมากมายที่ได้จัดการสอบวัดความรู้ทางทฤษฎีดนตรีในลักษณะของข้อสอบข้อเขียน เช่น ABRSM (ABRSM, 2016), Trinity College (College, 2016) รวมถึงสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้จัดการสอบวัดความรู้ทางทฤษฎีดนตรีเช่นเดียวกัน ซึ่งในเนื้อหาของการสอบวัดความรู้ทางทฤษฎีดนตรีนั้น ได้มีสาระที่เกี่ยวข้องกับจังหวะประกอบด้วย ต่อไปนี้คือตัวอย่างของการวัดและประเมินผลความเข้าใจทางด้านจังหวะ ซึ่งสามารถประเมินความรู้ความเข้าใจในด้านจังหวะได้หลายระดับ

1) ประเมินความรู้และความจำในด้านชื่อตัวโน้ตแบบต่าง ๆ และตัวหยุดที่มีค่าเท่ากับโน้ตนั้น ๆ ซึ่งผู้เรียนจะเติมคำตอบชื่อโน้ตแบบต่าง ๆ ทั้งในภาษา British English และ American English และวาดตัวหยุดที่มีค่าเท่ากับตัวโน้ตนั้น ๆ ดังตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 1 เติมชื่อตัวโน้ต ทั้ง British และ American และวาดตัวหยุดที่มีค่าเท่ากับโน้ตนั้น ๆ ให้ถูกต้อง

	British	American	Rest
○			
♪			
♪			
♪			
♪			

2) ประเมินความเข้าใจในด้านอัตราจังหวะจากการเติมเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจถึงอัตราจังหวะแบบต่าง ๆ และการแบ่งห้องของตัวโน้ต จากนั้นจึงวิเคราะห์โจทย์ที่ให้มาเพื่อเติมเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่ถูกต้อง ดังตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างที่ 2 เติมเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะให้ถูกต้อง (ABRSM, 2004)

Boccherini, Sonata in Bb. Cello and Pft. 21st Movement)

3) ประเมินความเข้าใจด้านอัตราจังหวะจากการเติมเส้นกันห้อง ผู้เรียนจะต้องเข้าใจถึงอัตราจังหวะแบบต่าง ๆ และการแบ่งห้องของตัวโน้ต จากนั้นจึงวิเคราะห์โจทย์ที่ให้มาเพื่อเติมเส้นกันห้องให้ถูกต้อง ดังตัวอย่างที่ 3

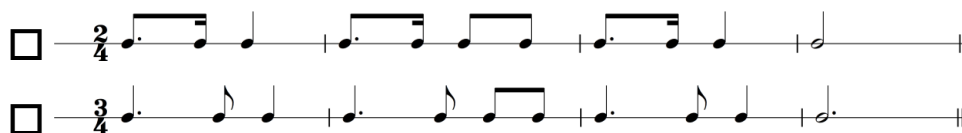
ตัวอย่างที่ 3 เติมเส้นกันห้องให้ถูกต้อง (ABRSM, 2004)

Beethoven. Concerto No1. in C Op.15 (2nd Movement)

4) ประเมินความเข้าใจด้านความยาวจังหวะ ผ่านการฟัง ผู้เรียนจะต้องเข้าใจลักษณะความยาวจังหวะ และวิธีการเขียนความยาวจังหวะต่าง ๆ ในรูปแบบของโน้ตดนตรี เมื่อผู้เรียนฟังโจทย์จะต้องวิเคราะห์ว่ากระสวนจังหวะที่ได้ยินจากโจทย์นั้นตรงกับโน้ตในข้อใดดังตัวอย่างที่ 4

ตัวอย่างที่ 4 ฟังกระสวนจังหวะต่อไปนี้ 2 ครั้ง และเลือกตอบว่าข้อใดตรงกับกระสวนจังหวะที่ได้ยิน (Mason, 2012)

5) ประเมินความเข้าใจทางด้านอัตราจังหวะ และความยาวจังหวะ ผ่านการสร้างสรรค

ผู้เรียนจะต้องเข้าใจทั้งอัตราจังหวะและความยาวจังหวะ และสร้างสรรค์ประโยคจังหวะต่อจากที่โจทย์กำหนดมาให้โดยมีความสอดคล้องกับโจทย์ ดังตัวอย่างที่ 5

ตัวอย่างที่ 5 แต่งประโยคจังหวะต่อจากที่กำหนดให้ (ABRSM, 1994)

จากตัวอย่างข้อสอบข้างต้น สังเกตได้ว่าข้อสอบเป็นลักษณะการวัดความเข้าใจในเชิงทฤษฎี เช่นการบอกชื่อโน้ตต่าง ๆ การเติมเส้นกันห้องตามอัตราจังหวะที่กำหนดให้ และการเติมเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะจากประโยคเพลงที่กำหนดให้ มีข้อสอบการฟัง ที่ให้ฟังกระสวนจังหวะและให้ผู้สอบตอบว่าข้อใดคือกระสวนจังหวะที่ได้ยิน และข้อสอบในเชิงสร้างสรรค์ ที่ผู้สอบจะต้องมีความเข้าใจในทุกองค์ประกอบ และสร้างสรรค์ออกมาให้สอดคล้องกับที่โจทย์กำหนดให้ ซึ่งข้อสอบในลักษณะนี้ เป็นข้อสอบที่วัดความรู้ในเชิงพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) คือความรู้ความเข้าใจ มีตั้งแต่ระดับการใช้ความจำ ดังเช่นตัวอย่างที่ 1 ที่ผู้เรียนต้องจำข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นชื่อโน้ตประเภทต่าง ๆ ตัวหยุดของโน้ตประเภทต่าง ๆ และนำมาเติมคำตอบให้ถูกต้อง ระดับของความเข้าใจการนำไปใช้ และการวิเคราะห์ เช่นตัวอย่างที่ 2 และ 4 ที่ผู้เรียนต้องเข้าใจหลักการของอัตราจังหวะ เมื่อได้โจทย์ที่ให้มาทั้งจากการอ่าน และการฟัง จากนั้นจึงตอบคำตอบที่ถูกต้องได้ เช่น ตัวอย่างที่ 3 ที่ผู้เรียนต้องดูโจทย์ที่ให้มา และวิเคราะห์ว่าจะสามารถแบ่งกลุ่มของตัวโน้ตตามอัตราจังหวะที่กำหนดไว้ได้อย่างไร แล้วจึงเติมเส้นกันห้องแบ่งกลุ่มโน้ตนั้นให้ถูกต้อง ซึ่งต้องใช้ความเข้าใจ ใช้การวิเคราะห์ และตอบด้วยการเติมเส้นกันห้อง จนถึงระดับการสังเคราะห์ ในตัวอย่างที่ 5 ที่ผู้เรียนต้องสร้างสรรค์ประโยคจังหวะต่อจากที่โจทย์กำหนดให้ ซึ่งผู้เรียนต้องเข้าใจหลักการของอัตราจังหวะ และค่าโน้ตต่าง ๆ และสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับโจทย์ที่กำหนด

แต่นอกเหนือจากนี้ ความเข้าใจทางด้านจังหวะก็สามารถวัดจากทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) โดยวัดจากการปฏิบัติของผู้เรียน แต่เกณฑ์การวัดอาจจะไม่ชัดเจนเท่าการวัดในเชิงพุทธิพิสัย และต้องใช้เวลาในการวัดและประเมินผลต่อคนมากกว่า จึงทำให้การวัดแบบพุทธิพิสัยเป็นที่ยอมรับมากกว่า

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เกิดจากการนำสาระด้านจังหวะ (Read, 1979; Lynn, 1988; Winslow, Dallin, & Wiest, 2001; Miller, 2005; Kamien, 2010; ณิชชา พันธุ์เจริญ, 2556; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) ได้แก่ 1) จังหวะตบและความเร็วจังหวะ 2) อัตราจังหวะ และ 3) ความยาวของจังหวะ สอนด้วยการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ (Harding, 2013; Goodkin, 2008; Goodkin 2002; ธวัชชัย นาควงษ์, 2542; วิทยา ไล้ทอง, 2545) ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีการสอนดนตรี ทั้ง 5 ได้แก่ 1) การใช้คำพูด 2) การร้อง 3) การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ 4) การเคลื่อนไหว และ 5) การเล่นเครื่องดนตรี (ปรับใช้กับเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต) รวมถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เชื่อมโยงเข้าสู่บทเพลงที่เรียบเรียงเสียงประสานโดยใช้โดรนและออสตินาโต พัฒนาเป็นชุดแบบฝึก เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัยสามารถเขียนออกมาได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

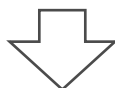
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา และเพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาโดยมีรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1	ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวงโยธวาทิต และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของออร์ฟ
ขั้นตอนที่ 2	กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ขั้นตอนที่ 3	สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ขั้นตอนที่ 4	เก็บรวบรวมข้อมูล
ขั้นตอนที่ 5	วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปภาพรวมของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวงโยธวาทิต
2. ศึกษารูปแบบและแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของออร์ฟ
3. ศึกษาข้อมูลและหลักการของความเข้าใจทางด้านจังหวะ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 25 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน หญิง 14 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา 4-6

ขั้นตอนที่ 3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างเครื่องมือ และตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

1. ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา
2. แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา (ความรู้ความเข้าใจ)
3. แบบประเมินความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา (ทักษะ)

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล

1. วัดผลก่อนการทดลอง
2. นำชุดแบบฝึกไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
3. วัดผลหลังการทดลอง
4. รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ด้าน ทางด้านการสอนดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษา ด้านการสอนวงโยธวาทิต และด้านการสอนดนตรี ตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปภาพรวมของข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา
2. สรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์และนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวงโยธวาทิต
2. ศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของออร์ฟ
3. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6)

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 25 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน หญิง 14 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา 4-6

ขั้นตอนที่ 3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างเครื่องมือและตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา 2) แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา 3) แบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

1) ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

เป็นชุดแบบฝึกที่ใช้แนวทางการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟเข้ามาบูรณาการกับสาระดนตรีทางด้านจังหวะ ได้แก่ จังหวะตบและความเร็วจังหวะ (Beat & Tempo), อัตราจังหวะ (Meter) และความยาวของจังหวะ (Duration) ซึ่งชุดแบบฝึกประกอบไปด้วยกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ ที่เหมาะสม และสามารถพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ภายในชุดแบบฝึกจะประกอบไปด้วยเนื้อหาต่าง ๆ ที่ใช้ในชุดแบบฝึก เช่น เนื้อเพลง โน้ตเพลง รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ จะถูกบันทึกไว้ในรูปแบบโน้ตอย่างครบถ้วนและชัดเจน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมซึ่งเป็นแนวทางในการนำชุดแบบฝึกไปใช้จัดกิจกรรม ซึ่งขั้นตอนในการจัดกิจกรรมนั้นเป็นเพียงแนวทางคร่าว ๆ ที่ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนหรือคิดค้นวิธีการจัดกิจกรรมที่แตกต่างออกไปได้ ภายในชุดแบบฝึกจึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการจัดกิจกรรมให้มีความหลาย

หลายมากขึ้น ซึ่งชุดแบบฝึกนี้สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน
วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาได้จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ซึ่งแบบฝึกแต่ละแบบฝึกจะใช้
ระยะเวลาต่างกัน ตั้งแต่ 1-2 ครั้ง ดังตารางต่อไปนี้

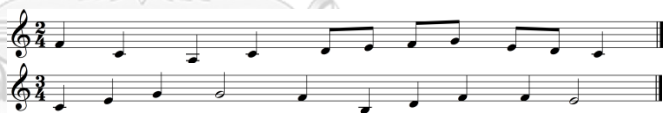

แบบฝึก ที่	จำนวน ครั้ง	สาระด้านจังหวะ				เพลง	การประเมินผล	
		จังหวะ ตบ	อัตรา จังหวะ	ความยาวจังหวะ			บันทึก ข้อมูล	ทดสอบ
				โน้ต	ตัวหยุด			
1	2	✓	$\frac{4}{4}$			Bird of a Feather	✓	✓
2	1	✓	$\frac{4}{4}$			Frère Jacques	✓	
3	2	✓	$\frac{3}{4}$			Lullaby	✓	
4	2	✓	$\frac{2}{4}$			Gom Sema Ri	✓	
5	1	✓	$\frac{4}{4}$			กาต้มน้ำ	✓	✓

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดของชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ
ทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

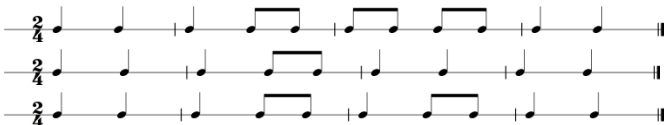

จากตารางเห็นได้ว่ามีแบบฝึกทั้งหมด 5 แบบฝึก ซึ่งในแต่ละแบบฝึกจะใช้เพลงเป็นตัวดำเนินกิจกรรม และมีเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวะตบและความเร็วจังหวะ อัตราจังหวะ และความยาวจังหวะอย่างครบถ้วน การประเมินผลประเมินโดยการทดสอบก่อนเรียนก่อนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 1 และทดสอบหลังเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมครั้งที่ 8 มีการจดบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้ระหว่างการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

2) แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา วัดความรู้ความเข้าใจในสาระทางด้านจังหวะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะ ด้านอัตราจังหวะ และด้านความยาวจังหวะ ซึ่งในแต่ละด้านมีวิธีการวัดและประเมินผลตามตารางต่อไปนี้

จังหวะตบ และความเร็วจังหวะ	ผู้เรียนฟังเพลงที่มีความเร็วต่างกัน และตอบว่าเพลงใดมีจังหวะที่เร็วกว่า หรือช้ากว่า
อัตราจังหวะ	- ผู้เรียนฟังเพลง และตอบว่าเพลงที่ได้ยินอยู่ในอัตราจังหวะใด - ใส่เส้นกันห้องให้กับประโยคเพลง ตามอัตราจังหวะที่กำหนดให้ - ใส่เครื่องหมายกำหนดจังหวะให้กับประโยคเพลงให้ถูกต้อง

ความยาวจังหวะ	● ฟังกระสวนจังหวะสั้น ๆ และเลือกตอบกระสวนจังหวะที่ได้ยินจากตัวเลือกที่มี ● ฟังกระสวนจังหวะสั้น ๆ และเขียนโน้ตตามที่ได้ยิน ● มีประโยคเพลงที่ไม่สมบูรณ์ ให้ผู้เรียนฟังประโยคที่สมบูรณ์และเลือกตัวเลือกที่ทำให้เพลงสมบูรณ์ ● มีประโยคเพลงที่ไม่สมบูรณ์ ให้ผู้เรียนฟังประโยคที่สมบูรณ์และเติมให้สมบูรณ์

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดการประเมินผลความเข้าใจทางด้านจังหวะ ด้านความรู้ความเข้าใจ

3) แบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

แบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ประเมินทักษะปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสาระทางด้านจังหวะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจังหวะตบและความเร็ว จังหวะ ด้านอัตราจังหวะ และด้านความยาวจังหวะ ซึ่งในแต่ละด้านมีวิธีการวัดและประเมินผลตามตารางต่อไปนี้

จังหวะตบ และ ความเร็ว จังหวะ	- ให้นักเรียนฟังเพลง และตบมือและตบตักตามจังหวะเพลง โดยตบตักในจังหวะหนักแรกของแต่ละห้อง และตบมือตามจังหวะที่อื่น ๆ โดยประเมินจากความถูกต้องของการตบจังหวะตามจังหวะตบของเพลง - เพลงที่ 1 อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ ความเร็วประมาณ 140 BPM - เพลงที่ 2 อัตราจังหวะ $\frac{3}{4}$ ความเร็วประมาณ 90 BPM - เพลงที่ 3 อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ ความเร็วประมาณ 120 BPM
อัตราจังหวะ	- ให้นักเรียนฟังเพลง และตบมือและตบตักตามจังหวะเพลง โดยตบตักในจังหวะหนักแรกของแต่ละห้อง และตบมือตามจังหวะที่อื่น ๆ โดยประเมินจากความถูกต้องของการตบจังหวะหนักเบาตามอัตราจังหวะของเพลง - เพลงที่ 1 อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ ความเร็วประมาณ 140 BPM - เพลงที่ 2 อัตราจังหวะ $\frac{3}{4}$ ความเร็วประมาณ 90 BPM - เพลงที่ 3 อัตราจังหวะ $\frac{2}{4}$ ความเร็วประมาณ 120 BPM
ความยาว จังหวะ	- ให้นักเรียนฟังประโยคจังหวะต่อไปนี้ และตบมือตาม - ให้นักเรียนตบมือตามที่ได้จากประโยคจังหวะต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดการประเมินผลความเข้าใจทางด้านจังหวะ ด้านทักษะ

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล

วัดผลก่อนการทดลอง

ทำการความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาและเก็บข้อมูลก่อนการทดลองจากแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาและแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

นำชุดแบบฝึกไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

นำชุดแบบฝึกตามแนวคิดออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีระยะเวลาการจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้กับกลุ่มตัวอย่างครั้งละ 1 ชม. สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์

วัตถุประสงค์หลังการทดลอง

ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา โดยการใช้แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาและแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาหลังการจัดกิจกรรมครั้งที่ 8

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปภาพรวมของข้อมูล

วิเคราะห์ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

วิเคราะห์ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา จากการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาและแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

สรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์และนำเสนอ

สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแสดงผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การทำวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ซึ่งจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดของชุดแบบฝึกตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 1 รายละเอียดของชุดแบบฝึกตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ชุดแบบฝึกตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ประกอบไปด้วยแบบฝึกย่อยทั้งหมด 5 แบบฝึก ได้แก่ 1) “Bird of a Feather” 2) “Frère Jacques” 3) “Lullaby” 4) “Gom Se Mari” และ 5) “Lullaby” ทุกแบบฝึกนำเสนอในรูปแบบของสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (iBook) บนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ต (iPad) ลักษณะดังภาพ

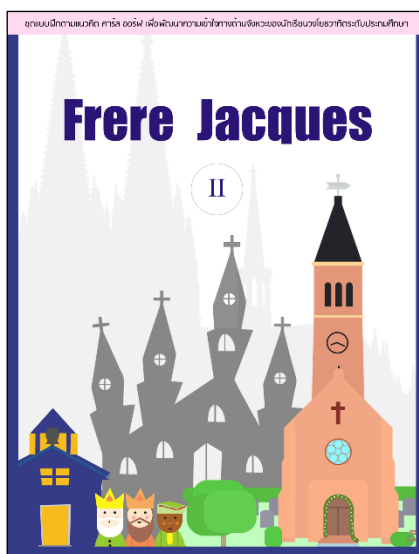

ภาพที่ 14 แสดงหน้าปกของแบบฝึกทั้ง 5 แบบฝึก

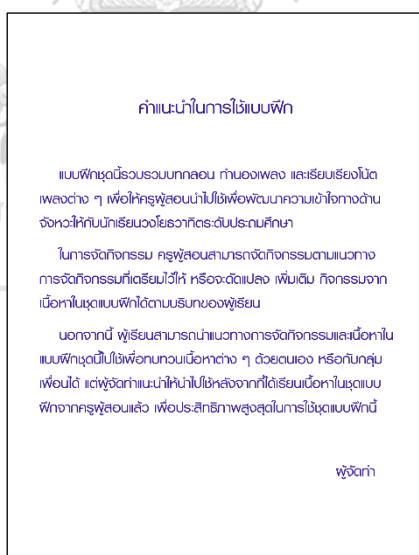
ในแต่ละแบบฝึกจะประกอบไปด้วย 1) เนื้อเพลงพร้อมโน้ตทำนองเพลงที่นักเรียนสามารถกดเพื่อฟังเสียงทำนองตัวอย่างได้ 2) ที่มาของเพลงหรือบทกลอน 3) คำอธิบายกิจกรรม 4) เกร็ดความรู้ 5) โน้ตเพลงทั้งทำนองเพลงและเสียงประสานของแต่ละกลุ่มตามเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ และ 6) ตารางแจกแจงเนื้อหาของแบบฝึก โดยแต่ละแบบฝึกจะใช้บทกลอนหรือเพลงที่มีเนื้อหาแตกต่างกันเป็นเนื้อหาหลักในการทำกิจกรรม ซึ่งในแต่ละแบบฝึกจะพัฒนาให้นักเรียนเกิดความเข้าใจทางด้านจังหวะต่าง ๆ ด้วยการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

1.1 ตัวอย่างส่วนประกอบของแบบฝึก

แบบฝึกแต่ละชุด นำเสนอในลักษณะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังแบบฝึก ซึ่งจะยกมาเป็นตัวอย่างเพื่ออธิบายต่อไปนี้

หน้าปกของแบบฝึก ด้านบนสุดมีข้อความ “ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนนวยโธวาทิตระดับประถมศึกษา” มีชื่อของแบบฝึกเขียนอย่างชัดเจนด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่ มีเลขโรมัน ระบุลำดับที่ของแบบฝึกในชุด หน้าปกตกแต่งด้วยภาพที่มีสีสันสวยงาม เนื่องจากในแบบฝึกนี้ใช้เพลง Frère Jacques ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเสียงของระฆังโบสถ์ จึงเลือกใช้ภาพโบสถ์รูปแบบต่าง ๆ

หน้าที่ 2 เป็นคำแนะนำในการใช้แบบฝึก ซึ่งผู้ที่นำแบบฝึกไปใช้จะได้อ่านเพื่อทราบถึงแนวทางในการนำแบบฝึกไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หน้าที่ 3 อธิบายที่มาของเพลงและสิ่ง que นักเรียนจะได้เรียนรู้จากการใช้แบบฝึก

*Frere Jacques, Frere Jacques,
 Dormez-vous? Dormez-vous?
 Sonnez les matines! Sonnez les matines!
 Ding, dang, dong. Ding, dang, dong.*

Frere Jacques

French Traditional Music

Frere Jacques, Frere Jacques, Dormez-vous? Dormez-vous?
 Sonnez les Matines! Sonnez les Matines! Ding Dang Dong Ding Dang Dong

หน้าที่ 4 และ 5 แสดงเนื้อเพลงและโน้ตเพลง “Frère Jacques” ซึ่งในหน้าโน้ตเพลง นักเรียนสามารถกดเพื่อฟังทำนองเพลงได้

Sing a Song!

- ให้นักเรียนฟังหรือเพลง Frere Jacques โดยพยายามร้องให้ตรงเสียงเคลตรงจังหวะ
- เพลงนี้สามารถร้องประสานเสียงกันในลักษณะ Round โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป แต่ละกลุ่มร้องทำนองเดียวกันแต่เริ่มต้นไปพร้อมกัน ทำให้เกิดเสียงประสานขึ้น
- เมื่อกลุ่มเราร้องถึงหรือเพลงที่มีเครื่องหมาย * ให้กลุ่มที่สองเริ่มต้นร้องตั้งแต่ต้นเพลง ทำมีกลุ่มที่สาม แลสี่ ให้เริ่มร้องที่เครื่องหมาย * ต่อไปตามลำดับ
- ขณะร้องตามจังหวะของเพลงไปพร้อมกันร้องเพลง
- สังเกตจังหวะหนักในแต่ละท่อนเพลง ให้นักเรียนเปลี่ยนจากการตบมือเป็นการตบเท้ากันในจังหวะที่ตบจังหวะหนัก

หน้าที่ 6 แนะนำวิธีการร้องเพลง และการตบมือให้เข้าจังหวะทั้งการตบตามจังหวะตบรวมถึงการตบโดยเน้นจังหวะหนักของแต่ละท่อน

Clap the Rhythm!

- เมื่อนักเรียนตบมือตามจังหวะตามเพลงได้แล้ว ลองเปลี่ยนตามจังหวะในรูปแบบอื่น ๆ กันบ้าง ลองตบจังหวะเหล่านี้ดู

Fre - re Jac - ques

Dor - Mez Vous?

Son - nez Les Mar - ti - nes

Ding - Dang Dong

- สังเกตว่ารูปแบบจังหวะต่าง ๆ จะตรงกับคำร้องประเภทต่าง ๆ ในเพลง นักเรียนสามารถร้องทำนองไปพร้อมกันตบจังหวะเพื่อให้ง่ายใจจังหวะมากขึ้น

หน้าที่ 7 แนะนำจังหวะออสตินาโตของเพลง ซึ่งเป็นประโยคจังหวะที่เป็นส่วนหนึ่งของทำนองเพลง

Clap the Rhythm!

ทำเรียนสามบทนำทบทวนรูปแบบจังหวะต่าง ๆ
มาเล่นได้หลากหลายวิธี เช่น

- พัดทบทวนแบบจังหวะต่าง ๆ โดยอ่านไปเรื่อย ๆ
ให้คล่อง
- ทบทวนแบบจังหวะต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กับร้อง
เพลง
- แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มทบทวน
จังหวะต่าง ๆ ไปในบทนำหรือเพลงไปพร้อมกัน
- ลองคิดใช้ร่างกายส่วนอื่น ๆ สร้างจังหวะทบทวน
ตนเอง

หน้าที่ 8 แนะนำวิธีการทบทวนจังหวะด้วยวิธีต่าง ๆ ไปจนถึงให้นักเรียนสร้างสรรค์วิธีการทบทวน
จังหวะของตัวเอง

Play the Instruments

บรรเลงทำนองเพลง Frere Jacques ไปพร้อม ๆ กัน

โน้ตทำนองเพลง Frere Jacques สำหรับเครื่องดนตรีต่าง ๆ

- Flute
- Clarinet
- Alto Saxophone
- Tenor Saxophone
- Horn
- Trumpet
- Trombone
- Euphonium
- Tuba
- Drums

หน้าที่ 9 หน้าสารบัญเพื่อไปยังโน้ตทำนองเพลง Frère Jacques ของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ซึ่ง
เมื่อนักเรียนกดที่ชื่อเครื่องดนตรี จะเป็นการเปิดไปยังหน้าของโน้ตของเครื่องดนตรีนั้น ๆ

Play the Instruments

เสียงประสาน

เมื่อบรรเลงกันวงเพลง Frere Jacques ในฟอรัมนี้แล้ว เราสามารถเล่น ลักษณะของการประสานเสียงเพื่อที่จะเล่นเพลงนี้มากขึ้น ซึ่งในบทเพลงนี้ได้มีการ ประสานเสียงกันด้วย 2 รูปแบบ ได้แก่

1. Round

การประสานเสียงในรูปแบบแรกเรียกว่า "Round" เป็นการประสานเสียงที่ต่างกันทุก ๆ บรรทัด บรรเลงได้ทันทีโดยไม่ต้องนับนิ้ว เพื่อที่จะเล่นในฟอรัมนี้ ทำให้สามารถเล่นกันได้ใน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

2. Ostinato

การประสานเสียงแบบ Ostinato เป็นการประสานเสียงที่ซ้ำกันบ่อย ๆ ในบท เพลงนี้สามารถที่จะเล่นในฟอรัมนี้ได้ทันทีโดยไม่ต้องนับนิ้ว เพื่อที่จะเล่นในฟอรัมนี้ เราสามารถที่จะเล่นในฟอรัมนี้ได้ทันทีโดยไม่ต้องนับนิ้ว

ในวงบรรเลงเสียงประสานเสียงในฟอรัมนี้สามารถใช้ได้ทั้งวงและ

หน้าที่ 10 แนะนำการประสานเสียงทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่การประสานเสียงแบบ Round และ การประสานเสียงโดยใช้ Ostinato

Frere Jacques

ตัวอย่างการประสานเสียงแบบ Round

หน้าที่ 11 ตัวอย่างการประสานเสียงแบบ Round เมื่อกดที่รูปลำโพงจะสามารถฟังตัวอย่าง เสียงได้

Ostinato

Ostinato คือการผสมผสานของเสียง 4 ส่วนไม่บ่อย ๆ ซึ่งสามารถแบ่งตัวเป็น 4 และใช้ได้ในเสียงที่มีท่อนซ้ำๆ กันได้โดย Ostinato แต่ละตัวมีลักษณะที่ต่างกันและใช้ได้ในวงดนตรีที่มีเครื่องดนตรี 4 ส่วนหรือ 8 ส่วน

1 Pre - re Jac - ques

2 Dor - mez - vous?

3 Son - nez Les Mar - ti - nes

4 Ding - Dang - Dong

ทำนองและจังหวะของเสียง 4 ส่วนนี้สามารถนำมาใช้ได้ในวงดนตรีที่มีเครื่องดนตรี 4 ส่วนหรือ 8 ส่วนหรือมากกว่า Ostinato แต่ละตัวมีลักษณะที่ต่างกันและใช้ได้ในวงดนตรีที่มีเครื่องดนตรี 4 ส่วนหรือ 8 ส่วน

หน้าที่ 12 แนะนำการประสานเสียงโดยใช้ Ostinato ซึ่งตัดมาจากส่วนต่าง ๆ ของทำนองเพลง Frère Jacques และแนะนำวิธีการบรรเลง

The image shows four pages of musical score for Ostinato 1, 2, 3, and 4. Each page contains staves for various instruments: Flute, Clarinet in Bb, Alto Saxophone, Tenor Saxophone, Horn in F, Trumpet in Bb, Trombone, Euphonium, and Tuba. The notes are repeated in a rhythmic pattern corresponding to the lyrics 'Pre-re Jacques' or 'Ding Dang Dong'.

หน้าที่ 13-16 โน้ตของ Ostinato ทั้ง 4 รูปแบบ ซึ่งได้แปลงเสียงสำหรับเครื่องดนตรีต่าง ๆ

แล้ว

Improvisation

Improvisation หรือที่เรียกว่า Improvise คือการสร้างสรรค์ทำนองหรือวลีขึ้นมาจากใจโดยไม่ใช้ทฤษฎีหรือแบบอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งโดยปกติแล้วจะหมายถึง การเขียนหรือสร้างสรรค์ทำนองในขณะของการ Improvisation ได้ โดยนักเปียโนหลายคน ๆ ทำเช่นเดียวกับเชลโล่ Violino Cellista เปียโนนัก Improvise ของตะวันตกคือคีตนิยาม ๆ ในเรื่อง ๆ สามารถเล่นเพลงเช่น Chaconne ซึ่งเป็นการ Improvise เป็นที่นิยมบนเครื่องไวโอลิน ๆ ก็กำหนดให้ใช้การ Improvisation

หน้า 17 แนะนำแนวทางการสร้างสรรค์แบบอิมโพรไวส์ โดยมีตัวโน้ตกำหนดไว้ในลักษณะบันไดเสียง Pentatonic ซึ่งได้ทำการเทียบเสียงสำหรับเครื่องดนตรีต่าง ๆ ไว้ให้แล้ว

Flute Frere Jacques	Clarinet Frere Jacques	Alto Saxophone Frere Jacques	Tenor Saxophone Frere Jacques
Horn Frere Jacques	Trumpet Frere Jacques	Trombone Frere Jacques	Euphonium Frere Jacques
Tuba Frere Jacques		Drums Frere Jacques	

หน้า 18-27 โน้ตทำนองเพลง Frère Jacques สำหรับเครื่องดนตรีต่าง ๆ ซึ่งสามารถเข้าจากการ์ดที่ชื่อเครื่องดนตรีในหน้าที่ 9

ตารางแจกแจงเนื้อหาของแบบฝึก

ประเภท	หน่วยการเรียนรู้		กิจกรรมการเรียนรู้ของครู ๖๖๒									
	ชื่อหน่วย	ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้ของครู ๖๖๒									
			ความรู้	ทักษะ	เจตคติ	การแก้ปัญหา	การสื่อสาร	การทำงาน	การคิดวิเคราะห์	การคิดสร้างสรรค์	การคิดเชื่อมโยง	การคิดบูรณาการ
แบบฝึกที่ ๑ - แบบฝึกที่ ๑๐	ความรู้	ทักษะ	เจตคติ	การแก้ปัญหา	การสื่อสาร	การทำงาน	การคิดวิเคราะห์	การคิดสร้างสรรค์	การคิดเชื่อมโยง	การคิดบูรณาการ	การคิดเชื่อมโยง	การคิดบูรณาการ

หน้าที่ 28 ส่วนสุดท้ายของแบบฝึก เป็นตารางที่สรุปเนื้อหาของแบบฝึก โดยแจกแจงให้เห็นเนื้อหาแต่ละด้าน แบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก ๆ คือด้านความเข้าใจด้านจังหวะและด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงลักษณะของแบบฝึก ซึ่งทุกแบบฝึกในชุดแบบฝึกนี้มีวิธีการนำเสนอที่ใกล้เคียงจากตัวอย่างข้างต้น แตกต่างกันเพียงเนื้อหาของแบบฝึก ซึ่งในแต่ละแบบฝึกก็จะมีเนื้อหาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละแบบฝึก ซึ่งสามารถวิเคราะห์และสรุปออกมาได้ดังตารางต่อไปนี้

1.2 ตารางแจกแจงรายละเอียดของเนื้อหา

	ความเข้าใจด้านจังหวะ			ด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ						
				กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ					การใช้ความคิดสร้างสรรค์	การสืบเรียงเสียงประสานแบบ ออสตินาโต และ โดรน
	จังหวะดับและ ความเร็วจังหวะ	อัตราจังหวะ	ความยาวจังหวะ	การใช้คำพูด	การร้อง	การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	การเคลื่อนไหว	การเล่นเครื่องดนตรี		
แบบฝึกที่ 1 “Bird of a feather”	- ท่องบทกลอนและ ตบมือตาม จังหวะของ บทกลอน	4/4 - กำหนดให้นักเรียน สร้างสรรค์ ประโยค จังหวะใน 1 ท้อง		- ท่องบทกลอน - ท่องชื่อนักใน รูปแบบ ประโยค จังหวะ แบบต่างๆ	-	- ใช้ร่างกายสร้าง จังหวะตาม ชื่อนักที่คิด ขึ้น	-	- เล่น ทำนองที่ สร้างสรรค์ ขึ้นจาก ประโยค จังหวะ	- สร้างสรรค์ ประโยค จังหวะจากชื่อนัก - สร้างสรรค์ ทำนองจาก ประโยค จังหวะ	- บรรเลง ทำนองที่ สร้างสรรค์ได้ ในลักษณะ ออสตินาโต ประกอบการ ท่องบทกลอน
แบบฝึกที่ 2 “Frère Jacques”	- ร้องเพลง และตบมือ ตามจังหวะ ของบท เพลง	4/4 - ตบมือตาม จังหวะของบท เพลง โดยเน้น จังหวะหนัก ของแต่ละห้อง		- ท่อง จังหวะ ของ ประโยค จังหวะ แบบต่างๆ ที่ใช้ใน การ ประสาน เสียง	- ร้อง ทำนอง เพลง ทั้งใน รูปแบบ Unison และ Round	- ตบจังหวะ ของ ประโยค จังหวะแบบ ต่าง ๆ - ใช้ ร่างกาย ส่วนต่าง ๆ แทนการ ตบมือ	-	- เล่น ทำนอง เพลง ทั้งใน รูปแบบ Unison และ Round - เล่น ทำนอง ประสานใน รูปแบบ ออสตินาโต และ โดรน	- สร้างสรรค์ การใช้ร่างกาย ส่วนต่างๆ แทนการตบ จังหวะ - สร้างสรรค์ ทำนองและ บรรเลงร่วมกับ เสียงประสาน โดยอับปลัน จากโน้ตที่ กำหนดให้ (Improvise)	- เล่นทำนอง ประสานใน รูปแบบ Drone และ Ostinato โดยใช้เครื่องดนตรี
แบบฝึกที่ 3 “Lullaby”	- ฟังเพลง และตบมือ ตามจังหวะ ของบท เพลง	3/4 - ตบมือตาม จังหวะของบท เพลง โดยเน้น จังหวะหนัก ของแต่ละห้อง		-	- ร้อง ทำนอง เพลง	- ตบจังหวะ ของ ประโยค จังหวะแบบ ต่าง ๆ - ใช้ ร่างกาย ส่วนต่าง ๆ แทนการ ตบมือ	- ฟังเพลง และก้าวเท้าตาม จังหวะหนัก ของแต่ละ ห้องเพลง - ฟังเพลง และ เคลื่อนไหว ร่างกาย อย่างอิสระ ไปรอบ ๆ ห้องโดยยึด จังหวะจาก การก้าวเท้า	- เล่น ทำนอง เพลง - เล่น ทำนอง ประสาน	- สร้างสรรค์ การใช้ร่างกาย ส่วนต่าง ๆ แทนการตบ จังหวะ - สร้างสรรค์ ประโยค จังหวะเพื่อใช้ ร่างกายสร้าง จังหวะ ประกอบกับ ทำนอง - สร้างสรรค์ ทำนอง ประสาน	- เล่นทำนอง ประสานใน รูปแบบ Ostinato โดยใช้เครื่องดนตรี

	ความเข้าใจด้านจังหวะ			ด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ						
				กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ					การใช้ความคิดสร้างสรรค์	การเรียบเรียงเสียงประสานแบบ ออสตินาโต และ โตรม
	จังหวะตบและ ความเร็วจังหวะ	อัตราจังหวะ	ความยาวจังหวะ	การใช้คำพูด	การร้อง	การใช้ร่างกาย สร้างจังหวะ	การเคลื่อนไหว	การเล่นเครื่องดนตรี		
แบบฝึกที่ 4 "Gom Se Mari"	- ร้องเพลง และตบมือ ตามจังหวะ ของบท เพลง	2/4 - ตบมือตาม จังหวะของบท เพลง โดยเน้น จังหวะหนัก ของแต่ละห้อง		- ท่อง จังหวะ ของ ประโยค จังหวะ แบบต่างๆ ที่ใช้ในการ ประสาน เสียง	- ร้อง ทำนอง เพลง	- ตบจังหวะ ของ ประโยค จังหวะแบบ ต่าง ๆ - ใช้ ร่างกาย ส่วนต่างๆ แทนการ ตบมือ	- ร้องเพลง และท่าทำ ตามจังหวะ	- เล่น ทำนอง เพลง - เล่น ทำนอง ประสาน	- สร้างสรรค์ การใช้ร่างกาย ส่วนต่าง ๆ แทนการตบ จังหวะ - สร้างสรรค์ ประโยค จังหวะเพื่อใช้ ร่างกายสร้าง จังหวะ ประกอบกับ ทำนอง - สร้างสรรค์ ทำนอง ประสาน	- เล่นทำนอง ประสานใน รูปแบบ Drone และ Ostinato โดยใช้เครื่องดนตรี
แบบฝึกที่ 5 "กาซันน่า"	- ร้องเพลง และตบมือ ตามจังหวะ ของบท เพลง	4/4 - ตบมือตาม จังหวะของบท เพลง โดยเน้น จังหวะหนัก ของแต่ละห้อง		- ท่อง จังหวะ ของ ประโยค จังหวะ แบบต่างๆ ที่ใช้ในการ ประสาน เสียง	- ร้อง ทำนอง เพลง	- ตบจังหวะ ของ ประโยค จังหวะแบบ ต่าง ๆ - ใช้ ร่างกาย ส่วนต่างๆ แทนการ ตบมือ	- ท่าทาง ประกอบ ระหว่าง ร้องเพลง และท่าทำ ตามจังหวะ	- เล่น ทำนอง เพลง - เล่น ทำนอง ประสาน	- สร้างสรรค์ การใช้ร่างกาย ส่วนต่าง ๆ แทนการตบ จังหวะ - สร้างสรรค์ ท่าทาง ประกอบการ ร้องเพลง - สร้างสรรค์ ทำนองและ บรรเลงร่วมกับ เสียงประสาน โดยดับพลัน จากโน้ตที่ กำหนดให้ (Improvise)	- เล่นทำนอง ประสานใน รูปแบบ Drone และ Ostinato โดยใช้เครื่องดนตรี

ตารางที่ 5 ตารางแสดงรายละเอียดของชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ ทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

จากตาราง เห็นได้ว่าในชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ ทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ประกอบไปด้วยแบบฝึกย่อยทั้งหมด 5 แบบฝึก แต่ละแบบฝึกมีชื่อตามเพลงที่ใช้เป็นตัวดำเนินกิจกรรมในแบบฝึกนั้น ๆ โดยสามารถแยก

รายละเอียดออกมาได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ความเข้าใจด้านจังหวะ 2) ด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

1.2.1 ความเข้าใจด้านจังหวะ

ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ทั้ง 5 แบบฝึก เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) จังหวะตบและความเร็วจังหวะ 2) อัตราจังหวะ และ 3) ความยาวจังหวะ ซึ่งในด้านต่าง ๆ ก็จะมีกิจกรรมที่ใช้ต่าง ๆ ดังนี้

1) **จังหวะตบและความเร็วจังหวะ** แบบฝึกทั้งหมดจะให้นักเรียนได้เรียนรู้จังหวะตบโดยการให้นักเรียนฟังเพลง และฝึกตบมือตามจังหวะของเพลงที่ได้ยิน จากนั้นจึงให้นักเรียนร้องเพลง และตบมือตามจังหวะของเพลงที่ร้อง รวมไปถึงการเคลื่อนไหวร่างกายต่าง ๆ ตามจังหวะ เช่นการย่อท่า

2) **อัตราจังหวะ** ลักษณะการฝึกด้านอัตราจังหวะในแบบฝึกชุดนี้ค่อนข้างคล้ายกันกับด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะ แต่เพิ่มเติมสาระเกี่ยวกับเรื่องอัตราจังหวะโดยการให้นักเรียนฟังหรือร้องเพลงและตบจังหวะตามเพลง โดยให้ใช้การตบตักแทนการตบมือในจังหวะหนัก ซึ่งก็คือจังหวะแรกของแต่ละห้องเพลง และนอกจากนี้ ในแบบฝึกยังมีการอธิบายลักษณะและวิธีการบันทึกโน้ตของอัตราจังหวะแบบต่าง ๆ ประกอบด้วยอัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$, $\frac{3}{4}$ และ $\frac{2}{4}$

3) **ความยาวจังหวะ** ในแบบฝึกชุดนี้ให้นักเรียนเรียนรู้ค่านิตต่าง ๆ ผ่านการฟัง และการอ่านโน้ต ได้แก่โน้ตตัวขาว โน้ตตัวดำ และโน้ตเข้บตีหนึ่งชั้นสองตัว
ส่วนค่าตัวหยุด ใช้ค่าตัวหยุดโน้ตตัวดำ

1.2.2 ด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

การสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ที่นำมาใช้ในการสร้างชุดแบบฝึกนี้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ 2) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ และ 3) การเรียบเรียงเสียงประสานแบบออสตินาโตและโดรน ซึ่งด้านต่าง ๆ จะนำมาใช้ตามความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละแบบฝึก

1.2.1.1 กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ

กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ แบ่งย่อยออกเป็น 5 วิธี ได้แก่ 1) การใช้คำพูด 2) การร้อง 3) การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ 4) การเคลื่อนไหว และ 5) การเล่นเครื่องดนตรี ซึ่งในชุดแบบฝึกชุดนี้จะใช้กลวิธีทั้ง 5 กลวิธีเข้ามาเป็นสื่อเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจด้านจังหวะ ดังนี้

1) การใช้คำพูด ในชุดแบบฝึกชุดนี้ สื่อที่นำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็นเพลงร้องเล่นเด็ก ซึ่งมักจะมีเนื้อหาที่เป็นบทกลอนต่าง ๆ ได้แก่ แบบฝึกที่ 1 “Bird of a feather” ซึ่งเป็นบทกลอนภาษาอังกฤษ มีเนื้อหาเกี่ยวกับนก และสัตว์ปีกต่าง ๆ แบบฝึกที่ 2 “Frère Jacques” เป็นบทกลอนภาษาฝรั่งเศสง่าย ๆ แบบฝึกที่ 4 “Gom Se Mari” บทร้องเล่นเด็กภาษาเกาหลี เนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวหมี 3 ตัวและแบบฝึกที่ 5 “กาต้มน้ำ” บทร้องเล่นภาษาไทยที่นำมาจากกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งนักเรียนจะได้ฝึกท่องบทกลอนต่าง ๆ หรือส่วนหนึ่งของบทกลอนตามจังหวะของบทกลอนนั้น ๆ เพื่อให้ได้สัมผัสกับลักษณะของจังหวะแบบต่าง ๆ รวมถึงการท่องให้สอดคล้องกับจังหวะตบของบทกลอน

2) การร้อง นักเรียนจะได้ฝึกร้องเพลงที่อยู่ในชุดแบบฝึก ได้แก่ แบบฝึกที่ 2 “Frère Jacques” เป็นเพลงร้องที่ทำนองคุ้นหู แต่ในครั้งนี้จะนำเสนอในรูปแบบภาษาฝรั่งเศส แบบฝึกที่ 3 “Lullaby” บทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ที่เลือกมาเฉพาะท่อนที่ 1 และร้องเป็นภาษาอังกฤษ แบบฝึกที่ 4 “Gom Se Mari” เพลงร้องเล่นเด็กภาษาเกาหลี และแบบฝึกที่ 5 “กาต้มน้ำ” เพลงร้องเล่นในกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งในการร้อง จะให้นักเรียนร้องในลักษณะร้องเป็นทำนองเดี่ยวพร้อมกัน และการร้องประสานเสียงแบบ Round (เฉพาะแบบฝึกที่ 2) ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับทำนองเพลงและได้ฝึกฝนในการร้องให้ตรงกับจังหวะตบของบทเพลง

3) การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ ทุกแบบฝึกในชุดแบบฝึกนี้ นักเรียนจะได้ใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ เช่นการตบมือ ตบตัก กระตืบเท้า ตีตบนิ้ว ฯลฯ ในการสร้างจังหวะในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบกับการท่องบทกลอนและการร้องเพลง โดยนักเรียนมีโอกาสได้สร้างสรรค์และเลือกใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการสร้างจังหวะด้วยตนเอง

4) การเคลื่อนไหว ในแบบฝึกที่ 3 “Lullaby” ให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายโดยการฟังเพลงและก้าวเท้าตามจังหวะหนักของแต่ละห้องเพลง จากนั้นจึงฟังเพลงและเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระไปรอบ ๆ ห้อง โดยให้ยึดจังหวะหลักอยู่ที่การก้าวเท้า ในแบบฝึกที่

4 “Gom Se Mari” ให้นักเรียนย่อเท้าไปตามจังหวะเพลง ในแบบฝึกที่ 5 “กาต้มน้ำ” ให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายโดยการท่าทางประกอบบทเพลงและมีการย่อเท้าประกอบ

5) การเล่นเครื่องดนตรี แบบฝึกทุกแบบฝึกในชุดแบบฝึกชุดนี้ นักเรียนแต่ละคนได้เล่นเครื่องดนตรีประจำตัวของตนเอง โดยมีการแบ่งและสลับกันเล่นทั้งทำนองเพลง และแนวประสานต่าง ๆ อย่างหลากหลายและทั่วถึง ในแบบฝึกที่ 1 “Bird of a feather” นักเรียนจะได้เล่นเครื่องดนตรีตามทำนองที่นักเรียนสร้างสรรค์ขึ้นจากประโยคจังหวะ แบบฝึกที่ 2 “Frère Jacques” แบบฝึกที่ 3 “Lullaby” แบบฝึกที่ 4 “Gom Se Mari” และแบบฝึกที่ 5 “กาต้มน้ำ” นักเรียนจะได้เล่นเครื่องดนตรีทั้งทำนองเพลง และเสียงประสาน

1.2.2.2 การใช้ความคิดสร้างสรรค์

การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในแบบฝึกชุดนี้สอดแทรกอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างที่นักเรียนได้ใช้แบบฝึก ในแบบฝึกที่ 1 “Bird of a feather” นักเรียนจะได้สร้างสรรค์ประโยคจังหวะของกลุ่มตนเองจากชื่อนกต่าง ๆ และสร้างสรรค์เลือกใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะ และสร้างสรรค์ทำนองโดยเลือกใช้โน้ตเพียง 2 ตัว ในแบบฝึกที่ 2 “Frère Jacques” นักเรียนจะได้สร้างสรรค์เลือกใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะ และสร้างสรรค์การเล่นดนตรีด้วยวิธีการอิมโพรไวส์จากบันไดเสียง 5 เสียง โดยมีเครื่องดนตรีอื่น ๆ บรรเลงประกอบ ในแบบฝึกที่ 3 “Lullaby” และในแบบฝึกที่ 4 “Gom Se Mari” นักเรียนจะได้สร้างสรรค์เลือกใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะ สร้างสรรค์ประโยคจังหวะเพื่อใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบกับการร้องทำนองเพลง และสร้างสรรค์ทำนองประสานจากประโยคจังหวะที่นักเรียนได้สร้างสรรค์ไว้ และในแบบฝึกที่ 5 “กาต้มน้ำ” นักเรียนจะได้สร้างสรรค์เลือกใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะแทนการตบจังหวะ สร้างสรรค์ท่าทางประกอบเพลง และสร้างสรรค์การเล่นดนตรีด้วยวิธีการอิมโพรไวส์จากบันไดเสียง 5 เสียง โดยมีเครื่องดนตรีอื่น ๆ บรรเลงประกอบ

1.2.2.3 การเรียบเรียงเสียงประสานแบบออสตินาโตและโดรน

การเรียบเรียงเสียงประสานที่ใช้ในชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ใช้วิธีการเรียบเรียงเสียงประสานที่คาร์ล ออร์ฟ นิยมใช้ในการนำมาใช้ในการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็ก นั่นคือการใช้ ออสตินาโตและโดรน ในแบบฝึกที่ 1 “Bird of a feather” ให้นักเรียนบรรเลงทำนองที่สร้างสรรค์ได้ในลักษณะออสตินาโตเพื่อประกอบการท่วงทกลอน ในแบบฝึกที่ 2 “Frère Jacques” แบบฝึกที่ 4 “Gom Se Mari” และแบบฝึกที่ 5 “กาต้มน้ำ” ให้นักเรียนบรรเลงทำนองประสานในลักษณะออสติ-

นาโตและโดรน ส่วนแบบฝึกที่ 3 “Lullaby” ให้นักเรียนบรรเลงทำนองประสานในลักษณะออสตินา-โต

จากการวิเคราะห์เนื้อหาทางความเข้าใจด้านจังหวะทั้ง 3 ด้าน ประกอบกับการสอนดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟที่ใช้ในชุดแบบฝึกชุดนี้แล้วสามารถสรุปเปรียบเทียบความซับซ้อนของเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละแบบฝึกได้ตามตารางต่อไปนี้

	ความเข้าใจด้านจังหวะ			ด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ						
				กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ					การใช้ความคิดสร้างสรรค์	การเรียบเรียงเสียงประสานแบบออสตินาโตและโดรน
	จังหวะตบและความเร็วจังหวะ	อัตราจังหวะ	ความยาวจังหวะ	การใช้คำพูด	การร้อง	การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	การเคลื่อนไหว	การเล่นเครื่องดนตรี		
Bird of a Feather	•	•	•	•	-	•	-	•	•	•
Frère Jacques	•	•	••	•	••	•	-	••	••	••
Lullaby	•	••	••	-	•	•	••	••	•••	•••
Gom Se Mari	•	••	••	•	•	•	•	••	•••	••
กาดม่น้ำ	•	•	••	•	•	•	••	••	•••	•••

หมายเหตุ • มีความซับซ้อนเป็นปกติ •• มีความซับซ้อนมากขึ้น ••• มีความซับซ้อนมากที่สุด

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความซับซ้อนของเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละแบบฝึก

จากตารางจะเห็นว่าในแบบฝึกชุดนี้มีเนื้อหาทางความเข้าใจด้านจังหวะทั้ง 3 ด้านครบทุกแบบฝึก ซึ่งในแต่ละแบบฝึกจะมีความซับซ้อนของเนื้อหาแต่ละด้านที่ค่อย ๆ ซับซ้อนขึ้น ในด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะ ทุกแบบฝึกมีเนื้อหาทางด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะเท่ากัน ด้านอัตราจังหวะจะมีความซับซ้อนขึ้นในแบบฝึกที่ 3 “Lullaby” และแบบฝึกที่ 4 “Gom Se Mari” ที่มีอัตราจังหวะ **3** และ **4** ตามลำดับ ส่วนในด้านความยาวจังหวะ แบบฝึกที่ 1 “Bird of a Feather” มีความซับซ้อนน้อยที่สุดและเพิ่มความซับซ้อนขึ้นในแบบฝึกที่เหลือ

ในด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดของ คาร์ล ออร์ฟ พบว่าไม่ได้ใช้กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ครบทุกด้านในทุก ๆ แบบฝึก ผู้วิจัยเลือกใช้ตามความเหมาะสมของลักษณะการจัดกิจกรรม ดังนั้นบางด้านอาจไม่ปรากฏในบางแบบฝึก ซึ่งจะมีความซับซ้อนแตกต่างกันออกไป ด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีการให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในทุกแบบฝึกและมีรายละเอียดซับซ้อนขึ้นในทุกกิจกรรม ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานโดยใช้ออสตินาโตและโดรนมีในทุกแบบฝึก แต่ละแบบฝึกมีความซับซ้อน 3 ระดับแตกต่างกันออกไป คือออสตินาโตที่เป็นลักษณะโดรนเพียงอย่างเดียว ออสตินาโตลักษณะโดรนและออสตินาโตที่เป็นทำนอง และออสตินาโตที่เป็นทำนองที่เปลี่ยนไปตามคอร์ด

จากการประเมินชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนดนตรีระดับชั้นประถมศึกษา ด้านการสอนวงโยธวาทิต และด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ พบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านให้การยอมรับชุดแบบฝึกชุดนี้ โดยให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญสรุปได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ชุดแบบฝึกมีแนวคิดที่ดีและมีการออกแบบที่ดี ทำให้เข้าใจง่าย มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และยังเข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน
- 2) ในการใช้แบบฝึกควรมีผู้สอนเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมก่อน จากนั้นนักเรียนสามารถนำชุดแบบฝึกไปใช้ทบทวนด้วยตนเองหรือกับกลุ่มเพื่อนได้
- 3) แบบฝึกนี้แตกต่างจากแบบฝึกวงโยธวาทิตทั่ว ๆ ไป ในส่วนของการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ได้ นักเรียนจะไม่เบื่อกับกระบวนการฝึกซ้อมที่จำเจ และได้คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอด

และนอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมในส่วนของคำแนะนำในการใช้ชุดแบบฝึกลงในหน้าแรกของแบบฝึกทุกแบบฝึก เพื่อแนะนำแนวทางให้ผู้ที่เป็นผู้นำแบบฝึกไปใช้ได้ใช้แบบฝึกอย่างเต็มประสิทธิภาพมากที่สุด จากนั้นจึงนำเสนอชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาต่อไป

1.3 ขั้นตอนการใช้แบบฝึกแต่ละแบบฝึก

ในการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ซึ่งได้มีขั้นตอนในการใช้แบบฝึกแต่ละแบบฝึกดังนี้

แบบฝึกที่ 1 “Bird of a Feather”

1. ครูแนะนำนักเรียนให้รู้จักบทกลอน “Bird of a Feather”
2. นักเรียนท่องบทกลอนโดยท่องตามครูทีละวรรค และร่วมท่องพร้อมกัน
3. นักเรียนตบมือตามจังหวะในขณะบทกลอน
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มย่อย ๆ ช่วยกันสร้างสรรค์ประโยคจังหวะจากชื่อนก 2 ชนิด และเขียนลงบนบัตรคำ
5. เมื่อได้ประโยคจังหวะแล้ว ให้นักเรียนสร้างสรรค์การใช้ร่างกายสร้างจังหวะของประโยคจังหวะนั้น
6. แต่ละกลุ่มนำเสนอการใช้ร่างกายสร้างจังหวะของประโยคจังหวะของตนเอง
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มใส่ทำนองให้กับประโยคจังหวะของตนเองโดยใช้โน้ต 2 โน้ตที่กำหนดให้ และเติมจุดสีลงบนตัวโน้ตบนบัตรคำ
8. นักเรียนแต่ละกลุ่มบรรเลงทำนองที่สร้างสรรค์ได้
9. นำทำนองของทุกกลุ่มมาเรียงและบรรเลงร่วมกัน

แบบฝึกที่ 2 “Frère Jacques”

1. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักกับบทเพลง “Frère Jacques”
2. นักเรียนฝึกร้องเพลง Frère Jacques โดยร้องตามครูทีละท่อน จากนั้นจึงร้องร่วมกันทั้งเพลง
3. นักเรียนร้องในลักษณะการประสานเสียงแบบ Round
4. นักเรียนตบมือไปตามจังหวะพร้อมกับร้องเพลง
5. ให้นักเรียนสังเกตจังหวะหนักเบาของเพลง และให้นักเรียนเปลี่ยนจากการตบมือเป็นการตบตักแทนในจังหวะที่เป็นจังหวะหนัก
6. นักเรียนตบมือตามรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ให้
7. นักเรียนร้องเพลงพร้อมกับตบรูปแบบจังหวะต่าง ๆ
8. นักเรียนฝึกเล่นทำนองเพลง Frère Jacques
9. นักเรียนเล่นทำนองเพลง Frère Jacques พร้อมกัน
10. ครูอธิบายลักษณะการประสานเสียงที่ใช้ในเพลงนี้ทั้งสองรูปแบบ ได้แก่ Round และ Ostinato
11. นักเรียนบรรเลงเพลง Frère Jacques ในลักษณะ Round
12. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักออสตินาโตทั้ง 4 แบบ และให้นักเรียนฝึก
13. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเครื่องดนตรี แต่ละกลุ่มแบ่งกันว่าจะให้กลุ่มใดบรรเลงทำนองเพลง และกลุ่มใดบรรเลงออสตินาโตแบบใดบ้าง

14. นักเรียนบรรเลง Frère Jacques รวมเป็นวงที่มีทั้งทำนองและเสียงประสาน
15. ให้นักเรียนลองสร้างสรรค์แบบ Improvisation จากโน้ตที่กำหนดให้ โดยมีนักเรียนคนอื่น ๆ บรรเลงออสตินาโตประกอบ จากนั้นจึงสลับกันให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสในการสร้างสรรค์

แบบฝึกที่ 3 “Lullaby”

1. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักกับบทเพลง “Lullaby”
2. ครูให้นักเรียนฟังเพลง Lullaby และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะจังหวะ และองค์ประกอบอื่น ๆ ของเพลง
3. ครูอธิบายลักษณะของอัตราจังหวะของเพลง Lullaby
4. นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายโดยตบมือและตบตักไปพร้อมกับเพลง
5. นักเรียนเปลี่ยนการตบมือตบตักเป็นการก้าวเท้า และเคลื่อนไหวอย่างอิสระไปพร้อมกับเพลง
6. นักเรียนฝึกร้องทำนองเพลง Lullaby พร้อมทั้งสร้างสรรค์การใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบ
7. นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยตามเครื่องดนตรี สร้างสรรค์ประโยคจังหวะและสร้างสรรค์การใช้ร่างกายสร้างจังหวะตามประโยคจังหวะที่คิดขึ้นประกอบกับเพลง
8. นักเรียนฝึกบรรเลงทำนองเพลง Lullaby และบรรเลงร่วมกัน
9. นักเรียนฝึกบรรเลงเสียงประสาน และบรรเลงร่วมกันโดยสลับกันบรรเลงทำนองและเสียงประสาน
10. นักเรียนสร้างสรรค์เสียงประสานจากประโยคจังหวะที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นก่อนหน้า โดยใช้โน้ตที่กำหนดให้
11. นักเรียนบรรเลงร่วมกันเป็นวง โดยสลับกันบรรเลงทำนองและเสียงประสานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น

แบบฝึกที่ 4 “Gom Se Mari”

1. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักกับบทเพลง “Gom Se Mari”
2. นักเรียนฝึกร้องเพลง Gom Se Mari
3. นักเรียนร้องเพลงและย่างเท้าไปตามจังหวะเพลง
4. นักเรียนร้องเพลงและตบมือไปตามจังหวะเพลง
5. ครูอธิบายลักษณะของอัตราจังหวะของเพลง Gom Se Mari
6. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กำหนดให้จากเครื่องดนตรีประจำตัว

7. แต่ละกลุ่มสร้างสรรค์สร้างสรรค์ประโยคจังหวะและสร้างสรรค์การใช้ร่างกายสร้างจังหวะตามประโยคจังหวะที่คิดขึ้นเพื่อประกอบการร้องเพลง
8. นักเรียนฝึกบรรเลงทำนองเพลง Gom Se Mari
9. นักเรียนฝึกบรรเลงเสียงประสานจากโน้ตที่กำหนดให้
10. นักเรียนบรรเลงร่วมกันเป็นวงโดยสลับกันบรรเลงทำนองและเสียงประสาน
11. นักเรียนสร้างสรรค์เสียงประสานของกลุ่มตนเอง
12. นักเรียนบรรเลงร่วมกันเป็นวงโดยสลับกันบรรเลงทำนองและเสียงประสานที่สร้างสรรค์เอง

แบบฝึกที่ 5 “กาต้มน้ำ”

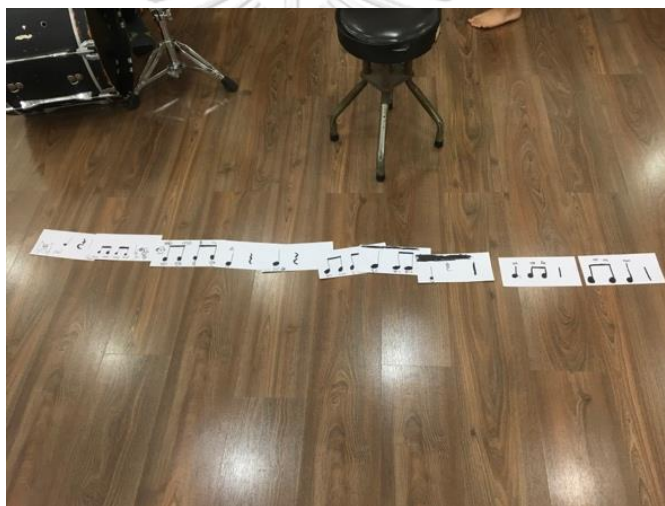
1. ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักกับบทเพลง “กาต้มน้ำ”
2. นักเรียนร้องทำนองเพลงกาต้มน้ำพร้อมทำท่าทางประกอบ
3. นักเรียนใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบการร้องเพลงกาต้มน้ำ
4. ครูแนะนำนักเรียนให้รู้จักกับประโยคจังหวะลักษณะอื่น ๆ เพื่อใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบการร้องเพลง
5. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามที่กำหนดให้จากเครื่องดนตรีประจำตัว
6. นักเรียนร้องเพลงกาต้มน้ำและคิดสร้างสรรค์การใช้ร่างกายสร้างจังหวะในรูปแบบประโยคจังหวะที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม
7. นักเรียนฝึกบรรเลงทำนองเพลงกาต้มน้ำ
8. นักเรียนฝึกบรรเลงเสียงประสานจากโน้ตที่กำหนดให้
9. นักเรียนบรรเลงร่วมกันเป็นวงโดยสลับกันบรรเลงทำนองและเสียงประสาน

ภาพขณะใช้แบบฝึก

ภาพที่ 15 การสร้างสรรค์ประโยคจังหวะของนักเรียน

ภาพที่ 16 ผลงานการสร้างสรรค์ของนักเรียน

ภาพที่ 17 การบรรเลงรวมวงของนักเรียน

ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาและแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนการใช้แบบฝึกและหลังการใช้แบบฝึก และส่วนที่ 2 บันทึกระหว่างการใช้แบบฝึก บันทึกในลักษณะความเรียง เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อบรรยายพฤติกรรมในการปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ของนักเรียนในขณะที่ใช้แบบฝึก

2.1 เปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาและแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนการใช้แบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

การทดสอบในครั้งนี้ใช้ 1) แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นแบบทดสอบเพื่อวัดผลด้านความรู้ความเข้าใจ และ 2) แบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นแบบประเมินทางด้านทักษะ ซึ่งจะทำให้การเปรียบเทียบความแตกต่างของผลของการทดสอบและการประเมินระหว่างก่อนการใช้แบบฝึกหัดและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

2.1.1 เปรียบเทียบจากคะแนนของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียน วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึก (ด้านความรู้ความเข้าใจ)

	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	sig
	M	SD	M	SD		
จังหวะตบ	2.72	.542	2.92	.277	-1.732	.096
อัตราจังหวะ	6.24	1.943	8.48	.770	-5.830	.000*
ความยาวจังหวะ	9.16	1.930	11.92	2.080	-7.829	.000*
รวม	18.12	3.49	23.32	2.49	-10.007	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียน
วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึก (ด้านความรู้ความเข้าใจ)

จากตาราง พบว่าคะแนนของแบบทดสอบในส่วนของจังหวะตบและความเร็วจังหวะ
หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 2.92, SD = .277$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้
ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 2.72, SD = .542$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่า
คะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนของอัตราจังหวะพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 8.48,$
 $SD = .770$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 6.24, SD = 1.943$) และ
เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนของความยาวจังหวะ พบว่าหลังการใช้ชุดแบบ
ฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 11.92, SD = 2.080$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมี
คะแนนเฉลี่ย ($M = 9.16, SD = 1.930$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนก่อน
การใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนน
รวมของแบบทดสอบหลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 23.32, SD = 2.49$) ซึ่งสูง
กว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 18.12, SD = 3.49$) และเมื่อเปรียบเทียบ
ค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนรวมของแบบทดสอบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบ
ฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2.1.2 เปรียบเทียบจากคะแนนของแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึก (ด้านทักษะ)

	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	sig
	M	SD	M	SD		
จังหวะตบ	10.84	.436	11.24	.898	-2.619	.015*
อัตราจังหวะ	9.92	1.352	10.64	.952	-2.688	.013*
ความยาวจังหวะ	12.44	2.709	14.72	1.595	-6.626	.000*
รวม	33.20	4.183	36.60	2.160	-6.042	.000*

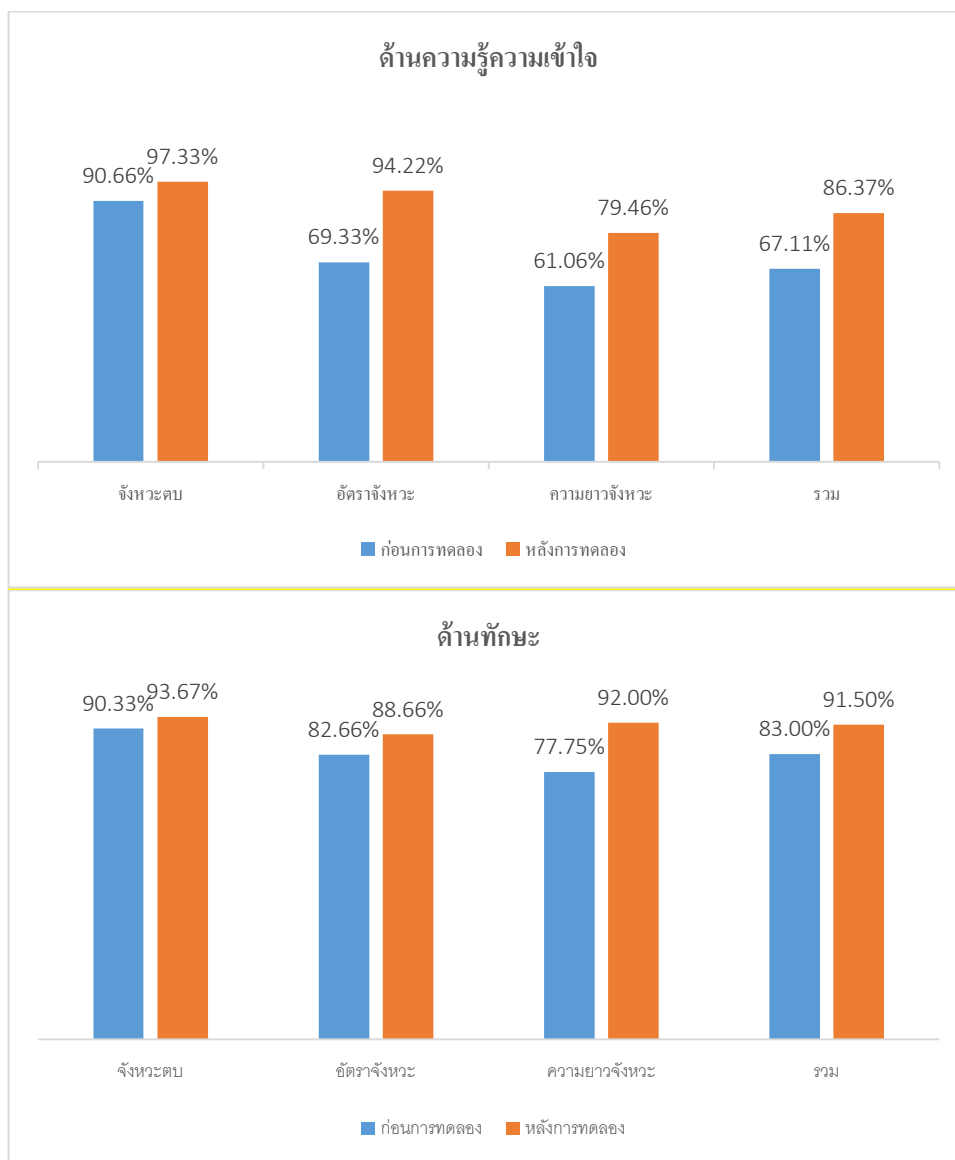
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบจากคะแนนของแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้ชุดแบบฝึก (ด้านทักษะ)

จากตาราง พบว่าคะแนนของแบบประเมินในส่วนของจังหวะตบและความเร็วจังหวะหลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 11.24, SD = .868$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 10.84, SD = .436$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนของอัตราจังหวะ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 11.24, SD = .868$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 10.84, SD = .436$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนของความยาวจังหวะ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 14.72, SD = 1.595$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 12.44, SD = 2.709$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปรียบเทียบคะแนนรวมของแบบประเมิน ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 36.60, SD = 2.160$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 33.20, SD = 4.183$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่า

คะแนนรวมของแบบประเมินก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละด้านมาเทียบเป็นอัตราส่วนแบบร้อยละ สามารถเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในด้านต่าง ๆ ได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในด้านต่าง ๆ ในอัตราส่วนแบบร้อยละ

จากแผนภูมิ จะเห็นได้ว่าส่วนของคุณรู้ความเข้าใจ ด้านจังหวัดบก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 90.66 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 97.33 ด้านอัตราจังหวัดก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 69.33 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 94.22 ด้านความยาวจังหวัดก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 61.06 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 79.46

คะแนนรวมทุกด้านก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 67.11 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 86.37

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบหลังจากการใช้ชุดแบบฝึกมีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกในทุก ๆ ด้าน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติพบว่าคะแนนรวมเฉลี่ยนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่เมื่อแยกเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแต่ละด้านนั้น พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 1 ด้านที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะ อาจเนื่องมาจากคะแนนเฉลี่ยด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะก่อนการใช้ชุดแบบฝึกค่อนข้างสูง ($M = 2.72$ หรือเทียบเป็นร้อยละ 90.33) ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีความเข้าใจทางด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะที่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว เมื่อทำการทดสอบหลังจากการใช้ชุดแบบฝึกพบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเล็กน้อย ($M = 2.92$ หรือเทียบเป็นร้อยละ 97.33) แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีความรู้เดิมทางด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะที่ดีอยู่แล้วก่อนใช้ชุดแบบฝึก แต่หลังจากการใช้ชุดแบบฝึกที่ใช้การสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ มาจัดกิจกรรมให้นักเรียน นักเรียนก็มีความรู้ความเข้าใจทางด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะมากขึ้น ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนจะแตกต่างกันไม่มากนักก็ตาม

ส่วนของทักษะ ด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 90.33 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 93.67 ด้านอัตราจังหวะก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 82.66 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 88.66 ด้านความยาวจังหวะก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 77.75 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 92.00 คะแนนรวมทุกด้านก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 83.00 หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 91.50

คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ทั้งส่วนของความรู้ความเข้าใจและส่วนของทักษะ มีคะแนนที่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดแบบฝึกอย่างเห็นได้ชัด จึงสามารถสรุปได้ว่าชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาสามารถพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาได้ทั้งในส่วนของความรู้ความเข้าใจและในส่วนของทักษะ

2.2 บันทึกระหว่างการใช่แบบฝึก

ผู้วิจัยได้บันทึกพฤติกรรมและข้อสังเกตต่าง ๆ ของนักเรียนระหว่างที่นำแบบฝึกทั้ง 5 ชุดไปทดลองจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน ซึ่งในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งผู้วิจัยได้บันทึกลงในแบบบันทึกระหว่างการใช่แบบฝึก ซึ่งมีลักษณะดังตัวอย่าง

บันทึกหลังการใช้แบบฝึก แบบฝึกที่ 1 "Bird of a Feather"	
การใช้คำพูด	นักเรียนสามารถทองบทกลอนตามครูผู้สอนได้อย่างถูกต้อง
การร้อง	-
การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	- นักเรียนสามารถจับจังหวะตามจังหวะของบทกลอนได้ - นักเรียนสามารถใช้ร่างกายสร้างจังหวะในประโยคสั้น ๆ ที่ประกอบไปด้วยโน้ตตัวดำและเข้บตีหนึ่งขึ้นสองตัว
การเคลื่อนไหว	-
การเล่นเครื่องดนตรี	- นักเรียนสามารถเล่นเครื่องดนตรีตามทำนองที่สร้างสรรค์ขึ้นมาได้อย่างถูกต้อง โดยเริ่มจากช้า ๆ และค่อย ๆ เร็วขึ้นตามลำดับ - เนื่องด้วยลักษณะของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ทำให้นักเรียนไม่สามารถเล่นทำนองวนซ้ำในลักษณะออสตินาโตติดต่อกันได้นานนัก เนื่องจากนักเรียนเกิดอาการล้า และเหนื่อยจากการเป่าเครื่องดนตรีติดต่อกันเป็นเวลานาน ครูผู้สอนจึงให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มเครื่องดนตรีสลับกันสลับกับเป่า
ความคิดสร้างสรรค์	- นักเรียนแบ่งกลุ่มกันสร้างสรรค์ประโยคจังหวะจากชื่อคนต่าง ๆ ซึ่งทุกกลุ่มสามารถสร้างสรรค์และแสดงออกผ่านการทองชื่อนกและการใช้ร่างกายสร้างจังหวะในลักษณะทวนซ้ำแบบออสตินาโตได้อย่างถูกต้อง - เมื่อให้นักเรียนเขียนประโยคจังหวะที่นักเรียนสร้างสรรค์ลงบนบัตรคำ นักเรียนบางกลุ่มยังสับสนและเขียนผิดบ้างเล็กน้อย ซึ่งเมื่อครูผู้สอนเข้าไปช่วยเหลือและแนะนำนักเรียนก็สามารถทำได้อย่างถูกต้อง - นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ทำนองง่าย ๆ จากประโยคจังหวะของแต่ละกลุ่ม โดยใช้โน้ตเพลงเพียงแค่ 2 โน้ต
การใช้ออสตินาโตและโคเรน	นักเรียนสามารถทองชื่อนกและการใช้ร่างกายสร้างจังหวะในลักษณะทวนซ้ำแบบออสตินาโตได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 9 ตัวอย่างบันทึกระหว่างการใช่แบบฝึก

จากบันทึกระหว่างการใช่แบบฝึกทั้ง 5 แบบฝึกนั้น สามารถสรุปผลของการใช่แบบฝึกตามเนื้อของความเข้าใจด้านจังหวะด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) **ด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะ** นักเรียนได้เรียนรู้จังหวะตบจากการฟังเพลงหรือร้องเพลงไปพร้อมกับการเคลื่อนไหวร่างกาย การตบมือหรือใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะประกอบ จนไปถึงการเล่นเครื่องดนตรี ซึ่งนักเรียนจะต้องบรรเลงให้ได้ตรงกับจังหวะตบ พบว่าในบางครั้ง การใช้ร่างกายสร้างจังหวะและการเล่นเครื่องดนตรีที่ทวนซ้ำในลักษณะออสตินาโต นักเรียนมักจะเร่งจังหวะขึ้นเรื่อย ๆ ตามธรรมชาติ ซึ่งครูผู้สอนต้องคอยกำชับและอธิบายให้เข้าใจ ซึ่งนักเรียนสามารถทำได้ดีขึ้นในแบบฝึกชุดหลัง ๆ

2) **ด้านอัตราจังหวะ** นักเรียนสามารถฟังเพลงหรือร้องเพลงและตบจังหวะหนักของเพลงได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนสามารถสังเกตความแตกต่างของเพลงที่มีอัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ และ $\frac{3}{4}$ ได้ แต่ระหว่างอัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ กับ $\frac{2}{4}$ นักเรียนยังไม่สามารถแยกได้ชัดเจนนัก นักเรียนได้เรียนรู้เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะและสามารถสร้างสรรค์ประโยคจังหวะได้ถูกต้องในอัตราจังหวะที่กำหนดให้

3) **ด้านความยาวจังหวะ** นักเรียนได้เรียนรู้ความยาวจังหวะของค่าน้ตและตัวหยุดต่าง ๆ จากรูปแบบจังหวะที่หลากหลาย การใช้ออสตินาโตซ้ำทวนทำให้นักเรียนได้เกิดความเคยชินกับรูปแบบจังหวะต่าง ๆ เหล่านั้น สังเกตว่าในหลาย ๆ ครั้ง การตบจังหวะหรือการเล่นเครื่องดนตรีในช่วงแรก นักเรียนจะยังไม่ถูกต้องทั้งหมด แต่เมื่อทวนซ้ำไปเรื่อย ๆ นักเรียนจะสามารถทำได้อย่างถูกต้องมากขึ้น และเมื่อให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ประโยคจังหวะของตนเอง พบว่านักเรียนได้ทำความเข้าใจกับค่าน้ตต่าง ๆ มากขึ้น และได้ทดลองสร้างประโยคจังหวะของตนเองที่มีความหลากหลายมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การทำวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีการดำเนินการวิจัยประกอบไปด้วยการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวงโยธวาทิต และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา มี 2 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่

- 1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวงโยธวาทิต
- 1.2 ศึกษาารูปแบบและแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของออร์ฟ

ศึกษาข้อมูลและหลักการของความเข้าใจทางด้านจังหวะ

1.3 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างเจาะจง โดยเลือกนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 25 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน หญิง 14 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา 4-6

2. สร้างเครื่องมือในการวิจัยเพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1 ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

2.2 แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา

2.3 แบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา

3. นำชุดแบบฝึกที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่นักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

4. ประเมินผลการทดลองใช้ชุดแบบฝึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

5.1 รายละเอียดของชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

5.2 ผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

หลังจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวงโยธวาทิต ศึกษารูปแบบและแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของออร์ฟ ศึกษาข้อมูลและหลักการของความเข้าใจทางด้านจังหวะ ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาที่ประกอบไปด้วยแบบฝึกย่อยทั้งหมด 5 แบบฝึก นำเสนอในรูปแบบของสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (iBook) บนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ต (iPad) ในแบบฝึกแต่ละแบบฝึกจะประกอบไปด้วยคำอธิบายกิจกรรม เกียรติความรู้ และโน้ตเพลงที่นักเรียนสามารถกดเพื่อฟังเสียงตัวอย่างได้ ซึ่งทุกแบบฝึกจะเน้นใช้การสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ ได้แก่ 1) กลวิธีในการสอนดนตรีตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ (การใช้คำพูด, การร้อง, การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ, การเคลื่อนไหว, การเล่นเครื่องดนตรี) 2) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ และ 3) การเรียบเรียงเสียงประสานแบบออสตินาโตและโดรน เพื่อพัฒนาให้เกิดความเข้าใจทางด้านจังหวะ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะ 2) ด้านอัตราจังหวะ และ 3) ด้านความยาวจังหวะ ในแต่ละแบบฝึกจะใช้บทกลอนหรือเพลงเป็นตัวดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะมีคำอธิบายการจัดกิจกรรมอย่างคร่าว ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปใช้จัดกิจกรรมให้กับนักเรียน ไม่ใช่ลักษณะของแผนการสอน ครูผู้สอนจึงสามารถจัดกิจกรรมตามแนวทางที่วางไว้ให้หรือจะเลือกจัดเฉพาะบางกิจกรรม หรือสลับขั้นตอนการจัดกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

ตอนที่ 2 ผลของการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

จากการประเมินด้วยการใช้แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา (ความรู้ความเข้าใจ) และแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา (ทักษะ) พบว่า คะแนนรวมของแบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา (ความรู้ความเข้าใจ) หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 23.32, SD = 2.49$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 18.12, SD = 3.49$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนรวมของแบบทดสอบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง

เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และคะแนนรวมของแบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา (ทักษะ) ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 36.60, SD = 2.16$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 33.20, SD = 4.18$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนรวมของแบบประเมินก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาสามารถพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาได้

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านความรู้ความเข้าใจ

จากการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมในชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา พบว่าในด้านพุทธิพิสัย มีการจัดกิจกรรมที่อยู่ในขั้นสูงสุดตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Anderson & Krathwohl, 2001) นั่นคือขั้นสร้างสรรค์ แต่ในการวัดและประเมินผล วัดประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียน และการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งจัดอยู่ในขั้นที่ 3 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม และผลปรากฏว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มมากขึ้นและสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นไปใช้ได้ นั่นแสดงให้เห็นว่า การสอนโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ถึงแม้จะไม่ได้วัดและประเมินผลในขั้นของการคิดสร้างสรรค์ เพียงแค่ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์ จะเกิดการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการการเรียนรู้และซึมซับเนื้อหา เกิดเป็นความรู้ความเข้าใจที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้

ด้านทักษะทางจังหวะ

นอกจากการทดสอบทางด้านความรู้ความเข้าใจแล้ว ผู้วิจัยได้ทดสอบทักษะที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาด้วยการใช้แบบประเมินทักษะด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการประเมินหลังจากการใช้ชุดแบบฝึกมีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ยของการประเมินก่อนการใช้ชุดแบบฝึกในทุก ๆ ด้าน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยในทุก ๆ ด้านรวมถึงคะแนนรวมเฉลี่ยนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

จากการวิจัยทำให้พบว่า เมื่อนักเรียนได้ใช้ชุดแบบฝึกนี้ พบว่านักเรียนมีคะแนนทางด้านความรู้ความเข้าใจสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และคะแนนทางด้านทักษะเองก็สูงขึ้นด้วย ถึงแม้ว่าผลต่างของคะแนนเฉลี่ยทางด้านทักษะระหว่างก่อนการใช้แบบฝึกและหลังการใช้แบบฝึกนั้นแตกต่าง

กันไม่มากเท่ากับผลต่างของคะแนนเฉลี่ยทางด้านความรู้ความเข้าใจก็ตาม เนื่องจากความรู้ความเข้าใจสามารถเรียนรู้และเห็นผลได้ทันที แต่ทางด้านทักษะ นักเรียนจะต้องใช้เวลาฝึกฝนเพื่อให้ นักเรียนมีทักษะที่ดีขึ้นเมื่อนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ดีขึ้น ทักษะของนักเรียนก็จะดีขึ้นตาม ถ้าเทียบคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองด้านตามอัตราส่วนร้อยละแล้วคะแนนด้านทักษะของนักเรียนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกนั้นค่อนข้างสูงอยู่แล้วในทุก ๆ ด้าน แต่คะแนนด้านความรู้ความเข้าใจนั้นอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนมีทักษะที่ดีมาก่อน อาจเกิดจากความจำ หรือความเคยชิน จึงทำให้นักเรียนมีคะแนนทักษะค่อนข้างสูง แต่นักเรียนอาจจะยังไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจมากเท่าไรนัก ถึงอย่างไรก็ตาม งานวิจัยชิ้นนี้ก็แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจที่ดี ก็มีแนวโน้มที่จะมีทักษะที่ดีขึ้นตาม ถ้าได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ด้านทักษะการบรรเลงวงโยธวาทิต

นอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจและทักษะทางด้านจังหวะของนักเรียนแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาชั้นนั้นยังสามารถใช้เป็นแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการบรรเลงวงโยธวาทิตได้ เนื่องจากการสอนดนตรีตามแนวคิดออร์ฟนั้น มีการใช้ทำนองวนซ้ำในลักษณะออสตินาโตอยู่เสมอ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะจากการเล่นเครื่องดนตรีวนซ้ำไปเรื่อย ๆ จึงเกิดความเชี่ยวชาญ ซึ่งการใช้ออสตินาโตในแบบออร์ฟนั้น จะใช้ร่วมกับกิจกรรมต่างๆ เช่นการคิดสร้างสรรค์ การบรรเลงเป็นกลุ่ม เป็นต้น จึงเป็นการฝึกฝน การวนซ้ำที่ไม่น่าเบื่อ เนื่องจากการวนซ้ำนั้นมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้นักเรียนได้ทำ

นอกจากนี้ ในการใช้ชุดแบบฝึกนี้ นักเรียนจะได้บรรเลงทั้งทำนองเพลง และทำนองประสานในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งถ้าสังเกตจากบันทึกกระหว่างการใช้แบบฝึก ในส่วนของการเล่นเครื่องดนตรี จะพบว่าในช่วงแรกนักเรียนจะยังมีทักษะในการบรรเลงรวมวงได้ไม่ดีนัก ครูจึงต้องเป็นผู้แนะนำ และชี้แนะให้นักเรียนสังเกตเสียงของตนเอง เสียงของเพื่อน และปรับวงให้นักเรียนบรรเลงร่วมกันได้เพราะมากขึ้น เมื่อผ่านไปแบบฝึกช่วงท้าย ๆ ก็ยังคงพบว่านักเรียนยังมีการรวมวงที่ยังไม่ดีนักในการบรรเลงครั้งแรก ๆ แต่เมื่อครูได้ชี้แนะและแนะแนวทาง นักเรียนก็สามารถสังเกตเสียงของวง และบรรเลงรวมวงได้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการใช้ผลวิจัย

ชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาควรนำไปใช้โดยครูผู้สอนเพื่อนำไปจัดกิจกรรมให้นักเรียนก่อน

เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักกับเนื้อหาต่าง ๆ ของแบบฝึกก่อน จากนั้นนักเรียนสามารถนำชุดแบบฝึกไป ทบทวนด้วยตนเอง หรือนำไปร่วมกิจกรรมกับเพื่อนได้ตามความสนใจ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนา ความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาเป็นเพียงแนวทางให้ครูผู้สอน นำไปจัดกิจกรรม ซึ่งครูสามารถดัดแปลงวิธีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้ตามความเหมาะสมกับ นักเรียนและปัจจัยอื่น ๆ โดยเฉพาะในส่วนของการใช้ความคิดสร้างสรรค์ สามารถเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้เพิ่มเติมโดยยังคงใช้เนื้อหาต่าง ๆ ในชุดแบบฝึกให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มที่ใช้แบบฝึกตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ กับกลุ่มที่ใช้แบบฝึกวงโยธวาทิตทั่ว ๆ ไป

ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทักษะ หลังจากการทดลองใช้ชุดแบบฝึก

ควรทำการวิจัยสำหรับการสอนดนตรีในกลุ่มนักเรียนที่กว้างขึ้น เช่นชั้นเรียนดนตรี ทั่วไป ฯลฯ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2534). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2535). *หลักการของโคตยาสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2557). *สังคีตนิยม : ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2556). *ทฤษฎีดนตรี (พิมพ์ครั้งที่ 12)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกษกรส.
- ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ. (2556). *การฝึกซ้อมวงซิมโฟนิค แบนด์ ระดับมัธยมศึกษา เพื่อการประกวด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี) สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ถวัลย์ชัย สอนมณฑา. (2547). *วงโยธวาทิต*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2542). *การสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2543). *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2544). *โคตยาสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. เข้าถึงได้จาก ราชบัณฑิตยสถาน: <http://www.royin.go.th/dictionary>
- วิทยา ไล่ทอง. (2545). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา 2712300 ออร์ฟ 1 (ORFF 1)*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุขฎี บริพัตร ณ อยุธยา. (2522). *วิธีสอนดนตรีนาฏศิลป์เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- นิลวรรณ อึ้งอัมพร. (2551). *การสอนในรูปแบบดัลโครสยูริทมิคส์*. [เอกสารเย็บเล่มไม่ตีพิมพ์]

ภาษาอังกฤษ

- ABRSM. (1994). *Theory of Music Examinations Grade 2*. London: ABRSM Publishing.
- ABRSM. (2004). *Theory of Music Examinations Grade 5*. London: ABRSM Publishing.

- ABRSM. (2016). *Music Theory Exams*. Retrieved 03 31, 2016, from ABRSM: <http://th.abrsm.org/en/our-exams/music-theory-exams/>
- Anderson L. W., & Krathwohl D. R., (2001). *Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Longman.
- Bebeau, M. J. (1982). Effect of Traditional and Simplified Methods of Rhythm-Reading Instruction. *Journal of Research in Music Education, Vol 30, No. 2 (Summer 1982)*, 107-119.
- Bullock, J., & Maiello, A. (1996). *Belwin 21st Century Band Method*. Van Nuys, CA: Belwin-Mills Publishing Company.
- Champion, S. M. (2006). *The Musical Activities Found in Selected Orff-Schulwerk Elementary Music Classrooms*. Doctoral Dissertation, University of Mississippi, Oxford, MS.
- Choksy, L., Abramson, R. M., Gillespie, A. E., Woods, D., & York, F. (2001). *Teaching Music in the Twenty - First Century*. Upper Saddle River, New Jersey, USA: Prentice-Hall A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Feldstein, S., & Clark, L. (2001). *The Yamaha Advantage*. New York: Carl Fischer Music.
- Froseth, J. (1997). *Do It! Play In Band (Clarinet)*. Chicago: GIA Publications.
- Goodkin, D. (2002). *Play, Sing & Dance: An introduction to Orff Schulwerk*. Mainz: Schott.
- Goodkin, D. (2008). *Intery Mintery: Nursery Rhymes for body, voice and Orff ensemble*. San Francisco: Pentatonic Press.
- Grunow, R., Gordon, E., & Azzara, C. (2000). *Jump Right In!* Chicago: GIA Publications.
- Harding, J. (2013). *FROM WIBBLETON TO WOBBLETON: Adventures with the Elements of Music and Movement*. Pentatonic Press.
- Harrington, J. A. (1970). *An Experiment in The Orff Method of Music Instruction*. Master's Thesis, University of Louisville, Louisville, KY.
- Jaques-Dalcroze, E. (1918). *The Eurhythmics of Jaques Dalcroze*.
- Kamien, R. (2010). *Music: An Appreciation* (10th ed.). New York: McGraw - Hill.
- Lautzenheiser, T., Higgins, J., Menghini, C., Lavender, P., Rhodes, T. C., & Bierschenk, D. (1999). *Essential Elements for Band* (Vol. 1). WI: Hal Leonard.
- Leblanc, C. A. (1990). *The Elementary Band Experience As View by Students, Parents, Teachers and Administrators*. Doctoral Dissertation, Arizona State University, Tempe, AZ.

- Lynn, T. A. (1988). *Introductory Musicianship a Workbook*. Orlando, FL: Harcourt Brace Jovanovich Publishers.
- Mason, E. J. (2008). *Kodaly or Orff- Preservice teachers' perceptions of and preference for two different methodologies used in teaching elementary general music*. Doctoral Dissertation, Florida State University, Tallahassee, FL.
- Mason, N. F. (2012). *The Effects of Orff Schulwerk Instruction on Rhythmic Achievement in Beginning Band*. University of Kentucky, Morehead, KY.
- Miller, M. (2005). *The Complete Idiot's guide to Music Theory*. Indianapolis: Alpha Books.
- Munsen, S. C. (1986). *A Description and Analysis of an Orff-Schulwerk Program of Music Education*. Doctoral Dissertation, University of Illinois, Urbana, IL.
- O'Reilly, J., & Williams, M. (1997). *Accent on Achievement*. Van Nuys, CA: Alfred Publishing Company.
- Orff, C., & Keetman, G. (1958). *Music for Children Vol I Pentatonic*. London: Schott & Co.Ltd.
- Pearson, B. (2003). *Standard of Excellence*. San Diego, CA: Neil A. Kjos Music Company.
- Probasco, J., Grable, D., Meeks, D., & Swearingen, J. (1994). *Now Go Home and Practice!* Dayton, OH: Heritage Music Pres.
- Randel, D. M. (2003). *The New Harvard Dictionary of Music*. United States of America: President And Fellow of Harvard College.
- Read, G. (1979). *Music Notation A Manual of Modern Practice*. New York: Taplinger Publishing Company.
- Sadie, S. (Ed.). (1910). *The New Grove Dictionary of Music & Musicians*. London: United States of Macmillan Publishers Limited.
- Scott, J. K. (2010). *Orff Schulwerk Teacher Educators' Beliefs about Singing*. Doctoral Dissertation, University of Rochester, Rochester, NY.
- Sheldon, D., Balmages, B., Loest, T., Sheldon, R., & Collier, D. (2010). *Measures of Success*. Fort Lauderdale, FL: FJH Music Company.
- Sheldon, R., Boonshaft, P., Black, D., & Phillips, B. (2010). *Sound Innovations*. Van Nuys, CA: Alfred Publishing Company.
- Smith, R., Smith, S., Story, M., Markhan, G., Crain, M., Gammon, L., & Campbell, J. (2003). *Band Expressions*. Van Nuys, CA: Warner Brothers Publications.
- Sueta, E. (1999). *Premier Performance*. Rockaway, NJ: Ed Sueta Publications.
- Taylor, D. M. (2012). Orff Ensembles: Benefits, Challenges, and Solutions. *General Music Today*, 25(3), 31-35.

Trinity College. (2016). *Theory of Music*. Retrieved 03 31, 2016, from Trinity College London: <http://www.trinitycollege.com/site/?id=1058>

Watkins, K. (2011). *An Analysis of Select Beginning Band Method Books and the Level to which They Address the National Standards for Music Education*. Doctoral Dissertation, The Ohio State University, Ohio.

Winslow, R. K., Dallin, L., & Wiest, S. B. (2001). *Music Skills for Classroom Teachers* (9th ed.). New York: McGraw-Hill Higer Education.

Yun, Y. B., & Kim, J. E. (2013). The Effects of the Orff Approach on Self-Expression, Self-Efficacy, and Social Skills of Children in Low- Income Families in South Korea. *Child Welfare*, 92(4).

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เพลงที่ใช้ในการบรรเลงสำหรับวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ลำดับ	เพลง	บันไดเสียง	ผู้ประพันธ์	ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน	หมายเหตุ
1	Aura Lee	Bb	George R. Poulton	N/A	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
2	Carnival of Venice	Bb	Julius Benedict	John Higgins	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
3	Frère Jacques - Round	Bb	French Folk Song	N/A	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
4	God Defend New Zealand	F	N/A	Tanongsak Fongphrae	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
5	Hard Rock Blues	Bb	John Higgins	John Higgins	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
6	Hatikvah	Eb	Israeli National Anthem	N/A	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
7	High School Cadet	Bb	John Philip Sousa	Paul Lavender	
8	Jingle Bells	F	N/A	N/A	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
9	Kimi Ga Yo	C	Hayashi Hiromori	Tanongsak Fongphrae	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
10	Longest Day	C	N/A	Prachvith Intarasuwan	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
11	Love in Spring	Bb	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช	Tanongsak Fongphrae	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
12	Marine March	Bb	N/A	N/A	
13	My Heart Will Go On	Bb	James Horner	Richard Saucedo	Nuchanat Band, Chiangrai, Thailand
14	Ode to Joy	Bb	Ludwig van Beethoven	John Higgins	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
15	Old Macdonald Had a Band	Bb	N/A	N/A	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
16	Sakura, Sakura	Eb	Japanese Folk Song	John Higgins	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
17	School Spirit	Eb	W.T. Purdy	John Higgins	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
18	Somewhere Over the Rainbow	Bb	Harold Arlen	Tanongsak Fongphrae	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
19	Sousa on Parade	Eb	John Philip Sousa	N/A	
20	The Final Countdown	Bb	Joey Tempest	John Higgins	
21	The Thunderer	F	John Philip Sousa	N/A	

ลำดับ	เพลง	บันไดเสียง	ผู้ประพันธ์	ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน	หมายเหตุ
22	Theme From "New World Symphony"	Bb	Antonin Dvorak	N/A	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
23	When The Saint Go Marching In	Bb	N/A	John Higgins	Hal Leonard Essential Elements 2000 Book 1
24	โกลัร่ง	F	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช	N/A	
25	ค่าน้ำนม	Bb	ไพบุลย์ บุตรชั้น	อนุพงษ์ อมาตยกุล	A.A. Music Group
26	พรปีใหม่	C	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช	N/A	
27	มหาฤกษ์	Eb	สมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต	N/A	
28	รวมเพลงไทยสี่ภาค	Bb	เพลงพื้นบ้านไทย	N/A	Chiangrai Symphonic Band
29	รำกลองยาว	Bb	เพลงพื้นบ้านไทย	วิจิตร จิตรังสรรค์	Band Accessary Publishing
30	ลูกเสือธีรราช	F	N/A	N/A	
31	สดุดีมหาราชา	Eb	สมาน กาญจนผลิน	วิจิตร จิตรังสรรค์	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
32	สยามานุสสติ	Bb	นารถ ถาวรบุตร	N/A	
33	สรรเสริญพระบารมี	Ab	Pyotr Schurovsky	N/A	
34	สรรเสริญเสือป่า	F	สมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต	วิจิตร จิตรังสรรค์	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
35	สาธิตสามัคคี	F	N/A	Pomoawit Worawarn N Ayuttaya	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
36	สามสิบยังแจ้ว	Bb	วิเชียร คำเจริญ	Dreammerize Clarinet	

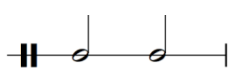

Who has a penny?

กิจกรรมนี้ ผสมผสานการใช้คำพูด การร้องเพลง การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ เพื่อนำไปสู่การเล่นเครื่องดนตรี และยังมีความสนุกสนานท้าทายเล็กน้อยระหว่างทำกิจกรรม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้สอนและผู้เรียนนั่งเป็นวงกลม
2. ผู้สอนนำสิ่งของ 3 อย่าง ได้แก่ กุญแจ เหรียญเพนนี และคลิปหนีบกระดาษ
3. ให้ผู้เรียนเรียกชื่อของ 3 อย่างเป็นภาษาอังกฤษ ตามผู้สอน ดังนี้ Key, Penny, Paperclip
4. ให้ผู้เรียนตบตักตัวเองตามจังหวะของคำต่าง ๆ ดังนี้ โดยเมื่อผู้สอนชูสิ่งของอันไหนขึ้นมา ให้ผู้เรียนตบตักตามจังหวะนั้น

Key Key

Pen-ny Pen-ny

Pa-per clip Pa-per clip

5. ผู้สอนสอนให้ผู้เรียนร้องเพลง Who has a penny

Who has a penny

Who has a pen - ny? Who has a key? Who has a pa - paer clip? Let us see, Let us see!

6. นำเครื่องดนตรีระนาดออร์ฟ 3 เครื่องมาตั้งกลางวงกลม และถอดลูกกระนาบออกให้เหลือแต่โน้ต C และ G
7. ให้ผู้เรียนทุกคนหลับตา ทำมือเป็นกระเช้าไว้ด้านหลัง และร้องเพลง Who has a penny ผู้สอนจะเดินไปรอบ ๆ วง และนำสิ่งของสามอย่างไปใส่ในมือผู้เรียนสามคน โดยผู้เรียนห้ามลืมตาดู
8. เมื่อเพลงจบ ผู้สอนจะถามโดยร้องเป็นทำนองว่า Who has a penny? ให้ผู้เรียนที่คิดว่าตนเองมีเหรียญเพนนีอยู่ในมือตอบกลับว่า I have a penny.
9. ทำเช่นเดียวกันกับ Key และ Paper clip
10. ทุกคนร้องทำนอง Let us see, Let us see! พร้อมกัน และให้ผู้เรียนที่มีสิ่งของในมือชูสิ่งของขึ้นมา
11. ให้ผู้เรียนสามคนไปที่ระนาดออร์ฟ และตีโน้ต C และ G ตามจังหวะของสิ่งของที่ตนเองได้

12. ผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น ๆ ร้องเพลง Who has a penny? ไปพร้อม ๆ กับที่ผู้เรียนเล่นเครื่องดนตรี
13. ผู้เรียนที่เล่นเครื่องดนตรีชิ้นสิ่งของให้กับผู้สอน และกลับมานั่งในวงกลม
14. สามารถเล่นใหม่ได้เรื่อย ๆ ตามความเหมาะสม

ข้อสังเกตในการทำกิจกรรม

- ผู้เรียนได้เรียนรู้จังหวะจากคำพูด ที่นำมาเข้าจังหวะ ถ่ายทอดไปสู่การตบจังหวะ และเล่นเครื่องดนตรี
- การตบตักคือการฝึกท่าทางในการตีระนาด
- การถอดลูกระนาดที่ไม่ได้ไข่ออก ทำให้ผู้เรียนตีได้ง่ายขึ้น ในขณะที่ยังคงระยะห่างของลูกระนาดเท่าเดิม

ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรม

- ในการออกเสียงคำ ผู้สอนต้องออกเสียงให้ชัด และลงจังหวะ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจจังหวะได้
- เครื่องดนตรีที่เล่นจังหวะของคำว่า Key ควรเป็นเครื่องโลหะที่สามารถลากเสียงยาวได้
- เครื่องดนตรีที่เล่นจังหวะของคำว่า Penny ควรเป็นเครื่องดนตรีไม้ เพราะจะให้เสียงสั้นและชัดเจน เหมาะกับรูปแบบจังหวะ

การวิเคราะห์กิจกรรมในเชิงการสอนดนตรีตามแนวคิดออร์พ

การใช้ภาษา	การร้อง	การใช้ร่างกาย สร้างจังหวะ	การเคลื่อนไหว	การสร้างสรรค	การเล่นเครื่อง ดนตรี
✓	✓	✓			✓

Egg & Chicken

กิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการสอนจังหวะให้กับผู้เรียนได้ทุกระดับ เป็นการนำคำพูดง่าย ๆ มาเชื่อมโยงไปสู่รูปแบบประโยคจังหวะ เพื่อนำไปสู่การเล่นเครื่องดนตรีและการอ่านโน้ตดนตรีต่อไป

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้สอนและผู้เรียนอาจนั่งล้อมกันเป็นวงกลม หรือลักษณะอื่นก็ได้ ให้ผู้เรียนทุกคนหันหน้าเข้าหาผู้สอน และผู้เรียนทุกคนจะต้องมองเห็นผู้สอนได้อย่างชัดเจน
2. ผู้สอนชูแผ่นภาพ ที่มีรูปไข่ พร้อมกับพูดคำว่า Egg ให้ผู้เรียนพูดตาม ลองทำสองถึงสามครั้ง
3. ผู้สอนชูแผ่นภาพ ที่มีรูปไก่ พร้อมกับพูดคำว่า Chicken ให้ผู้เรียนพูดตาม ทำสองถึงสามครั้งเช่นกัน
4. ผู้สอนชูแผ่นภาพทั้ง Egg และ Chicken สลับกันให้ผู้เรียนอ่าน ซึ่งจะสังเกตได้ว่า แผ่น Egg นั้นออกเสียงเป็นโน้ตตัวดำ ส่วนแผ่น Chicken ออกเสียงเป็นโน้ตเข้ตหนึ่งชั้นสองตัว
5. ผู้สอนเรียงแผ่นภาพ 4 แผ่นต่อกัน เป็นรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฝึกอ่าน
6. ให้ผู้เรียนส่งตัวแทนมาเรียงแผ่นภาพ และชี้ให้เพื่อนอ่าน
7. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ให้แต่ละกลุ่มนำแผ่นภาพไปเรียงเป็นรูปแบบจังหวะของกลุ่มตนเอง ซึ่งในครั้งนี้นี้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากคำว่า Egg และ Chicken เป็นคำ หรือเป็นเสียงอื่น ๆ
8. แต่ละกลุ่มแสดงรูปแบบของกลุ่มตนเองให้เพื่อน ๆ และผู้สอนชม
9. ผู้สอนจะคอยกำกับให้แต่ละกลุ่มอ่านรูปแบบจังหวะของตนเอง อาจจะทำให้เริ่มทีละกลุ่ม แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ หรืออาจจะสั่งหยุดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ให้อีกกลุ่มอ่านต่อไป เป็นต้น
10. ให้ผู้เรียนลองมาเป็นผู้กำกับ

ข้อสังเกตในการทำกิจกรรม

- ใช้คำที่คุ้นเคยง่าย ๆ มาจัดระบบเพื่อนำไปสู่การสอนจังหวะดนตรี
- เกิดการสร้างสรรค์ทั้งจังหวะ และเสียง
- เมื่อหลาย ๆ กลุ่มอ่านจังหวะที่แตกต่างกันไปในขณะที่เดียวกัน ทำให้เกิดทั้งความพร้อมเพรียง และความไม่พร้อมที่เป็นระบบ บางกลุ่มหยุด บางกลุ่มยังคงอ่าน เสียงที่แตกต่างกัน เกิดน้ำหนัก ดัง – เบา เมื่ออยู่รวมกัน จึงเกิดเป็นการบรรเลงหมู่ (Ensemble) ขึ้นมา

ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรม

- ในการเรียงแผ่นภาพ สามารถเรียงได้ตามอิสระ จะให้มีแผ่นที่ซ้ำกันก็แผ่นก็ได้ แล้วแต่รูปแบบ จังหวะที่ผู้สอนหรือผู้เรียนจะสร้างสรรค์ แต่จะต้องอยู่ในจำนวนสีแผ่น หรือแปดแผ่น เพื่อให้ลงกับห้องดนตรี
- สามารถใช้แผ่นเปล่า แทนตัวหยุดได้
- นอกจากคิดรูปแบบจังหวะ และเสียงแล้ว สามารถให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ทำทางประกอบ หรือให้ใช้ร่างกายสร้างจังหวะแทนการออกเสียงก็ได้

การวิเคราะห์กิจกรรมในเชิงการสอนดนตรีตามแนวคิดออร์ฟ

การใช้ภาษา	การร้อง	การใช้ร่างกาย สร้างจังหวะ	การเคลื่อนไหว	การสร้างสรรค์	การเล่นเครื่อง ดนตรี
✓		✓	✓	✓	

กิจกรรมนี้ได้นำคำที่คุ้นเคยของผู้เรียนมาจัดระบบ และเชื่อมโยงไปสู่การสอนจังหวะดนตรี ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้จังหวะของโน้ตตัวดำ และโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้น ผ่านการออกเสียง ไปจนถึงการเคลื่อนไหวและการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ ซึ่งผู้เรียนจะได้มีโอกาสคิดสร้างสรรค์ทั้งรูปแบบจังหวะ การออกเสียง ทำทางประกอบด้วยตนเอง และได้ฝึกอ่านจังหวะไปกับงานที่ตนเองสร้าง ซึ่งในระหว่างที่ผู้เรียนกำลังสร้างสรรค์ และทดลองจังหวะของตนเองนั้น ผู้เรียนก็จะได้เรียนรู้และซึมซับเนื้อหาดนตรีไปพร้อม ๆ กัน

ภาคผนวก ค
ชุดแบบฝึกตามแนวคิดออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะในนักเรียน
วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชุดแบบฝึกตามแนวคิด คาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

Bird of a Feather

I

คำแนะนำในการใช้แบบฝึก

แบบฝึกชุดนี้รวบรวมทกลอน ทำนองเพลง และเรียบเรียงโน้ตเพลงต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะให้กับนักเรียนวัยโยธาที่ระดับประถมศึกษา

ในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมตามแนวทางการจัดกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้ หรือจะดัดแปลง เพิ่มเติม กิจกรรมจากเนื้อหาในชุดแบบฝึกได้ตามบริบทของผู้เรียน

นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมและเนื้อหาในแบบฝึกชุดนี้ไปใช้เพื่อทบทวนเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือกับกลุ่มเพื่อนได้ แต่ผู้จัดทำแนะนำให้นำไปใช้หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาในชุดแบบฝึกจากครูผู้สอนแล้ว เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ชุดแบบฝึกนี้

ผู้จัดทำ

“Bird of a Feather”

Bird of a Feather เป็นบทกลอนภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ปีก หรือนกต่าง ๆ นักเรียนจะได้เรียนรู้จังหวะผ่านการท่องบทกลอนและการทำ Body Percussion รวมถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างประโยคจังหวะของตนเอง

“Birds of a feather
Flock together
Birds of a feather
Flock together
Summertime and wintertime
In every kind of weather
Bird of the feather
Flock together”

Harding, J. (2013). FROM WBBLETON TO WOBLETON: Adventures with the Elements of Music and Movement. Pentatonic Press.

Birds of a feather Flock to - ge - ther Birds of a feather Flock to - ge - ther

5
sum - mer time and win - ter time in ev - ry kind of wea - ther

7
Birds of a feather Flock to - ge - ther

- ให้นักเรียนท่องกลอน “Bird of a feather” โดยเริ่มท่องทีละวรรคตามครูผู้สอนก่อน
- ร่วมกันท่องกลอน “Bird of a feather” พร้อมกัน
- ตบมือตามจังหวะขณะท่องกลอน

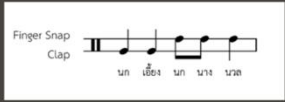
ข้อเสนอแนะ

- สันนิษฐานว่าบทกลอนจะมี รูปแบบประโยค 2 ปลาย คือ “Birds of a feather flock together” เป็นรูปแบบ A และ “Summertime and winter time in every kind of weather” เป็นรูปแบบ B
- สามารถท่องกลอนในรูปแบบที่ซับซ้อนและสลับท่อนกับรูปแบบต่าง ๆ เช่น AB, ABA, ABB ฯลฯ
- สามารถท่องบทกลอนในลักษณะ Canon คือการท่องที่เริ่มทีละไม่พร้อมกัน โดยให้ท่อนหนึ่งเริ่มดังจากกลุ่มแรก 2 จังหวะ

- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มสร้างประโยคจังหวะจากข้อ 2 ขีด และเขียนลงบนบัตรคำ ดังตัวอย่าง

- ให้นักเรียนคิด Body Percussion ประกอบประโยคจังหวะที่คิดขึ้น และลองทำ Body Percussion ที่คิดได้ วนซ้ำในลักษณะ ออสตินาโต (Ostinato)

- แต่ละกลุ่มนำเสนอ Body Percussion ของตนเอง และให้เพื่อนกลุ่มอื่นลองทำตาม

มารู้จักชื่อนกต่าง ๆ กันเถอะ

- ให้นักเรียนช่วยกันคิดชื่อนก ให้เข้ากับจังหวะต่าง ๆ เหล่านี้

ถ้าไม่เข้าใจ ลองดูตัวอย่างที่หน้าถัดไปนะครับ

ตัวอย่าง

- นักเรียนจะใช้ชื่อนภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษก็ได้นะครับ

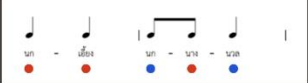

ถ้ายังคิดชื่อนกไม่ออก พี่ฮูกเตรียมตัวอย่างชื่อของเพื่อน ๆ นกมาให้เยอะแยะเลย กตที่พี่ฮูกสิครับ

ได้ประโยคจังหวะแล้วลองมาใส่ทำนองซะหน่อย

- ให้นักเรียนนำบัตรคำที่มีประโยคจังหวะของกลุ่มตนเองกลับมา
- ให้นักเรียนใส่ทำนองให้กับประโยคจังหวะนั้น กำหนดให้ใช้น้ดได้ 2 เสียงเป็นเสียงสูงและเสียงต่ำ
- ให้นักเรียนแต้มจุดสีลงไปได้ตัวโน้ตในบัตรคำ กำหนดให้ใช้จุดสีแดงแทนเสียงสูงและจุดสีน้ำเงิน แทนเสียงต่ำ ดังตัวอย่าง

แล้วจะเล่นโน้ตอะไรดีล่ะ? พี่ฮูกเตรียมตารางเทียบโน้ตไว้ให้แล้วครับ ตั้งแต่เครื่องจะเล่นคนละโน้ตกัน แต่เสียงที่ออกมาเหมือนกันนะ กตที่พี่ฮูกเลย!!

ลองมาสร้างผลงานของทุกคนร่วมกันดู

- นำบัตรคำที่มีประโยคจังหวะของทุกกลุ่มมาเรียงต่อกัน
- ให้แต่ละกลุ่มทำ Body Percussion ของตัวเองต่อเนื่องกันไปตามลำดับอย่างต่อเนื่อง โดยไม่หยุด

ถ้ายังไม่ได้อะไรเลย ค่อย ๆ ใจเย็น ๆ
ลองทำซ้ำ ๆ ดูก่อนนะครับ

ได้เวลาบรรเลง!!

- เมื่อแต่ละกลุ่มกำหนดโน้ตให้กับประโยคจังหวะแล้ว ให้ลองซักซ้อมบรรเลงตามโน้ตที่ได้กำหนดไว้
- กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งบรรเลงโน้ตที่ได้วางเข้าไปเรื่อย ๆ ในขณะที่กลุ่มที่เหลือท่องกลอน Bird of a feather พร้อมกัน
- นำบัตรคำของแต่ละกลุ่มมารวมกันอีกครั้งหนึ่ง จะได้เป็นประโยคเพลงที่มีทั้งจังหวะ และทำนอง
- เมื่อได้ทั้งจังหวะและทำนองแล้ว เรามาบรรเลงไปพร้อม ๆ กันเลย

บรรเลงช่วงแรก ๆ อาจจะรู้สึกติดขัดเล็กน้อย ไม่ต้องตกใจ ลองเริ่มจาก ซ้ำ ๆ หรือประโยคสั้น ๆ ดูก่อน แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เมื่อรู้สึกคล่องแล้วก็ค่อย ๆ เล่นเร็วขึ้น หนึ่งมีลู่ ว่าเล่นได้แล้ว เพลงง่าย ๆ ที่ทุกคนช่วยกันแต่ง สุดท้ายไปเลย !!

ตัวอย่างชื่อเพื่อน ๆ ของที่ฮูก

นกระหทางง ไก่นวล นกลุ่มญี่ปุ่น นกลุ่มอกดำ นกลุ่มสี นกระหทางคอสีสแต
นกระหทางอกสีน้ำตาล นกระหทางมลายู นกระหทางจันทบูรณ์
นกระหทางแข็งเขียว นกระหทางปีกสี นกระหทางสองเตือย ไก่จุกนกระหทางป่าไม้
ไก่ป่า ไก่ฟ้าหลังเทา ไก่ฟ้าหลังขาว ไก่ฟ้าหน้าเขียว ไก่ฟ้าพญาลอ ไก่ฟ้าหางลายขวาง นก
แว่นกเขา นกแว่นสีเทา นกแว่นสีน้ำตาล นกหัว นกยูง เบ็ดแดง ท่านคอขาว
ท่านเทาปากสีชมพู ท่านหัวลาย เบ็ดพม่า เบ็ดเขลาคี เบ็ดกำ เบ็ดหงส์ เบ็ดคืบแค
เบ็ดแมนดาริน เบ็ดเทกกันดำ เบ็ดเปียหน้าเขียว เบ็ดปากสั้น เบ็ดหัวเขียว เบ็ดเทา เบ็ด
ปากพลั่ว เบ็ดหางแหลม เบ็ดลาย เบ็ดเปียหน้าเหลือง เบ็ดปีกเขียว เบ็ดปากแดง
เบ็ดไปขัดหลังขาว เบ็ดคำหัวสีน้ำตาล เบ็ดคำหัวดำ เบ็ดเปีย เบ็ดคำหลังขาว
เบ็ดหางยาว เบ็ดปากยาวข้างลาย นกลุ่มอีดเล็ก นกลุ่มอีดใหญ่ นกลุ่มอกลาย
นกพรานฝั่ง นกคอฟัน นกคัคคูขาวดำ เที้ยวหน้าเทา เที้ยวทะเลทราย นกอินทรีดำ
เที้ยวภูเขา นกบูบับหน้าดำ เที้ยวออบบิรูเป นกปากห่าง นกโจรสลัดเล็ก
นกแค้นแล้วท้องดำ นกทางเขนบ้าน นกคอบัพทิม นกสีก้อยจิ้ง นกแก้ว นกระเรียน

ตารางการแปลงเสียงเครื่องดนตรี

กลุ่มเครื่องดนตรี	●	●
	F	D
	G	E
	D	B
	C	A

Flute, Trombone, Euphonium, Tuba

Alto Saxophone

Clarinet, Trumpet, Tenor Saxophone

Horn

กลีบหมัดชาตโน้ตมกรมกรรณ

ประเภท เพลง บท เพลง ผู้ประพันธ์ บท เพลง ผู้ประพันธ์	พิธีสงฆ์ สวดพระเวทย์ในหลวงพระบาง						พระเวทย์ขับขาน	
	พิธีสงฆ์ สวดพระเวทย์ในหลวงพระบาง						ประเภท เพลง	ผู้ประพันธ์
	บท เพลง ผู้ประพันธ์	บท เพลง ผู้ประพันธ์	บท เพลง ผู้ประพันธ์	บท เพลง ผู้ประพันธ์	บท เพลง ผู้ประพันธ์	บท เพลง ผู้ประพันธ์		
สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์	สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์	สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์	สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์	สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์	สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์	สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์	สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์	สวด พระเวทย์ ในหลวง พระบาง บท เพลง ผู้ประพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชุดแบบฝึกตามแนวคิด คาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

Frère Jacques

II

คำแนะนำในการใช้แบบฝึก

แบบฝึกชุดนี้รวบรวมบทกลอน ทำนองเพลง และเรียบเรียงโน้ตเพลงต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมตามแนวทางการจัดกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้ หรือดัดแปลง เพิ่มเติม กิจกรรมจากเนื้อหาในชุดแบบฝึกได้ตามบริบทของโรงเรียน

นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมและเนื้อหาในแบบฝึกชุดนี้ไปใช้ต่อกทวนเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือกับกลุ่มเพื่อนได้ แต่ผู้จัดทำแนะนำให้นำไปใช้หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาในชุดแบบฝึกจากครูผู้สอนแล้ว เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ชุดแบบฝึกนี้

ผู้จัดทำ

*Frere Jacques, Frere Jacques,
Dormez-vous? Dormez-vous?
Sonnez les matines! Sonnez les matines!
Ding, dang, dong. Ding, dang, dong.*

ทำนองเพลงคุ้นหูจากเพลงพื้นบ้านของฝรั่งเศส
ที่ถูกนำมาร้องในหลายภาษา
นักเรียนจะได้รู้จักกับคำร้องต้นฉบับในภาษาฝรั่งเศส
ได้ร้องและบรรเลงประสานเสียงในรูปแบบ Round
รวมถึงการประสานเสียงโดยใช้รูปแบบจังหวะต่าง ๆ ที่หลากหลาย

Frere Jacques

French Traditional Music

Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Der - mez - vous?
Sonnez Les Mar ti - nes Sonnez Les Mar ti - nes Ding Dang Dong Ding Dang Dong

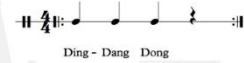
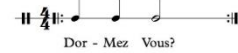
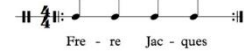

Sing a Song!

- ให้นักเรียนฝึกร้องเพลง Frere Jacques โดยพยายามร้องให้ตรงเสียงและตรงจังหวะ
- เพลงนี้สามารถร้องประสานเสียงกันในลักษณะ Round โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป แต่ละกลุ่มร้องทำนองเดียวกันแต่เริ่มต้นไม่พร้อมกัน ทำให้เกิดเสียงประสานขึ้น
- เมื่อกลุ่มแรกร้องถึงห้องเพลงที่มีเครื่องหมาย * ให้กลุ่มที่สองเริ่มต้นร้องตั้งแต่ต้นเพลง ทำมีกลุ่มที่สาม และสี่ ให้เริ่มร้องที่เครื่องหมาย * ต่อไปตามลำดับ
- ต้นมือตามจังหวะของเพลงไปพร้อมกับร้องเพลง
- สังเกตจังหวะหนักในแต่ห้องเพลง ให้นักเรียนเปลี่ยนจากการต้นมือเป็นการตบเท้าในจังหวะที่เป็นจังหวะหนัก

Clap the Rhythm!

- เมื่อนักเรียนต้นมือตามจังหวะเพลงได้แล้ว ลองเปลี่ยนตามจังหวะในรูปแทนอื่น ๆ กันบ้าง ลองต้นมือจังหวะเหล่านี้ดู

- สังเกตว่ารูปแทนจังหวะต่าง ๆ จะตรงกับคำร้องประโยคต่าง ๆ ในเพลง นักเรียนสามารถร้องคำร้องไปพร้อมกับต้นมือเพื่อให้อาใจจังหวะมากขึ้น

Clap the Rhythm!

นักเรียนสามารถนำมารวมรูปแบบจังหวะต่าง ๆ มาเล่นได้หลากหลายวิธี เช่น

- พิชตรูปแบบจังหวะต่าง ๆ โดยวนซ้ำไปเรื่อย ๆ ฝึกสลับ
- รวมรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กันร้องเพลง
- แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มรวมรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ไปในบทที่ร้องเพลงไปพร้อมกัน
- ลองคิดใช้ร่างกายส่วนอื่น ๆ สร้างจังหวะแทนต้นมือ

Play the Instruments

บรรเลงทำนองเพลง Frere Jacques ไปพร้อม ๆ กัน

โน้ตทำนองเพลง Frere Jacques สำหรับเครื่องดนตรีต่าง ๆ

[Flute](#)

[Clarinet](#)

[Alto Saxophone](#)

[Tenor Saxophone](#)

[Horn](#)

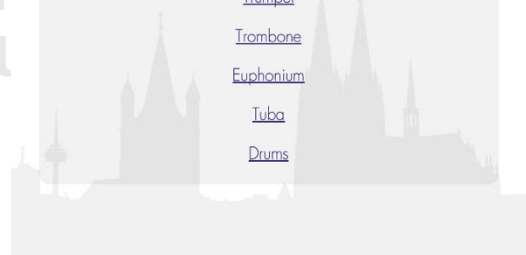
[Trumpet](#)

[Trombone](#)

[Euphonium](#)

[Tuba](#)

[Drums](#)

Play the Instruments

เสียงประสาน

เมื่อทราบสคริปต์ของเพลง Frere Jacques ไม่พร้อมไม้ตีฆ้อง เราสามารถบรรเลงในลักษณะของการประสานเสียงเพื่อให้เพลงฟังไพเราะและน่าสนใจยิ่งขึ้นในบทเพลงนี้ใช้การประสมเสียงด้วยเครื่องดนตรี 2 กลุ่ม ได้แก่

1. Round

การประสานเสียงในรูปแบบที่เรียกว่า "Round" เป็นการประสานเสียงทำนองที่ถูกต้อง เพราะทุกคนบรรเลงทำนองเดียวกันหมด เพียงแต่เริ่มเล่นในพร้อมกัน ทำให้เกิดการประสานเสียงที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งในบทเพลงที่จะมาบรรเลงเสียงนี้ในลักษณะนี้ด้วยเสียงฆ้องวงเป็นวงเดี่ยว ซึ่งเพลง Frere Jacques สามารถทำได้! นักเรียนสามารถแบ่งกลุ่มกันเล่น ๆ ตามเครื่องดนตรีและตามวงฆ้องวงได้โดยมีกลุ่มเริ่มบรรเลงก่อน

2. Ostinato

การประสานเสียงแบบ Ostinato คือการบรรเลงทำนองสั้น ๆ ซ้ำกันไปเรื่อย ๆ ในบทเพลงนี้วงฆ้องวงทำเสียงระฆังอยู่ ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับในบทเพลง Body Percussion หรือการบรรเลงทำนองสั้น ๆ ซ้ำกันไปเรื่อย ๆ ในลักษณะนี้ด้วยเสียงฆ้องวงเป็นวงเดี่ยว ซึ่งเพลง Frere Jacques สามารถทำได้! นักเรียนสามารถแบ่งกลุ่มกันเล่น ๆ ตามเครื่องดนตรีและตามวงฆ้องวงได้โดยมีกลุ่มเริ่มบรรเลงก่อน

กฎวิธีในการเล่นเสียงประสานเสียงในวงฆ้องวงเดี่ยว

Ostinato

Ostinato คือการบรรเลงทำนองเพลงสั้น ๆ ซ้ำกันไปเรื่อย ๆ ซึ่งสามารถเล่นได้ทั้งวงเดี่ยว 4 คนหรือวงฆ้องวงเดี่ยว 4 คนก็ได้ โดย Ostinato นี้จะมีลักษณะที่ซ้ำกันอยู่ 4 ประการด้วยกัน

- 1

Fre - re Jac - ques
- 2

Dor - mez - vous?
- 3

Son - nez Les Mar - ti - nes
- 4

Ding - Dang - Dong

ในการเริ่มเล่นวงฆ้องวงเดี่ยว เราสามารถแบ่งกลุ่มวงฆ้องวงเดี่ยวตามเครื่องดนตรีและวงฆ้องวงเดี่ยวได้โดยมีกลุ่มเริ่มบรรเลงก่อน

Frere Jacques

ตัวอย่างการบรรเลงเสียงประสานแบบ Round

Ostinato 1

Ostinato 2

Flute
Clarinet in Bb
Alto Saxophone
Tenor Saxophone
Horn in F
Trumpet in Bb
Trombone
Euphonium
Tuba

Ostinato 3

Flute
Clarinet in Bb
Alto Saxophone
Tenor Saxophone
Horn in F
Trumpet in Bb
Trombone
Euphonium
Tuba

Ostinato 4

Flute
Clarinet in Bb
Alto Saxophone
Tenor Saxophone
Horn in F
Trumpet in Bb
Trombone
Euphonium
Tuba

Improvisation

Improvisation มีสอง Improve คือมีเสียงหรือมีท่วงทำนองที่แน่นอนไว้
โดยมีท่วงทำนองหรือทำนองที่แน่นอนไว้ แต่มีเสียงหรือมีท่วงทำนองที่แน่นอนไว้
Improvisation มีในวงดนตรีแจ๊ส และวงดนตรีสมัยใหม่ Ostinato เป็นส่วน
Improvise ของวงดนตรีแจ๊ส และวงดนตรีสมัยใหม่ Ostinato เป็นส่วน
Improvise ของวงดนตรีแจ๊ส และวงดนตรีสมัยใหม่

Flute
Clarinet in Bb
Alto Saxophone
Tenor Saxophone
Horn in F
Trumpet in Bb
Trombone
Euphonium
Tuba

Flute

Frere Jacques French Traditional Music

Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?

5
Son - nez Les Mar - ti - nes Son - nez Les Mar - ti - nes Ding - Dang - Dong Ding - Dang - Dong

Clarinet

Frere Jacques French Traditional Music

Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?

5
Son nez Les Mar - ti - nes Son nez Les Mar - ti - nes Ding Dang Dong Ding Dang Dong

Alto Saxophone

Frere Jacques French Traditional Music

Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?

5
Son nez Les Mar - ti - nes Son nez Les Mar - ti - nes Ding Dang Dong Ding Dang Dong

Tenor Saxophone

Frere Jacques French Traditional Music

Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?

5
Son nez Les Mar - ti - nes Son nez Les Mar - ti - nes Ding Dang Dong Ding Dang Dong

Horn

Frere Jacques French Traditional Music

Frere Jacques musical score for Horn. The score is in 4/4 time and consists of two staves. The top staff is the melody with lyrics: "Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?". The bottom staff is the bass line with lyrics: "Son nez LesMar-ti - nes Son nez LesMar-ti - nes Ding DangDong Ding DangDong". A measure rest of 5 is indicated at the start of the second line.

Trumpet

Frere Jacques French Traditional Music

Trumpet musical score for Frere Jacques. The score is in 4/4 time and consists of two staves. The top staff is the melody with lyrics: "Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?". The bottom staff is the bass line with lyrics: "Son nez LesMar-ti - nes Son nez LesMar-ti - nes Ding DangDong Ding DangDong". A measure rest of 5 is indicated at the start of the second line.

Trombone

Frere Jacques French Traditional Music

Trombone musical score for Frere Jacques. The score is in 4/4 time and consists of two staves. The top staff is the melody with lyrics: "Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?". The bottom staff is the bass line with lyrics: "Son nez LesMar-ti - nes Son nez LesMar-ti - nes Ding DangDong Ding DangDong". A measure rest of 5 is indicated at the start of the second line.

Euphonium

Frere Jacques French Traditional Music

Euphonium musical score for Frere Jacques. The score is in 4/4 time and consists of two staves. The top staff is the melody with lyrics: "Fre - re Jac - ques Fre - re Jac - ques Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?". The bottom staff is the bass line with lyrics: "Son nez LesMar-ti - nes Son nez LesMar-ti - nes Ding DangDong Ding DangDong". A measure rest of 5 is indicated at the start of the second line.

Tuba

Frere Jacques French Traditional Music

Frere Jacques Frere Jacques Doe-mez-vous? Doe-mez-vous?

5

Son nez Lei-Mar-ti - nes Son nez Lei-Mar-ti - nes DingDangDong DingDangDong

Drums

Frere Jacques French Traditional Music

5

ตารางแจกแจงเนื้อหาของแบบฝึก

แบบฝึก 2 - "Frere Jacques"	ความเข้าใจในจังหวะ			ด้านการอ่านโน้ตดนตรีของ คาร์ล ออฟท์							
	จุดประสงค์	สาระสำคัญ	สาระการเรียนรู้	กลวิธีการสอนของคณาจารย์ คาร์ล ออฟท์							
				การปฏิบัติ	การฟัง	การร้องเพลง	การปฏิบัติ	การปฏิบัติ	การปฏิบัติ	การปฏิบัติ	
- ร้องเพลงและตีกลองตามจังหวะของเพลง	- อธิบายจังหวะ 4/4 - สบตีตามจังหวะของเพลง โดยเน้นจังหวะหนักของเพลง	o	- ฟัง จังหวะของ ประโยค จังหวะ แยกค่างๆ	- ฟัง จังหวะของ ประโยค จังหวะ แยกค่างๆ	- สบตีจังหวะของ ประโยค จังหวะ แยกค่างๆ	-	- เช่น การปฏิบัติ และ การปฏิบัติ	- สบตีจังหวะ การปฏิบัติ และ การปฏิบัติ	- เช่น การปฏิบัติ และ การปฏิบัติ	- เช่น การปฏิบัติ และ การปฏิบัติ	- เช่น การปฏิบัติ และ การปฏิบัติ

ชุดแบบฝึกตามแนวคิด คาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

Lullaby

III

คำแนะนำในการใช้แบบฝึก

แบบฝึกชุดนี้รวบรวมบทกลอน ทำนองเพลง และเรียบเรียงโน้ตเพลงต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมตามแนวทางการจัดกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้ หรือจะดัดแปลงเพิ่มเติม กิจกรรมจากเนื้อหาในชุดแบบฝึกได้ตามบริบทของผู้เรียน

นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมและเนื้อหาในแบบฝึกชุดนี้ไปใช้เพื่อทบทวนเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือกับกลุ่มเพื่อนได้ แต่ผู้จัดทำแนะนำให้นำไปใช้หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาในชุดแบบฝึกจากครูผู้สอนแล้ว เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ชุดแบบฝึกนี้

ผู้จัดทำ

Lullaby

“Lullaby” หรือ “คำแล้ว” เป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 28 ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ซึ่งในแบบฝึกหัดชุดนี้ได้คัดทำนองและเนื้อร้องภาษาอังกฤษมาเฉพาะท่อน A นักเรียนจะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจกับอัตราจังหวะ 3/4 ผ่านทั้ง Body Percussion และการเคลื่อนไหว ไปจนถึงการเล่นเครื่องดนตรี และนอกจากนี้ นักเรียนยังจะได้มีโอกาสในการสร้างสรรค์ทำนองประสานด้วยตนเองอีกด้วย

How time flies! Time to sleep,
My Darling close your eyes.
Lie down, lie.
Listen, Darling, to my lullaby.

- ให้นักเรียนกดที่รูปด้านบนเพื่อฟังเพลง Lullaby
- ระหว่างฟังเพลงลองสังเกตลักษณะจังหวะและองค์ประกอบอื่น ๆ ของเพลง
- ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะจังหวะ และความรู้สึก อารมณ์ของเพลง

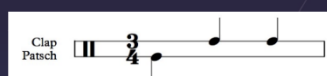
เกร็ดความรู้

- เพลง Lullaby (คำแล้ว) เป็นเพลงที่อยู่ในอัตราจังหวะแบบ 3/4 นั้นหมายถึงในแต่ละห้องเพลงจะมีเพียง 3 จังหวะ และจังหวะที่หนักที่สุดคือจังหวะแรกของแต่ละห้อง ส่วนจังหวะที่สองและสามจะเป็นจังหวะที่มีน้ำหนักเบาลงมา
- จังหวะแบบ 3/4 มีชื่อเรียกว่าจังหวะวอลซ์ (Waltz) ซึ่งเป็นจังหวะเต้นรำที่เป็นที่นิยมของคนตรีตะวันตกนั่นเอง

Let's Move

มาเคลื่อนไหวร่างกายไปกับเพลงกันบ้าง!

- เปิดเพลง Lullaby (คำแล้ว) ให้นักเรียนทำ Body Percussion ไปพร้อมกับเพลง โดยใช้การตบตัก ตบที่จังหวะที่หนักที่สุด คือจังหวะแรกของแต่ละห้อง ละดับมือที่จังหวะที่เบาลงมา คือจังหวะที่เหลือในแต่ละห้อง ดังตัวอย่าง

Sing a song

มาฝึกร้องเพลง Lullaby (คำแล้ว) กันเถอะ!

Lullaby

H.M. King Bhumbel

- เมื่อร้องเพลงได้ถูกต้องและคล่องแล้ว ให้นักเรียนร้องเพลงพร้อมกับทำ Body Percussion ไปพร้อมกัน ดูตัวอย่างที่หน้าถัดไปเลย

Let's Move

มาเคลื่อนไหวร่างกายไปกับเพลงกันบ้าง!

- เปิดเพลง Lullaby (คำแล้ว) ครั้งนี้ให้นักเรียนเปลี่ยนจากการตบตักในจังหวะแรกของแต่ละห้องเป็นการก้าวเท้าแทน และยังคงตบมือในจังหวะที่เหลือ
- เปิดเพลงอีกรอบ ครั้งนี้ให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระไปรอบ ๆ ห้อง โดยยึดจังหวะหลักอยู่ที่การก้าวเท้า และระวังอย่าให้ไปชนเพื่อนเข้าล่ะ!

ตัวอย่างการทำ Body Percussion ไปพร้อมกับ การร้องเพลง

Lullaby
H.M. King Bhumbol

How time flies! Time to sleep my dar-ling close your eyes. Lie down, lie. Lis-ten dar-ling to my lul-la-by.

สร้างสรรค้จังหวะ

- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเครื่องดนตรีที่เล่น แต่ละกลุ่มคิดรูปแบบจังหวะขึ้นมา 1 ท่อนเพลง
- กำหนดให้ในหนึ่งท่อนมีได้ทั้งหมดสามจังหวะ นักเรียนสามารถเลือกใช้ได้ทั้งโน้ตตัวดำ โน้ตตัวขาว โน้ตเข้บหนึ่งชั้น และตัวหยุด เช่น
- เมื่อได้รูปแบบจังหวะแล้ว ให้นักเรียนคิด Body Percussion ให้กับรูปแบบจังหวะนั้น โดยใช้ส่วนของร่างกายก็ได้ ทำให้เกิดเสียง ดังตัวอย่าง
- จากนั้นให้แต่ละกลุ่มทำ Body Percussion ของกลุ่มตนเอง และร้องเพลง Lullaby (คำแล้ว) ไปพร้อมกัน

เล่นเครื่องดนตรี

เมื่อนักเรียนได้ทำความเข้าใจกับทำนองเพลงด้วยการร้องแล้ว ให้นักเรียนเล่นทำนองเพลง Lullaby โดยใช้โน้ตที่ท้าวแยกไว้สำหรับแต่ละเครื่อง

กดที่ชื่อเครื่องดนตรีเพื่อไปยังโน้ตเพลง

Flute
Clarinet
Alto Saxophone
Tenor Saxophone
Horn/Mellophone
Trumpet
Trombone
Euphonium/Tuba
Percussion

เสียงประสาน

นักเรียนสามารถเพิ่มความไพเราะให้กับทำนองเพลงด้วยการบรรเลงเสียงประสานโดยใช้โน้ตเพลงที่เตรียมไว้ให้ ให้นักเรียนตกลงกันว่าเครื่องดนตรีใดจะบรรเลงเสียงประสาน และเครื่องดนตรีใดจะบรรเลงทำนอง จากนั้นจึงค่อยสลับกัน

กดที่ชื่อเครื่องดนตรีเพื่อไปยังโน้ตเพลง

Flute
Clarinet
Alto Saxophone
Tenor Saxophone
Horn/Mellophone
Trumpet
Trombone
Euphonium/Tuba
Percussion

สร้างสรรค์เสียงประสาน

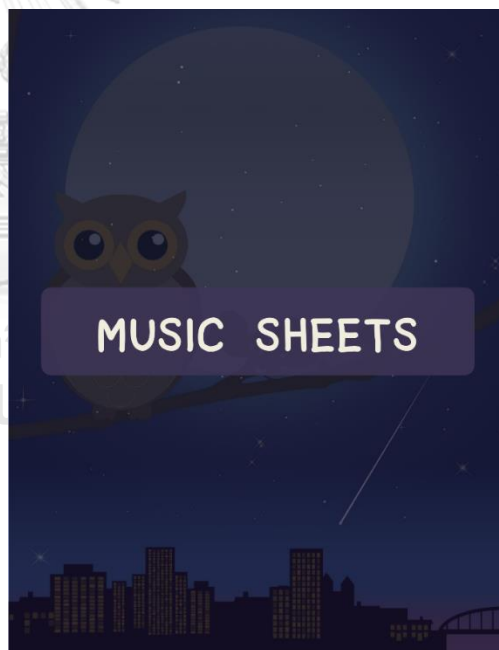
- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเครื่องดนตรีที่เล่นเพื่อสร้างสรรค์เสียงประสานในรูปแบบของตนเอง
- กำหนดรูปแบบจังหวะของเสียงประสาน ในหนึ่งห้องให้มีสามจังหวะ เช่นเดียวกับที่นักเรียนสร้างสรรค์ Body Percussion ซึ่งนักเรียนสามารถนำรูปแบบจังหวะที่ได้สร้างสรรค์ไว้มานำใช้ หรือจะคิดขึ้นใหม่ก็ได้
- เสียงประสานที่คิดขึ้นจะบรรเลงในลักษณะออสตินาโต (Ostinato) คือการบรรเลงรูปแบบจังหวะเดิม วนซ้ำไปเรื่อย ๆ จนจบเพลง แต่จะต้องบรรเลงโน้ตที่แตกต่างกัน ซึ่งในแต่ละห้องจะมีโน้ตให้นักเรียนเลือกใช้ได้ เครื่องดนตรีที่ต่างกันก็จะใช้ตัวโน้ตที่ต่างกัน ไปดูที่หน้าถัดไปเลย

- ในแต่ละห้องจะกำหนดโน้ตไว้ให้ 3 โน้ต นักเรียนสามารถเลือกใช้โน้ตใดก็ได้ในรูปแบบจังหวะที่กำหนดไว้แล้ว
- ห้องที่มีชุดโน้ตซ้ำกัน ควรจะเลือกตัวโน้ตให้เหมือนกัน ดังตัวอย่าง

สร้างสรรค์เสียงประสาน

- เมื่อแต่ละกลุ่มได้แนวเสียงประสานของตนเองแล้ว ให้ซ้อมแนวเสียงประสานนั้นให้คล่อง
- ตกลงกันว่าเครื่องดนตรีใดจะบรรเลงแนวทำนอง และเครื่องดนตรีใดจะบรรเลงแนวเสียงประสาน
- ในรอบต่อ ๆ ไปลองสลับกันให้ทุกคนได้มีโอกาสบรรเลงทั้งแนวทำนองและแนวเสียงประสาน
- เมื่อได้ลองบรรเลงครบทุกรูปแบบแล้ว ให้นักเรียนลองสังเกตและร่วมกันอภิปรายในกลุ่ม ว่าเครื่องดนตรีใดเหมาะสมที่จะบรรเลงแนวทำนอง และเครื่องดนตรีใดเหมาะสมที่จะบรรเลงแนวเสียงประสานมากที่สุด เพราะอะไร

MUSIC SHEETS

Flute

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical score for Flute, consisting of three staves. The first staff contains measures 1-7, the second staff contains measures 8-12, and the third staff contains measures 13-16. The key signature has two flats and the time signature is 3/4.

Clarinet in B $\flat$

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical score for Clarinet in B $\flat$, consisting of three staves. The first staff contains measures 1-7, the second staff contains measures 8-12, and the third staff contains measures 13-16. The key signature has two flats and the time signature is 3/4.

Alto Saxophone

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical score for Alto Saxophone, consisting of three staves. The first staff contains measures 1-7, the second staff contains measures 8-12, and the third staff contains measures 13-16. The key signature has one sharp and the time signature is 3/4.

Tenor Saxophone

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical score for Tenor Saxophone, consisting of three staves. The first staff contains measures 1-7, the second staff contains measures 8-12, and the third staff contains measures 13-16. The key signature has one sharp and the time signature is 3/4.

Mellophone in F

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical score for Mellophone in F, consisting of three staves of music in 3/4 time. The first staff contains measures 1-7, the second staff contains measures 8-12, and the third staff contains measures 13-16. The key signature has one flat (Bb).

Trumpet in Bb

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical score for Trumpet in Bb, consisting of three staves of music in 3/4 time. The first staff contains measures 1-7, the second staff contains measures 8-12, and the third staff contains measures 13-16. The key signature has one flat (Bb).

Trombone

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical score for Trombone, consisting of three staves of music in 3/4 time. The first staff contains measures 1-7, the second staff contains measures 8-12, and the third staff contains measures 13-16. The key signature has one flat (Bb).

Euphonium/Tuba

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical score for Euphonium/Tuba, consisting of three staves of music in 3/4 time. The first staff contains measures 1-7, the second staff contains measures 8-12, and the third staff contains measures 13-16. The key signature has one flat (Bb).

Drums

Lullaby

H.M.King Bhumbol RAMA IX

Two staves of musical notation for drums. The first staff shows a sequence of eighth notes with stems pointing up. The second staff shows a sequence of eighth notes with stems pointing down. A measure number '9' is written at the beginning of the second staff.

Flute

Lullaby

H.M.King Bhumbol RAMA IX

Two staves of musical notation for flute. The first staff shows a sequence of notes with stems pointing up. The second staff shows a sequence of notes with stems pointing down. A measure number '9' is written at the beginning of the second staff.

Clarinet in B $\flat$

Lullaby

H.M.King Bhumbol RAMA IX

Two staves of musical notation for Clarinet in B flat. The first staff shows a sequence of notes with stems pointing up. The second staff shows a sequence of notes with stems pointing down. A measure number '9' is written at the beginning of the second staff.

Alto Saxophone

Lullaby

H.M.King Bhumbol RAMA IX

Two staves of musical notation for Alto Saxophone. The first staff shows a sequence of notes with stems pointing up. The second staff shows a sequence of notes with stems pointing down. A measure number '9' is written at the beginning of the second staff.

Tenor Saxophone

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical notation for Tenor Saxophone part of 'Lullaby'. It consists of two staves of music in 3/4 time, featuring a melody of quarter and eighth notes.

Mellophone in F

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical notation for Mellophone in F part of 'Lullaby'. It consists of two staves of music in 3/4 time, featuring a melody of quarter and eighth notes.

Trumpet in B♭

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical notation for Trumpet in B♭ part of 'Lullaby'. It consists of two staves of music in 3/4 time, featuring a melody of quarter and eighth notes.

Trombone

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

Musical notation for Trombone part of 'Lullaby'. It consists of two staves of music in 3/4 time, featuring a melody of quarter and eighth notes.

Euphonium/Tuba

Lullaby

H.M.King Bhumibol RAMA IX

ตารางแจกแจงเนื้อหาของแบบฝึก

ชื่อผู้แต่ง	ชื่อผู้ประพันธ์	คำขวัญ/สาระ	ด้านการสอนและวัดผลของ คำร้อง เนื้อร้อง					การประเมินผลผู้เรียน	การวัดผลผู้เรียนตามแบบทดสอบวัดผลและประเมินผล
			กลยุทธ์การสอนและวัดผลของ คำร้อง เนื้อร้อง						
			การฟัง	การฟังและจับใจความ	การฟังและจับใจความ	การฟังและจับใจความ	การฟังและจับใจความ		
เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby	เนื้อเพลง 3 - Lullaby

ชุดแบบฝึกตามแนวคิด คาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

Gom Se Mari

곰 세마리

IV

คำแนะนำในการใช้แบบฝึก

แบบฝึกชุดนี้รวบรวมทกลอน ทำนองเพลง และเรียบเรียงโน้ตเพลงต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมตามแนวทางการจัดกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้ หรือจะดัดแปลง เพิ่มเติม กิจกรรมจากเนื้อหาในชุดแบบฝึกได้ตามบริบทของผู้เรียน

นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมและเนื้อหาในแบบฝึกชุดนี้ไปใช้เพื่อทบทวนเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือกับกลุ่มเพื่อนได้ แต่ผู้จัดทำแนะนำให้นำไปใช้หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาในชุดแบบฝึกจากครูผู้สอนแล้ว เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ชุดแบบฝึกนี้

ผู้จัดทำ

gom se-ma-ri-ga han-jib-e is-seo
appa-gom, eom-ma-gom,
ae-gi-gom
appa-gom-eun ttung-ttung-hae
eom-ma-gom-eun nal-ssin-hae
ae-gi-gom-eun neo-mu kwi-yeo-wo
eu-sseuk eu-sseuk jar-han-da

เพลงร้องเล่นของเด็กภาษาเกาหลี
เนื้อเพลงพูดถึงกับครอบครัวหมี 3 ตัว

นักเรียนจะได้เรียนรู้รูปแบบของ
อัตราจังหวะแบบ 2/4 และสร้างสรรค์

ประโยคจังหวะแบบต่าง ๆ

ไปกับเพลงที่มีทำนองสนุกสนาน

Gom Se Mari

곰 세 마리

Korean Children Song

gom se ma - ri ga han jib - e is - seo appa - gom eom - ma - gom, ae - gi - gom appa - gom eun

ttung ttung hae eom - ma - gom eun nal - ssin hae ae - gi gom eun neo - mu kwi - yeo - wo eu - sseuk eu - sseuk jar - han - da

gom eun neo - mu kwi - yeo - wo eu - sseuk eu - sseuk jar - han - da

กดรูปลำโพงเพื่อฟังเพลงนี้ครับ

Sing the melody

- ให้นักเรียนฝึกร้องเพลง Gom Se Mari พร้อมกัน โดยพยายามร้องให้ตรงเสียง และตรงจังหวะ
- เมื่อร้องเพลงได้แล้ว ให้นักเรียนร้องเพลงและขำเท้าไปตามจังหวะเพลง

Feel the rhythm

- ให้นักเรียนเปลี่ยนจากการขำเท้าเป็นตบมือตามจังหวะไปพร้อมกับร้องเพลง
- ให้นักเรียนสังเกตถึงจังหวะหนัก เบา ของเพลงนี้ และตบจังหวะตามโดยใช้การตบตักตบในจังหวะหนัก และตบมือในจังหวะเบาของเพลง นักเรียนคิดว่าเพลงนี้อยู่ในอัตราจังหวะแบบใด

เกร็ดความรู้

- เพลง Gom Se Mari เป็นเพลงที่อยู่ในอัตราจังหวะแบบ 2/4 คือใน 1 ห้องจะมีโน้ตตัวดำ 2 ตัว ซึ่งมีทั้งหมด 2 จังหวะ
- เพลงที่มีจังหวะแบบ 2/4 เมื่อฟังแล้วอาจจะแยกความแตกต่างจากเพลงที่มีจังหวะ 4/4 ค่อนข้างยาก แต่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างได้จากจังหวะหนักของแต่ละห้องเพลง
- รูปแบบเพลงที่มักจะใช้อัตราจังหวะ 2/4 คือเพลงมาร์ช (March) หรือเพลงสำหรับเดินแถว ซึ่งเป็นเพลงนิยมบรรเลงโดยวงโยธวาทิต

นักเรียนคิดว่าเครื่องดนตรีใด
เหมาะสมกับหมวก 3 ตัวบ้าง ?

Appa Gom?

Eomma Gom?

Aegi Gom?

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเครื่องดนตรี ดังนี้

1. เครื่องดนตรีที่มีเสียงต่ำ (Tuba, Euphonium) และกลอง
อยู่กลุ่ม Appa Gom
2. เครื่องดนตรีที่มีเสียงกลาง (Trombone, Horn, Saxophone.)
อยู่กลุ่ม Eomma Gom
3. เครื่องดนตรีที่มีเสียงสูง (Flute, Clarinet, Trumpet)
อยู่กลุ่ม Aegi Gom

Body Percussion

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดสร้างสรรค์รูปแบบประโยคจังหวะของกลุ่มตัวเอง โดยใช้ชื่อทีมประจำกลุ่มตัวเองในการสร้างสรรค์
- ให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์โดยใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะที่นักเรียนสร้างสรรค์ขึ้น
- แต่ละกลุ่มนำเสนอประโยคจังหวะของตัวเองและร้องเพลงประกอบ

Body Percussion

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกตบมือตามประโยคจังหวะของทีมประจำกลุ่มของตัวเองทวนซ้ำไปเรื่อย ๆ และร้องเพลงประกอบ

Ap - pa Ap - pa

Eom-ma gom Eom-ma gom

Ae - gi - Ae - gi gom

นอกจากการตบมือแล้ว นักเรียนลองคิดใช้ร่างกายส่วนอื่น ๆ แทนการตบมือได้มั๊ยครับ

The Bear Band!

ให้นักเรียนบรรเลงทำนองเพลง Gom Se Mari พร้อมกัน โดยใช้โน้ตเพลงที่เตรียมไว้ให้ตามเครื่องดนตรี

- Flute
- Clarinet
- Alto Saxophone
- Tenor Saxophone
- Horn
- Trumpet
- Trombone
- Tuba/Euphonium
- Drums

The Bear Band!

- เมื่อบรรเลงทำนองได้แล้ว ให้แต่ละกลุ่มบรรเลงเสียงประสานซึ่งมาจากจังหวะของท่อนประจำกลุ่ม
- นักเรียนสามารถบรรเลงเสียงประสานตามกลุ่มตัวเอง หรือลองสลับไปบรรเลงเสียงประสานของกลุ่มอื่น ๆ ได้
- ให้แบ่งเครื่องดนตรีบางส่วนบรรเลงทำนอง ในขณะที่กลุ่มที่เหลือบรรเลงเสียงประสานของตนเอง ดังตัวอย่างหน้าถัดไป

The Bear Band!

ตัวอย่างการบรรเลงรวมวง

Gom Se Mari
곰 세 마리 Korean Children Song

เสียงประสานกลุ่ม Appa Gom

เสียงประสานกลุ่ม Eomma Gom

เสียงประสานกลุ่ม Aegi Gom

Musical score for Aegi Gom accompaniment, featuring parts for Flute, Clarinet in Bb, Alto Saxophone, Tenor Saxophone, Horn in F, Trumpet in Bb, Trombone, and Euphonium. The score is in 2/4 time and B-flat major.

สร้างสรรค์เสียงประสาน

นักเรียนสามารถสร้างสรรค์เสียงประสานเพื่อรจเพลงประกอบเพลงได้ ตามขั้นตอนดังนี้

- ให้นักเรียนแบ่งตามกลุ่มของหมี่แต่ละตัวตามที่แบ่งไว้แล้ว
- แต่ละกลุ่มคิดประโยคจังหวะสั้น ๆ จำนวน 2 ห้อง โดยคิดจากชื่อหมี่ประจำกลุ่ม
- ผูกตบจังหวะประจำกลุ่มของตนเอง

สร้างสรรค์เสียงประสาน

เมื่อตบจังหวะประจำกลุ่มของตนเองได้คล่องแล้ว ให้แต่ละกลุ่มเลือกใช้เสียงใสในแต่ละจังหวะ โดยเลือกจากไม้ดัดที่กำหนดให้

Musical score for accompaniment, similar to the Aegi Gom score, but with fingerings (1 and 2) indicated for each instrument part.

Flute

Gom Se Mari

곰 세 마리

Korean Children Song

Musical score for the Korean children's song 'Gom Se Mari' (Three Bears). The score includes lyrics in Korean and Romanized Korean. The lyrics are:

1. Gom se ma - ri sa Han shi e is seo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun

11. wang wang - hae Eom - ma - gom - eun nai - nai - hae Ae - gi -

18. gom - eun soo ma kei soo - wo eu seuk, eu seuk iir - han - da

Clarinet in B $\flat$

Gom Se Mari
곰세마리

Korean Children Song

Musical score for Clarinet in B $\flat$. The score is in 3/4 time and consists of three staves. The lyrics are:
 1. Gom se ma -ri ga Han ib e is soo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun
 11. tung tung - hae Eom -ma - gom -eun nai -sin - hae Ae - gi -
 18. gom -eun neo mu kwi yoo -wo eu seok, eu seok jar -han - da

Alto Saxophone

Gom Se Mari
곰세마리

Korean Children Song

Musical score for Alto Saxophone. The score is in 3/4 time and consists of three staves. The lyrics are:
 1. Gom se ma -ri ga Han ib e is soo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun
 11. tung tung - hae Eom -ma - gom -eun nai -sin - hae Ae - gi -
 18. gom -eun neo mu kwi yoo -wo eu seok, eu seok jar -han - da

Tenor Saxophone

Gom Se Mari
곰세마리

Korean Children Song

Musical score for Tenor Saxophone. The score is in 3/4 time and consists of three staves. The lyrics are:
 1. Gom se ma -ri ga Han ib e is soo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun
 11. tung tung - hae Eom -ma - gom -eun nai -sin - hae Ae - gi -
 18. gom -eun neo mu kwi yoo -wo eu seok, eu seok jar -han - da

Horn in F

Gom Se Mari
곰세마리

Korean Children Song

Musical score for Horn in F. The score is in 3/4 time and consists of three staves. The lyrics are:
 1. Gom se ma -ri ga Han ib e is soo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun
 11. tung tung - hae Eom -ma - gom -eun nai -sin - hae Ae - gi -
 18. gom -eun neo mu kwi yoo -wo eu seok, eu seok jar -han - da

Trumpet in B♭

Gom Se Mari
곰 세마리

Korean Children Song

Musical score for Trumpet in B♭. The score is in 2/4 time and B♭ major. It consists of three systems of music with lyrics in Korean. The first system starts with a treble clef and a key signature of one flat. The second system starts with a measure rest and continues the melody. The third system starts with a measure rest and concludes the piece.

Gom se ma -ri ga Han jib e is seo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun
11
tung tung - hae Eom -ma - gom -eun nai -sin - hae Ae - gi -
18
gom -eun neo mu kwi yeo -wo eu seuk, eu seuk jar -han - da

Trombone

Gom Se Mari
곰 세마리

Korean Children Song

Musical score for Trombone. The score is in 2/4 time and B♭ major. It consists of three systems of music with lyrics in Korean. The first system starts with a bass clef and a key signature of two flats. The second system starts with a measure rest and continues the melody. The third system starts with a measure rest and concludes the piece.

Gom se ma -ri ga Han jib e is seo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun
11
tung tung - hae Eom -ma - gom -eun nai -sin - hae Ae - gi -
18
gom -eun neo mu kwi yeo -wo eu seuk, eu seuk jar -han - da

Euphonium

Gom Se Mari
곰 세마리

Korean Children Song

Musical score for Euphonium. The score is in 2/4 time and B♭ major. It consists of three systems of music with lyrics in Korean. The first system starts with a bass clef and a key signature of two flats. The second system starts with a measure rest and continues the melody. The third system starts with a measure rest and concludes the piece.

Gom se ma -ri ga Han jib e is seo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun
11
tung tung - hae Eom -ma - gom -eun nai -sin - hae Ae - gi -
18
gom -eun neo mu kwi yeo -wo eu seuk, eu seuk jar -han - da

Drum Set

Gom Se Mari
곰 세마리

Korean Children Song

Musical score for Drum Set. The score is in 2/4 time and B♭ major. It consists of three systems of music with lyrics in Korean. The first system starts with a common time signature and a key signature of two flats. The second system starts with a measure rest and continues the melody. The third system starts with a measure rest and concludes the piece.

Gom se ma -ri ga Han jib e is seo Ap pa gom, Eom ma gom, Ae gi gom Ap pa gom eun
9
17

ภาพประกอบที่มีเขตแดนรวม

เขตการปกครอง	หน่วยงานราชการ	
	หน่วยงานราชการ	
	หน่วยงานราชการ	หน่วยงานราชการ
กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร
จังหวัดนนทบุรี	จังหวัดนนทบุรี	จังหวัดนนทบุรี
จังหวัดปทุมธานี	จังหวัดปทุมธานี	จังหวัดปทุมธานี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดอ่างทอง	จังหวัดอ่างทอง	จังหวัดอ่างทอง
จังหวัดสิงห์บุรี	จังหวัดสิงห์บุรี	จังหวัดสิงห์บุรี
จังหวัดชัยนาท	จังหวัดชัยนาท	จังหวัดชัยนาท
จังหวัดสุพรรณบุรี	จังหวัดสุพรรณบุรี	จังหวัดสุพรรณบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี	จังหวัดกาญจนบุรี	จังหวัดกาญจนบุรี
จังหวัดนครปฐม	จังหวัดนครปฐม	จังหวัดนครปฐม
จังหวัดราชบุรี	จังหวัดราชบุรี	จังหวัดราชบุรี
จังหวัดสมุทรสาคร	จังหวัดสมุทรสาคร	จังหวัดสมุทรสาคร
จังหวัดสมุทรสงคราม	จังหวัดสมุทรสงคราม	จังหวัดสมุทรสงคราม
จังหวัดเพชรบุรี	จังหวัดเพชรบุรี	จังหวัดเพชรบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
จังหวัดชุมพร	จังหวัดชุมพร	จังหวัดชุมพร
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
จังหวัดนครศรีธรรมราช	จังหวัดนครศรีธรรมราช	จังหวัดนครศรีธรรมราช
จังหวัดกระบี่	จังหวัดกระบี่	จังหวัดกระบี่
จังหวัดพังงา	จังหวัดพังงา	จังหวัดพังงา
จังหวัดภูเก็ต	จังหวัดภูเก็ต	จังหวัดภูเก็ต
จังหวัดสตูล	จังหวัดสตูล	จังหวัดสตูล
จังหวัดยะลา	จังหวัดยะลา	จังหวัดยะลา
จังหวัดปัตตานี	จังหวัดปัตตานี	จังหวัดปัตตานี
จังหวัดนราธิวาส	จังหวัดนราธิวาส	จังหวัดนราธิวาส

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชุดแบบฝึกตามแนวคิด คาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

๖ ๖
กาตมน้ำ

คำแนะนำในการใช้แบบฝึก

แบบฝึกชุดนี้รวบรวมบทกลอน ทำนองเพลง และเรียบเรียงโน้ตเพลงต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ในการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมตามแนวทางการจัดกิจกรรมที่เตรียมไว้ให้ หรือจะดัดแปลง เพิ่มเติม กิจกรรมจากเนื้อหาในชุดแบบฝึกได้ตามบริบทของผู้เรียน

นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมและเนื้อหาในแบบฝึกชุดนี้ไปใช้เพื่อทบทวนเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือกับกลุ่มเพื่อนได้ แต่ผู้จัดทำแนะนำให้ไปใช้หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาในชุดแบบฝึกจากครูผู้สอนแล้ว เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้ชุดแบบฝึกนี้

ผู้จัดทำ

กาต้มน้ำ

ส่วนประกอบของกาต้มน้ำ

"ฉันคือกาต้มน้ำ น้อยอ้วนมีดัด
นี่คือหูของฉัน นั่นคือพวยกา
ยามเมื่อน้ำกำลังเดือด ฉันร้องฮือ!
ยกฉันลง แล้วก็ขังฉันต่อ"

กาต้มน้ำ

Musical notation for the song 'Teapot' (กาต้มน้ำ). The notation is in 4/4 time and includes lyrics in Thai script below the notes.

มาร้องเพลง "กาต้มน้ำ" กันเถอะ

- ให้นักเรียนร้องเพลงกาต้มน้ำ โดยอาจมีท่าทางประกอบ
- เมื่อนักเรียนร้องเพลงกาต้มน้ำได้แล้ว ให้นักเรียนลองทำ Body Percussion ประกอบกับการร้องเพลง กาต้มน้ำตามตัวอย่างด้านล่าง

Musical score for the song "กาต้มน้ำ" (Kettle). It includes parts for Voice, Clap, and Body Percussion. The lyrics are: กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ

มาทำความรู้จักกับกาต้มน้ำอีกสองชนิด

"กาต้มน้ำไฟฟ้า"

"กาใบเก่าเก่า"

กาต้มน้ำทั้งสองชนิดนี้ มี Body Percussion ประจำตัว เป็นของตัวเองด้วย มาลองทำกันเถอะครับ ถ้าพร้อมแล้ว ไปที่หน้าต่อไปเลย

Body Percussion

"กาต้มน้ำไฟฟ้า"

Musical notation for the Body Percussion part of the electric kettle. It uses Clap and Chest Patsch. The notation shows a sequence of claps and chest pats corresponding to the lyrics: กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ กาต้มน้ำต้มน้ำ

Body Percussion

"กาใบเก่าเก่า"

Musical notation for the Body Percussion part of the traditional kettle. It uses Finger Snap and Clap. The notation shows a sequence of finger snaps and claps corresponding to the lyrics: กาใบเก่าเก่า กาใบเก่าเก่า กาใบเก่าเก่า กาใบเก่าเก่า

- เมื่อนักเรียนได้ลองร้องเพลงกาดม้ น้ำ ประกอบกับ Body Percussion และได้ทำ Body Percussion ของกาดม้ อีกสองรูปแบบแล้ว ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ตามเครื่องดนตรีที่นักเรียนเล่น ได้แก่

- กลุ่มที่ 1 Flute, Clarinet, Horn, Trumpet, Tuba, Percussion
- กลุ่มที่ 2 Alto Saxophone, Trombone
- กลุ่มที่ 3 Tenor Saxophone, Euphonium

- กลุ่มที่ 1 ให้ทำ Body Percussion ประกอบการร้องเพลงกาดม้ น้ำ กลุ่มที่ 2 ให้ทำ Body Percussion ของ "กาดม้ น้ำไฟฟ้า" และ กลุ่มที่ 3 ให้ทำ

Body Percussion ของ "กาโบเก่าเก่า"

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลองซักซ้อมการทำ Body Percussion ของกลุ่มตัวเอง เมื่อพร้อมแล้ว รอฟังสัญญาณจากผู้สอน เพื่อให้ทุกกลุ่มทำ

Body Percussion ประกอบเพลงกาดม้ น้ำพร้อมกัน

- ให้ทุกกลุ่มลองคิด Body Percussion ของกลุ่มตัวเองขึ้นมาใหม่ โดยให้อยู่ในรูปแบบจังหวะเดิม และซักซ้อมกันภายในกลุ่ม

เราสามารถใช้นิ้วของเราเองก็ได้ในการสร้างเสียงเพื่อให้เกิดเป็น Body Percussion นักเรียนลองค้นหาดูซิว่า ส่วนใดของร่างกายนักเรียนสามารถสร้างเสียงได้อีกบ้าง

- ให้แต่ละกลุ่มแสดง Body Percussion ของตัวเอง

- ทุกกลุ่มทำ Body Percussion ประกอบการร้องเพลงกาดม้ น้ำอีกครั้ง แต่ในครั้งนี้จะได้เสียงที่นักเรียนได้สร้างสรรค์ขึ้นเอง

ได้ Body Percussion แล้ว คราวนี้ลองมาเล่นเครื่องดนตรีบ้าง ไปที่หน้าถัดไปเลย!!

มาเล่นเครื่องดนตรีกันเถอะ

- ให้นักเรียนจัดวงดนตรี และนั่งตามตำแหน่งของตนเอง
- บรรเลงทำนองเพลงกาดม้ น้ำพร้อมกันจากโน้ตที่เตรียมให้

- Flute
- Clarinet
- Alto Saxophone
- Tenor Saxophone
- Horn/Mellophone
- Trumpet
- Trombone/Euphonium/Baritone/Tuba

มาเล่นเครื่องดนตรีกันเถอะ

- ให้นักเรียนเล่นทำนองประสาน ซึ่งมาจากจังหวะของกาดม้ น้ำประจำกลุ่มของตนเอง
- ให้นักเรียนแบ่งว่าเครื่องดนตรีใดจะเป็นผู้บรรเลงทำนองบ้าง และให้ที่เหลือบรรเลงทำนองประสาน
- ให้นักเรียนฝึกซ้อมแนวของเครื่องดนตรีตัวเองให้คล่อง
- นักเรียนสามารถสลับแนวกันเล่นได้ตามต้องการ

โน้ตเพลงของกาดม้ น้ำต่าง ๆ

กดเพื่อไปยังทำนองประสานของกาดม้ น้ำต่าง ๆ

"กาดม้ น้ำ"

"กาดม้ น้ำไฟฟ้า"

"กาใบเก่าแก่"

ตัวอย่างการบรรเลงเพลงกาดม้ น้ำ

กาดม้ น้ำ

กาต้มน้ำ

กาต้มน้ำ

Flute

Clarinet in B $\flat$

Alto Saxophone

Tenor Saxophone

Mellophone in F

Trumpet in B $\flat$

Low Brass

Tuba

กาใบเก่าแก่

กาต้มน้ำ

Flute

Clarinet in B $\flat$

Alto Saxophone

Tenor Saxophone

Mellophone in F

Trumpet in B $\flat$

Low Brass

Tuba

กาต้มน้ำไฟฟ้า

กาต้มน้ำ

Flute

Clarinet in B $\flat$

Alto Saxophone

Tenor Saxophone

Mellophone in F

Trumpet in B $\flat$

Low Brass

Tuba

Flute

กาต้มน้ำ

Flute

กาต้มน้ำ

จีน คือ กา ต้ม น้ำ น้อย ฮ้วน ม่อ ต้อ นี คือ ขู ของ จีน มัน คือ

4 พวย กา งอ ฮาม เมื่อ น้ำ กา - ลัง เตือด

6 จีน ร้อง อ้อ ฮก จีน ลง แล้ว ก็ ซง จีน ต้อ

Clarinet in Bb

กาตัมน้ำ

จีน คือ กา ตัม น้ำ น้อย ฮ้วน ม่อ ต้อ ี่ คือ ขู ของ จีน นั้น คือ
 4 พวย กา งอ ยาม เมื่อ น้ำ กำ - ลัง เตือด
 6 จีน ร้อง ฮือ ยก จีน ลง แล้ว ก็ ขง จีน ต้อ

Alto Saxophone

กาตัมน้ำ

จีน คือ กา ตัม น้ำ น้อย ฮ้วน ม่อ ต้อ ี่ คือ ขู ของ จีน นั้น คือ
 4 พวย กา งอ ยาม เมื่อ น้ำ กำ - ลัง เตือด
 6 จีน ร้อง ฮือ ยก จีน ลง แล้ว ก็ ขง จีน ต้อ

Mellophone in F

กาตัมน้ำ

จีน คือ กา ตัม น้ำ น้อย ฮ้วน ม่อ ต้อ ี่ คือ ขู ของ จีน นั้น คือ
 4 พวย กา งอ ยาม เมื่อ น้ำ กำ - ลัง เตือด
 6 จีน ร้อง ฮือ ยก จีน ลง แล้ว ก็ ขง จีน ต้อ

Trumpet in Bb

กาตัมน้ำ

จีน คือ กา ตัม น้ำ น้อย ฮ้วน ม่อ ต้อ ี่ คือ ขู ของ จีน นั้น คือ
 4 พวย กา งอ ยาม เมื่อ น้ำ กำ - ลัง เตือด
 6 จีน ร้อง ฮือ ยก จีน ลง แล้ว ก็ ขง จีน ต้อ

Tuba

กาต้มน้ำ

1. จัน คือ กา ต้ม น้ำ น้อย ฮ้วน มือ คือ นี คือ ขู ของ จัน นัน คือ

 4. พวย กา ่อ ยาน เมื่อ น้ำ ำ - ลัง เทือก

 6. จัน ร้อง อ้อ ยก จัน ลง แล้ว ก็ ชง จัน คือ

ตารางแจกแจงเนื้อหาของแบบฝึก

กรมเจ้าฟ้าสังขขระ		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๗							
		กองบริหารงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๗							
ผู้ควบคุม	ผู้กำกับ	กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ	กรรมการ	
นางสาวสุวิมล - กศน.๑๗	- ร้อยเอก นพคุณ นพคุณ - ร้อยเอก นพคุณ นพคุณ - ร้อยเอก นพคุณ นพคุณ	- ศึกษานิเทศก์ นพคุณ นพคุณ - ศึกษานิเทศก์ นพคุณ นพคุณ - ศึกษานิเทศก์ นพคุณ นพคุณ	- พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ	- พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ	- พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ	- พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ	- พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ	- พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ	- พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ - พลเอก นพคุณ นพคุณ

QR Code และ Link สำหรับ Download ชุดแบบฝึกตามแนวคิดออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ
ทางด้านจังหวะในนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

https://www.dropbox.com/sh/7ud56r4lkqwq65c/AABqoZspJJSExpO-Fz_TqH_a?dl=0

ระบบที่รองรับ

iOS 3.2 (iPad only)

iOS 4 onward (all devices)

macOS (10.9 onwards)

แบบทดสอบความเข้าใจทางด้านจังหวะ

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เครื่องดนตรี _____

ส่วนที่ 1 ข้อสอบการฟัง

1. ฟังเพลงต่อไปนี้ และตอบว่าเพลงไหนมีจังหวะที่เร็วกว่า

เพลงที่ 1   เพลงที่ 2

2. ฟังเพลงต่อไปนี้ และตอบว่าเพลงไหนมีจังหวะที่ช้ากว่า

เพลงที่ 1   เพลงที่ 2

3. ฟังเพลงต่อไปนี้ และตอบว่าเพลงไหนมีจังหวะที่เร็วกว่า

เพลงที่ 1   เพลงที่ 2

4. ฟังเพลงต่อไปนี้ และตอบว่าอยู่ในอัตราจังหวะใด

2/4   3/4   4/4

5. ฟังเพลงต่อไปนี้ และตอบว่าอยู่ในอัตราจังหวะใด

2/4   3/4   4/4

6. ฟังเพลงต่อไปนี้ และตอบว่าอยู่ในอัตราจังหวะใด

2/4   3/4   4/4

7. ฟังประโยคเพลงต่อไปนี้ และเลือกข้อที่ทำให้ประโยคเพลงสมบูรณ์ตามที่ได้ยิน

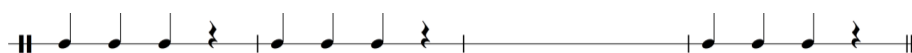
8. ฟังประโยคเพลงต่อไปนี้ และเลือกข้อที่ทำให้ประโยคเพลงสมบูรณ์ตามที่ได้ยิน

9. ฟังประโยคเพลงต่อไปนี้ และเลือกข้อที่ทำให้ประโยคเพลงสมบูรณ์ตามที่ได้ยิน

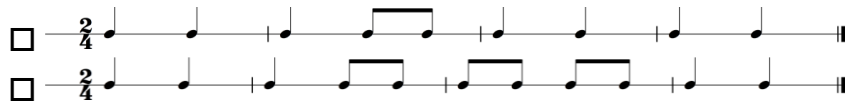

10. ฟังประโยคจังหวะต่อไปนี้ และเติมโน้ตที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์ตามที่ได้ยิน

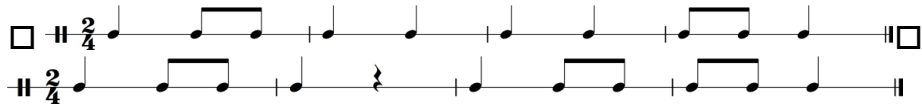

11. ฟังกระสวนจังหวะต่อไปนี้ และเลือกตอบกระสวนจังหวะที่ได้ยิน

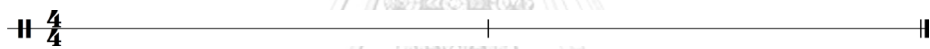
12. ฟังกระสวนจังหวะต่อไปนี้ และเลือกตอบกระสวนจังหวะที่ได้ยิน

13. ฟังกระสวนจังหวะต่อไปนี้ และเลือกตอบกระสวนจังหวะที่ได้ยิน

14. ฟังกระสวนจังหวะต่อไปนี้ และเขียนออกมาเป็นโน้ต

ส่วนที่ 2 ข้อสอบการเติมคำตอบ

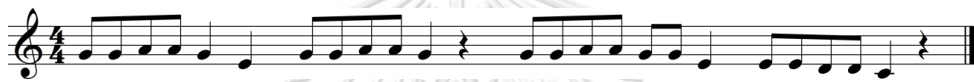
15. เติมเส้นกันห้องในประโยคเพลงต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

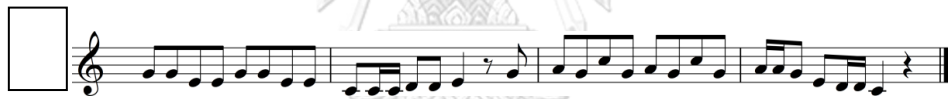
16. เติมเส้นกันห้องในประโยคเพลงต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

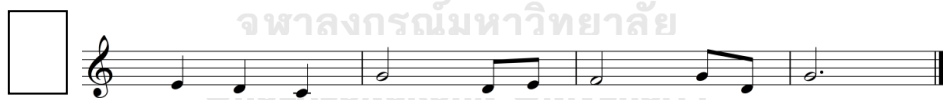
17. เติมเส้นกันห้องในประโยคเพลงต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

18. เติมเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะของประโยคเพลงต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

19. เติมเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะของประโยคเพลงต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

20. เติมเครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะของประโยคเพลงต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

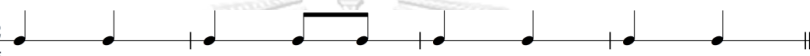

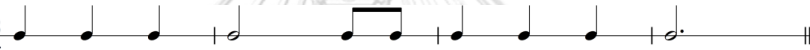
แบบประเมินความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

1. ให้นักเรียนฟังเพลง และตบมือและตบตักตามจังหวะเพลง โดยตบตักในจังหวะหนักแรกของแต่ละห้อง และตบมือตามจังหวะที่อื่น ๆ

- เพลงที่ 1 อัตราจังหวะ 4/4 ความเร็วประมาณ 140 BPM
- เพลงที่ 2 อัตราจังหวะ 3/4 ความเร็วประมาณ 90 BPM
- เพลงที่ 3 อัตราจังหวะ 2/4 ความเร็วประมาณ 120 BPM

2. ให้นักเรียนฟังประโยคจังหวะต่อไปนี้ และตบมือตาม

● $\text{|| } \frac{2}{4}$ 1.

● $\text{|| } \frac{3}{4}$

3. ให้นักเรียนตบมือตามที่ได้จากประโยคจังหวะต่อไปนี้

●

●

แบบประเมินความเข้าใจทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ชื่อ _____ ชั้น _____ เครื่องดนตรี _____

	4	3	2	1
จังหวะตบและความเร็วจังหวะ				
1.1				
1.2				
1.3				
อัตราจังหวะ				
1.1				
1.2				
1.3				
ความยาวจังหวะ				
การฟัง				
2.1				
2.2				
การอ่าน				
3.1				
3.2				

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านจังหวะตบและความเร็วจังหวะ

- 4 = ตบได้ถูกต้องตามจังหวะอย่างสม่ำเสมอ
- 3 = ตบได้ถูกต้องตามจังหวะเป็นส่วนใหญ่ มีผิดเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 50%
- 2 = ตบได้ถูกต้องตามจังหวะเป็นบางส่วน แต่ผิดเกิน 50%
- 1 = นักเรียนไม่สามารถตบตามจังหวะได้

เกณฑ์การให้คะแนน ด้านอัตราจังหวะ

- 4 = ตบจังหวะหนักเบาได้ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ
- 3 = ตบจังหวะหนักเบาได้ถูกต้อง มีผิดเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 50%
- 2 = ตบจังหวะหนักเบาได้ถูกต้องเป็นบางส่วน แต่ผิดเกิน 50% (ข้อ 1.1 ถ้าตบเป็นจังหวะ 2/4 และ 1.3 ตบเป็นจังหวะ 4/4)
- 1 = นักเรียนไม่สามารถตบจังหวะหนักเบาได้

เกณฑ์การให้คะแนนด้านความยาวจังหวะ

- 4 = ตบจังหวะได้ถูกต้องทั้งหมด
- 3 = ตบจังหวะได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ มีผิดเล็กน้อยแต่ไม่เกิน 50%
- 2 = ตบจังหวะได้ถูกต้องบางส่วน แต่ผิดเกิน 50%
- 1 = นักเรียนไม่สามารถตบจังหวะได้

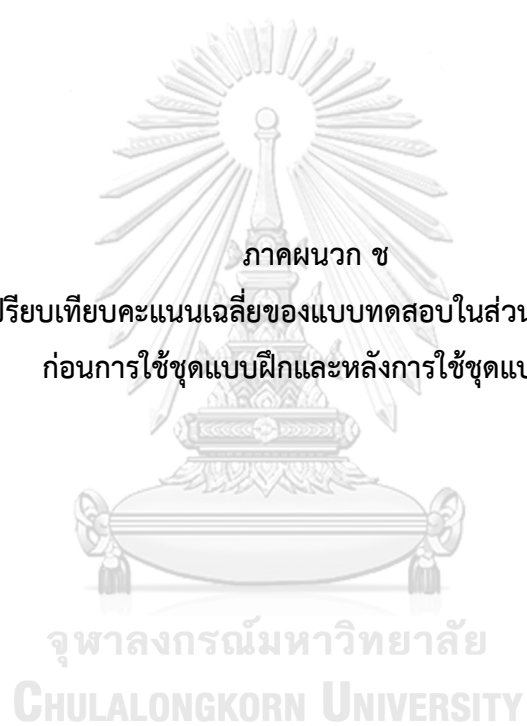
แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชุดแบบฝึกตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจ
ทางด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญ	อาจารย์กัญญา เพิ่มพูล ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีระดับชั้นประถมศึกษา
ข้อดีของชุดแบบฝึก	- แบบฝึกมีขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ - ผู้ใช้แบบฝึกเกิดความภาคภูมิใจในแต่ละขั้นตอน - ส่งเสริมให้ผู้ผู้ใช้แบบฝึกรู้สึกอยากทำต่อ - แบบฝึกมีความท้าทาย - ผู้ใช้สามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีทั้งการร้อง การเล่นประสาน - ผู้สอนสามารถศึกษาแบบฝึกได้ และช่วยให้เข้าใจการเรียนการสอนดนตรีมากยิ่งขึ้น
ข้อสังเกตของชุดแบบฝึก	- ความคล่องในการใช้แบบฝึกระหว่างผู้ที่ได้เรียนจากครูผู้สอนมาก่อน และผู้ที่ไม่เคยเรียนอาจแตกต่างกัน
ความคิดเห็นเพิ่มเติม	- ควรมีผู้ให้คำแนะนำการใช้แบบฝึกให้แก่ักเรียน - แบบฝึกเหมาะสำหรับการสอนในระดับประถมศึกษาในยุคปัจจุบัน

ผู้เชี่ยวชาญ	อาจารย์นิตินัย พึ่งยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวงโยธวาทิต
ข้อดีของชุดแบบฝึก	- แบบฝึกมีแนวคิดที่ดี มีการออกแบบที่ดี มีทั้งด้านการร้องและด้านจังหวะ - แบบฝึกสามารถใช้พัฒนาผู้เรียนได้ทั้งด้านการฝึกสมาธิ การฝึกจังหวะ และเนื้อหาอื่น ๆ - สามารถปรับใช้กับการสอนระดับมัธยมได้
ข้อสังเกตของชุดแบบฝึก	- ข้อจำกัดทางด้านอุปกรณ์ทำให้ผู้เรียนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงแบบฝึกได้ - หากสามารถพัฒนาแบบฝึกให้ใช้ได้กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย เช่น คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแบบฝึกได้มากยิ่งขึ้น
ความคิดเห็นเพิ่มเติม	- หากมีแผนการจัดการเรียนรู้ในการนำแบบฝึกไปใช้จะช่วยให้อาจารย์สามารถใช้แบบฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญ	อาจารย์สุรวดี ชัยชนะวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ
ข้อดีของชุดแบบฝึก	- แบบฝึกเหมาะกับยุคสมัยปัจจุบัน - แบบฝึกส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในแนวทางที่สร้างสรรค์ - แบบฝึกสามารถใช้งานและเข้าใจได้ง่าย - ผู้ใช้แบบฝึกสามารถเลือกฝึกตามความต้องการของตนเองได้ - มีการใช้ body percussion - เพลงที่ใช้ในแบบฝึกมีโน้ตที่ไม่ยากจนเกินไป
ข้อสังเกตของชุดแบบฝึก	- แนะนำเรื่องการอิมโพรไวส์ของนักเรียน ถ้าหากนักเรียนไม่สามารถทำได้ในทันทีอาจมีการเขียนโน้ตไว้ หรือกำหนดไว้ล่วงหน้าก่อน - เพิ่มเติมในส่วนของคลิปวิดีโอแนะนำขั้นตอนการใช้แบบฝึก - สามารถเพิ่มเติมเกมลงในแบบฝึกเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้แก่ผู้เรียน
ความคิดเห็นเพิ่มเติม	- การนำแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ มาใช้ในการสอนวงโยธวาทิตเป็นเรื่องที่น่าสนใจ แต่ก็อาจจะมีข้อจำกัดในบางด้าน - แบบฝึกนี้แตกต่างจากแบบฝึกวงโยธวาทิตทั่ว ๆ ไป ในส่วนของการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ได้ นักเรียนจะไม่เบื่อกับกระบวนการฝึกซ้อมที่จำเจ และได้คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอด

ภาคผนวก ข
การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบในส่วนของจังหวัดบ
ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบในส่วนของจังหวัดบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

จากการเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบในส่วนของจังหวัดบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึก และหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 2.92$, $SD = .277$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 2.72$, $SD = .542$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนของแบบทดสอบในส่วนของจังหวัดบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง

	N	Mean	Std. Deviation	t
หลังการใช้ชุด แบบฝึก	25	2.92	.277	-1.732*
ก่อนการใช้ชุด แบบฝึก	25	2.72	.542	

*p > .05

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบในส่วนของอัตราจังหวัดบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

จากการเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบในส่วนของอัตราจังหวัดบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึก และหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 8.48$, $SD = .770$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 6.24$, $SD = 1.943$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนของแบบทดสอบในส่วนของอัตราจังหวัดบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง

	N	Mean	Std. Deviation	t
หลังการใช้ชุด แบบฝึก	25	8.48	.770	-5.830*
ก่อนการใช้ชุด แบบฝึก	25	6.24	1.943	

*p < .05

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบในส่วนของความยาวจังหวัดบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

จากการเปรียบเทียบคะแนนของแบบทดสอบในส่วนของความยาวจังหวัดบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 11.92$,

$SD = 2.080$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 9.16, SD = 1.930$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนของแบบทดสอบในส่วนของอัตราจังหวะ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง

	N	Mean	Std. Deviation	t
หลังการใช้ชุด แบบฝึก	25	11.92	2.080	-7.829*
ก่อนการใช้ชุด แบบฝึก	25	9.16	1.930	

* $p < .05$

การเปรียบเทียบคะแนนรวมเฉลี่ยของแบบทดสอบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

จากการเปรียบเทียบคะแนนรวมของแบบทดสอบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 23.32, SD = 2.49$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 18.12, SD = 3.49$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนรวมของแบบทดสอบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ดังตาราง

	N	Mean	Std. Deviation	t
หลังการใช้ชุด แบบฝึก	25	23.32	2.49	10.007*
ก่อนการใช้ชุด แบบฝึก	25	18.12	3.49	

* $p < .05$

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินในส่วนของจังหวะตบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

จากการเปรียบเทียบคะแนนของแบบประเมินในส่วนของจังหวะตบ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 11.24, SD = .868$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 10.84, SD = .436$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนของแบบประเมินในส่วนของจังหวะตบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง

	N	Mean	Std. Deviation	t
หลังการใช้ชุด แบบฝึก	25	11.24	.898	-2.619
ก่อนการใช้ชุด แบบฝึก	25	10.84	.436	

*p < .05

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินในส่วนของอัตราจังหวะ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

จากการเปรียบเทียบคะแนนของแบบประเมินในส่วนของอัตราจังหวะ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 11.24$, $SD = .868$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 10.84$, $SD = .436$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนของแบบประเมินในส่วนของจังหวะตบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง

	N	Mean	Std. Deviation	t
หลังการใช้ชุด แบบฝึก	25	10.64	.952	-2.688
ก่อนการใช้ชุด แบบฝึก	25	9.92	1.352	

*p < .05

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินในส่วนของความยาวจังหวะ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

จากการเปรียบเทียบคะแนนของแบบประเมินในส่วนของความยาวจังหวะ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 14.72$, $SD = 1.595$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 12.44$, $SD = 2.709$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนของแบบประเมินในส่วนของจังหวะตบก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง

	N	Mean	Std. Deviation	t
หลังการใช้ชุด แบบฝึก	25	14.72	1.595	-6.626
ก่อนการใช้ชุด แบบฝึก	25	12.44	2.709	

*p < .05

การเปรียบเทียบคะแนนรวมเฉลี่ยของแบบประเมินในส่วนของความยาวจังหวะ ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึก

จากการเปรียบเทียบคะแนนรวมของแบบประเมิน ก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกพบว่า หลังการใช้ชุดแบบฝึกนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 36.60$, $SD = 2.160$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดแบบฝึกซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 33.20$, $SD = 4.183$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test พบว่าคะแนนรวมของแบบประเมินก่อนการใช้ชุดแบบฝึกและหลังการใช้ชุดแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ดังตาราง

	N	Mean	Std. Deviation	t
หลังการใช้ชุด แบบฝึก	25	36.60	2.160	-6.042
ก่อนการใช้ชุด แบบฝึก	25	33.20	4.183	

*p < .05

ภาคผนวก ข

บันทึกระหว่างการใช้ชุดแบบฝึกตามแนวคิดออร์ฟเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านจังหวะใน
นักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บันทึกหลังการใช้แบบฝึก แบบฝึกที่ 1 “Bird of a Feather”	
การใช้คำพูด	นักเรียนสามารถท่องบทกลอนตามครูผู้สอนได้อย่างถูกต้อง
การร้อง	-
การใช้ร่างกายสร้าง จังหวะ	- นักเรียนสามารถบ่งชี้จังหวะตามจังหวะของบทกลอนได้ - นักเรียนสามารถใช้ร่างกายสร้างจังหวะในประโยคสั้น ๆ ที่ประกอบไปด้วยโน้ตตัวต่ำและเข็บบทหนึ่งขึ้นสองตัว
การเคลื่อนไหว	-
การเล่นเครื่องดนตรี	- นักเรียนสามารถเล่นเครื่องดนตรีตามที่สร้างสรรคขึ้นมาได้อย่างถูกต้อง โดยเริ่มจากช้า ๆ และค่อย ๆ เร็วขึ้นตามลำดับ - <u>เนื่องด้วยลักษณะของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ทำให้นักเรียนไม่สามารถเล่นทำนองวนซ้ำในลักษณะออสตินาโตติดต่อกันได้นานนัก</u> เนื่องจากนักเรียนเกิดอาการล้า และเหนื่อยจากการเป่าเครื่องดนตรีติดต่อกันเป็นเวลานาน ครูผู้สอนจึงให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มเครื่องดนตรีผลัดกันสลับกันเป่า
ความคิดสร้างสรรค์	- นักเรียนแบ่งกลุ่มกันสร้างสรรค์ประโยคจังหวะจากชื่อนกต่าง ๆ ซึ่งทุกกลุ่มสามารถสร้างสรรค์และแสดงออกผ่านการท่องชื่อนกและการใช้ร่างกายสร้างจังหวะในลักษณะทวนซ้ำแบบออสตินาโต ได้อย่างถูกต้อง - เมื่อให้นักเรียนเขียนประโยคจังหวะที่นักเรียนสร้างสรรค์ลงบนบัตรคำ นักเรียนบางกลุ่มยังสับสนและเขียนผิดบ้างเล็กน้อย ซึ่งเมื่อครูผู้สอนเข้าไปช่วยเหลือและแนะนำนักเรียนก็สามารถทำได้ถูกต้อง - นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ทำนองง่าย ๆ จากประโยคจังหวะของแต่ละกลุ่ม โดยใช้โน้ตเพลงเพียงแค่ 2 โน้ต
การใช้ออสตินาโตและ โตรน	นักเรียนสามารถท่องชื่อนกและการใช้ร่างกายสร้างจังหวะในลักษณะทวนซ้ำแบบออสตินาโต ได้อย่างถูกต้อง

บันทึกหลังการใช้แบบฝึก แบบฝึกที่ 2 “Frère Jacques”	
การใช้คำพูด	นักเรียนสามารถท่องบทกลอนซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศสตามครูผู้สอนได้อย่างถูกต้องในระดับหนึ่ง <u>มีบางส่วนหรือบางคำที่นักเรียนออกเสียงไม่ถูกต้องเท่าไรนัก เนื่องจากไม่ใช่ภาษาที่นักเรียนคุ้นเคย แต่นักเรียนก็สามารถท่องได้ลงจังหวะของบทกลอนอยู่</u>
การร้อง	นักเรียนร้องเพลงได้อย่างพร้อมเพรียงและถูกต้องทั้งการร้องในลักษณะร้องทำนองพร้อมกันและการร้องประสานเสียงในลักษณะรวนตรี
การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	นักเรียนสามารถตบจังหวะและใช้ร่างกายสร้างจังหวะในประโยคจังหวะที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการสร้างสรรควิธีการใช้ร่างกายสร้างจังหวะในแบบต่าง ๆ
การเคลื่อนไหว	-
การเล่นเครื่องดนตรี	- นักเรียนสามารถเล่นทำนองเพลงด้วยเครื่องดนตรีประจำตัวของนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยใช้เวลาในการฝึกซ้อมและทำความเข้าใจประมาณ 5 นาที และนักเรียนสามารถเล่นประสานเสียงในลักษณะรวนตรีได้ แต่ในครั้งต้น ๆ ยังมีการสับสนระหว่างกลุ่มที่เล่นไม่พร้อมกัน แต่เมื่อได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอนและฝึกทบทวน นักเรียนก็สามารถเล่นออกมาได้ดี - เมื่อนักเรียนเล่นเครื่องดนตรีรวมกันเป็นวง พบว่านักเรียนที่เล่นเสียงประสานเล่นดังเกินไป ทำให้ไม่สามารถได้ยินทำนองได้ชัด ครูผู้สอนจึงแนะนำและปรับให้นักเรียนที่เล่นทำนองเล่นให้ดังขึ้น และให้นักเรียนที่เล่นเสียงประสานเล่นเบาลง - ในครั้งแรก ๆ นักเรียนจะเล่นเครื่องดนตรีโดยสนใจแค่นิ้วของตนเอง ทำให้ไม่เกิดความกลมกลืนของการเล่นเป็นวง ครูผู้สอนจึงแนะนำให้ให้นักเรียนฟังตัวเองและฟังเพื่อน และพยายามเล่นให้กลมกลืนกัน หลังจากนั้นเสียงของวงมีความไพเราะขึ้น
ความคิดสร้างสรรค์	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะได้
การใช้ฮอสดินาโตและโดรน	นักเรียนแบ่งกลุ่มและแบ่งส่วนในการบรรเลงเสียงประสานและฝึกซ้อมกันเอง ใช้เวลาประมาณ 5 นาทีที่สามารถเล่นได้ถูกต้อง แต่พบว่าถ้าหากให้นักเรียนบรรเลงซ้ำทวนไปเรื่อย ๆ จะสังเกตได้ว่านักเรียนเริ่มเร่งจังหวะขึ้น ครูผู้สอนจึงต้องคอยควบคุมจังหวะให้สม่ำเสมอและอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ

บันทึกหลังการใช้แบบฝึก แบบฝึกที่ 3 “Lullaby”	
การใช้คำพูด	-
การร้อง	นักเรียนมีการสับสนเล็กน้อยในช่วงประโยคที่ร้องว่า “Time to sleep my darling close your eyes” และ “Listen darling to my lullaby” ซึ่งเป็นประโยคที่มีทั้งโน้ตตัวดำ และ โน้ตเข้บตหนึ่งชั้น ซึ่งนักเรียนยังแบ่งร้องวรรคคำได้ไม่ถูกต้องในช่วงแรก ครูผู้สอนจึงให้นักเรียนท่องประโยคตามจังหวะเพลงที่ละท่อนอย่างช้า ๆ และค่อย ๆ เพิ่มความเร็วขึ้น จากนั้นจึงกลับไปร้องเพลง
การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	- การตบจังหวะของนักเรียน ในช่วงแรกนักเรียนส่วนใหญ่สามารถตบจังหวะตามเพลงได้ โดยการตบที่จังหวะแรกของห้องเพลง และตบมือในจังหวะที่ 2 และ 3 แต่ยังมีบางคนที่ยังสับสนเล็กน้อย แต่นักเรียนก็สามารถค่อย ๆ ทำความเข้าใจจนสามารถตบจังหวะได้อย่างถูกต้องและพร้อมเพรียงกัน - นักเรียนสามารถใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบกับการร้องเพลงได้อย่างถูกต้อง
การเคลื่อนไหว	การเคลื่อนไหวอย่างอิสระ นักเรียนหลายคนเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างนุ่มนวลและอ่อนโยน เข้ากับอารมณ์ความรู้สึกของเพลง แต่เมื่อให้เคลื่อนไหวอย่างอิสระแล้ว จังหวะในการก้าวเท้าของนักเรียนบางคนจะไม่ตรงกับจังหวะแรกของห้อง บางคนก้าวเท้าไปตามความรู้สึกของตนเองในขณะที่ได้ยินเสียงเพลงแต่ก็พบว่ามึนนักเรียนบางคนก้าวเท้าตามจังหวะเพลง
การเล่นเครื่องดนตรี	- นักเรียนได้มีโอกาสสลับกันเป็นผู้บรรเลงทำนองและเสียงประสาน ซึ่งนักเรียนบรรเลงออกมาได้อย่างถูกต้องและไพเราะ - เมื่อนักเรียนเล่นเครื่องดนตรีรวมกันเป็นวง ยังคงพบว่านักเรียนที่เล่นเสียงประสานเล่นดิ่งเกินไป ทำให้ไม่สามารถได้ยินทำนองได้ชัด ครูผู้สอนจึงแนะนำและปรับให้นักเรียนที่เล่นทำนองเล่นให้ดังขึ้น และให้นักเรียนที่เล่นเสียงประสานเล่นเบาลง - ในครั้งแรก ๆ นักเรียนจะเล่นเครื่องดนตรีโดยสนใจแค่โน้ตของตนเอง ทำให้ไม่เกิดความกลมกลืนในการเล่นเป็นวง ครูผู้สอนจึงแนะนำให้ให้นักเรียนฟังตัวเองและฟังเพื่อน และพยายามเล่นให้กลมกลืนกัน หลังจากนั้นเสียงของวงมีความไพเราะขึ้น
ความคิดสร้างสรรค์	- นักเรียนได้สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวเอง ซึ่งทุกกลุ่มสามารถทำได้ถูกต้องตามเงื่อนไข - นักเรียนสามารถคิดใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะตามรูปแบบจังหวะของแต่ละกลุ่มได้ถูกต้องและเล่นประกอบกับการร้องเพลงได้ - การสร้างสรรค์เสียงประสาน นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเครื่องดนตรีและกำหนดโน้ตให้กับรูปแบบจังหวะที่แต่ละกลุ่มได้สร้างสรรค์ไว้ก่อนหน้านี้ โดยในแต่ละห้องจะมีโน้ตที่กำหนดไว้ให้นักเรียนเลือกใส่ นักเรียนใช้เวลาประมาณ 30 นาทีในการสร้างสรรค์เสียงประสานและซักซ้อมการบรรเลงแนวประสานของแต่ละกลุ่ม ซึ่งนักเรียนสามารถสลับกันบรรเลงทั้งทำนอง และเสียงประสานที่นักเรียนสร้างสรรค์ขึ้นเองได้อย่างถูกต้องและไพเราะ
การใช้ข้อตตินาโตและโตรน	นักเรียนสามารถเรียนรู้และบรรเลงในส่วนของเสียงประสานที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้องทันที

บันทึกหลังการใช้แบบฝึก แบบฝึกที่ 4 “Gom Se Mari”	
การใช้คำพูด	นักเรียนสามารถท่องชื่อหมิตามรูปแบบจังหวะต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
การร้อง	นักเรียนสามารถร้องเพลงได้อย่างถูกต้องตามทำนองเพลง แต่เนื้อเพลงอาจจะออกเสียงไม่ชัดเจน เนื่องจากเป็นภาษาใหม่ที่นักเรียนไม่เคยฝึกฝน
การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	- การตบตักและตบมือตามจังหวะเพลงในช่วงแรกมีนักเรียนบางคนตบแล้วเร่งจังหวะขึ้นเรื่อย ๆ อาจเป็นเพราะเนื่องจากการตบตักและตบมือสลับกันค่อนข้างถี่ เพราะเป็นอัตราจังหวะแบบ 2/4 ทำให้นักเรียนควบคุมจังหวะไม่ได้ และเร่งจังหวะไปตามธรรมชาติ - นักเรียนสามารถใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะตามประโยคจังหวะต่าง ๆ ที่กำหนดและทำทวนซ้ำในลักษณะออกสตินาโตประกอบกับการร้องเพลงได้
การเคลื่อนไหว	ในช่วงแรกมีนักเรียนบางคนยังย่อท่าไม่ตรงจังหวะอยู่บ้างในบางช่วง แต่เมื่อนักเรียนได้ฝึกร้องและย่อท่าไปพร้อม ๆ กันหลาย ๆ รอบก็พบว่านักเรียนสามารถทำได้ดีขึ้นจนถูกต้อง นอกจากนี้ยังพบว่ามีนักเรียนบางคนย่อท่าแล้วจังหวะช้าลงเรื่อย ๆ อาจเป็นเพราะนักเรียนยกเท้าสูงเกินไปทำให้จังหวะช้าลง จึงให้นักเรียนลองย่อเท้าให้ไม่สูงเกินไป นักเรียนก็สามารถจับจังหวะและย่อท่าได้ตรงตามจังหวะมากขึ้น
การเล่นเครื่องดนตรี	- นักเรียนสามารถบรรเลงทำนองเพลงได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ในช่วงแรกแต่ยังมีบางจังหวะที่นักเรียนยังบรรเลงได้ไม่ถูกต้องเท่าไรนัก จึงให้เวลานักเรียนได้ฝึกซ้อมและทบทวนโน้ตของตนเองประมาณ 5 นาที หลังจากนั้นจึงบรรเลงพร้อมกัน ซึ่งนักเรียนสามารถบรรเลงได้ถูกต้องมากขึ้น - นักเรียนยังคงเล่นเครื่องดนตรีโดยสนใจแค่นิ้วของตนเอง ทำให้ไม่เกิดความกลมกลืนของการเล่นเป็นวง ครูผู้สอนจึงย้่าให้นักเรียนฟังตัวเองและฟังเพื่อน และพยายามเล่นให้กลมกลืนกัน หลังจากนั้นเสียงของวงมีความไพเราะขึ้น - นักเรียนที่บรรเลงทำนองและเสียงประสานสามารถบรรเลงได้ตรงตามจังหวะ แต่เสียงประสานมีเสียงที่ตั้งเกินไป จึงปรับให้นักเรียนที่บรรเลงเสียงประสานบรรเลงให้เบาลง ซึ่งเมื่อปรับแล้วนักเรียนก็สามารถบรรเลงได้อย่างถูกต้องและไพเราะ
ความคิดสร้างสรรค์	- นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ในการใช้ร่างกายส่วนอื่นแทนการตบมือและตบตักเช่น การกระที่บเท้า การตีดนิ้ว เป็นต้น - นักเรียนสามารถคิดประโยคจังหวะประจำกลุ่มของตนเองได้ถูกต้องตามข้อกำหนดและคิดสร้างสรรค์ใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ - การสร้างสรรคเสียงประสาน นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเครื่องดนตรีและกำหนดโน้ตให้ก็บรูปแบบจังหวะที่แต่ละกลุ่มได้สร้างสรรค์ไว้ก่อนหน้านั้น โดยจะมีโน้ตที่กำหนดไว้ให้นักเรียนเลือกใส่ นักเรียนใช้เวลาประมาณ 10 นาทีในการสร้างสรรค์เสียงประสานและซักซ้อมการบรรเลงแนวประสานของแต่ละกลุ่ม
การใช้ออกสตินาโตและโตรน	ในการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ หรือการเล่นดนตรีในลักษณะออกสตินาโตพบว่าเมื่อนักเรียนทำในลักษณะทวนซ้ำไปเรื่อย ๆ นักเรียนจะเร่งจังหวะเร็วขึ้น ครูผู้สอนจึงต้องคอยควบคุมจังหวะให้สม่ำเสมอและอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ

บันทึกระหว่างการใช้แบบฝึก แบบฝึกที่ 5 “กาดัมน้ำ”	
การใช้คำพูด	นักเรียนสามารถท่องชื่อกาดัมน้ำชนิดต่าง ๆ ตามประโยคจังหวะที่กำหนดให้ได้
การร้อง	นักเรียนสามารถร้องเพลง “กาดัมน้ำ” ได้อยู่แล้วเรื่องจากเป็นเพลงที่นักเรียนรู้จักและได้มีโอกาสร้องเล่นในโอกาสต่าง ๆ เป็นประจำ ทำให้นักเรียนสามารถเล่นออกมาได้อย่างถูกต้องและไพเราะ
การใช้ร่างกายสร้างจังหวะ	การใช้ร่างกายสร้างจังหวะจากประโยคจังหวะของกาดัมน้ำรูปแบบต่าง ๆ นักเรียนสามารถทำได้อย่างถูกต้อง สามารถแบ่งกลุ่มและใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบกับการร้องเพลงกาดัมน้ำได้
การเคลื่อนไหว	นักเรียนสามารถทำท่าทางประกอบโดยมีการย่อเท้าตามจังหวะอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในการย่อเท้ายังคงมีนักเรียนบางคนที่ย่ำไม่ตรงจังหวะเนื่องจากยกเท้าสูงเกินไป ทำให้จังหวะการย่อเท้าช้าลง ซึ่งครูผู้สอนต้องคอยควบคุมจังหวะและให้นักเรียนได้ฝึกทวนซ้ำไปเรื่อย ๆ ก็พบว่านักเรียนสามารถย่อเท้าได้ตรงจังหวะมากขึ้น
การเล่นเครื่องดนตรี	- นักเรียนสามารถบรรเลงทำนองเพลงได้อย่างถูกต้อง และเมื่อแบ่งกลุ่มเพื่อบรรเลงทั้งทำนองและเสียงประสานตามที่กำหนด นักเรียนสามารถบรรเลงในส่วนของตนเองได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงส่วนน้อยที่ยังไม่ถูกต้องทั้งหมดในช่วงแรก แต่เมื่อนักเรียนได้ทำทวนซ้ำไปเรื่อย ๆ นักเรียนก็สามารถบรรเลงได้อย่างถูกต้องทั้งแนวทำนองและแนวเสียงประสาน - ในครั้งแรก ๆ นักเรียนยังคงเล่นเครื่องดนตรีโดยสนใจแค่โน้ตของตนเอง ทำให้ไม่เกิดความกลมกลืนของการเล่นเป็นวง แต่เมื่อครูผู้สอนแนะนำ นักเรียนสามารถบรรเลงได้มีความไพเราะมากขึ้น
ความคิดสร้างสรรค์	นักเรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ในการใช้ร่างกายส่วนอื่นแทนการตบมือและตบตัก เช่น การกระที่บเท้า การตีดนิ้ว เป็นต้น
การใช้ฮอสดินาโตและโตรน	ในการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ หรือการเล่นดนตรีในลักษณะฮอสดินาโตพบว่าเมื่อนักเรียนทำในลักษณะทวนซ้ำไปเรื่อย ๆ นักเรียนจะเร่งจังหวะเร็วขึ้น ครูผู้สอนจึงต้องคอยควบคุมจังหวะให้สม่ำเสมอและอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายฉานตну ไส้ทอง เกิดเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2533 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2555 จากนั้นศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557 และเข้าทำงานเป็นอาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรีและ นาฏศิลป์) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ในปีการศึกษา 2559

